Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/bwb_S0-BKL-461

JACK LONDON

VALDA SKRIFTER

MALMÖ
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

Fjärde bandet

KÄRLEK TILL LIVET

AV

JACK LONDON

MALMÖ
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

— Men efteråt de giva honom mycket bättre mat och de giva honom pengar och de taga honom till många platser i den vite mannens land och han se många underliga ting, vilka äro obegripliga för Ebbits, som är en gammal man och icke rest långt. Efter två år kommer Yamikan tillbaka till den här byn och han är hövding och en vis man tills han dör.

— Men innan han dör, sitter han många gånger vid min eld och håller tal om de underliga ting, han har sett. Och Bidarshik, som är min son, sitter vid elden och lyssnar och hans ögon äro vidöppna och stora på grund av de ting han hör. En kväll, sedan Yamikan har gått hem, stiger Bidarshik upp, så lång han är, och han slå med knytnäven på bröstet och säger: "När jag blir en man skall jag resa till avlägsna platser, till och med till det landet, där ingen snö är, och själv se saker och ting".

— Bidarshik reste alltid till avlägsna platser, avbröt Zilla stolt.

— Det vara sant, instämde Ebbits högtidligt.

Och alltid återvände han för att sitta vid elden och längta efter ännu andra långt avlägsna och okända platser.

— Och alltid kom han ihåg den salta sjön, så stor som himmelen och landet under solen, där ingen snö är, talade Zilla.

— Och alltid sade han: "När jag får en mans styrka, skall jag själv gå och se, om Yamikans tal vara sant tal", tillfogade Ebbits.

— Men det fanns ingen utväg att fara till den vite mannens land, sade Zilla.

— For han kanske icke ned till den salta sjön, som är så stor som himmelen? frågade Ebbits.

— Och där kunde han icke komma över den salta sjön, sade Zilla.

— Annat än i den vite mannens eldbåt, som är av järn och större än tjugo ångbåtar på Yukon, sade Ebbits. Han såg på Zilla, vilkens skrumpna läppar åter krökte sig för att tala och tvang henne till tystnad. Men den vite mannen ville icke låta honom komma över den salta sjön i sin eldbåt, och han vände tillbaka för att sitta vid elden och längta efter landet under solen, där ingen snö är.

— Men han hade i alla fall på den salta sjön sett eldbåten av järn, som icke sjunker, utropade Zilla, den okuvliga.

— Javäl, sade Ebbits, och han såg, att Yamikan hade hållit sant tal om de ting, han hade sett.

Men det fanns ingen utväg för Bidarshik att resa till den vite mannens land under solen och han blev sjuk och trött som en gammal man och rörde sig icke från elden. Han gick icke längre bort för att skaffa kött —

— Och icke längre åt han det kött, som sattes för honom, inföll Zilla. Han brukade skaka på huvudet och säga: "Jag vill endast ha den vite mannens mat och bli fet på samma sätt som Yamikan."

— Och han åt icke köttet, fortsatte Ebbits. Och Bidarshiks sjukdom blev en svår sjukdom, så att jag trodde, att han skulle dö. Sjukdomen satt icke i kroppen, utan i huvudet. Det var en längtans sjukdom. Jag, Ebbits, som är hans fader, tänkte nu mycket starkt. Jag hade inga flera söner och jag ville icke, att Bidarshik skulle dö. Det är en sjukdom i huvudet och det finnes endast ett sätt att bota den. Bidarshik måste resa över sjön, som är så stor som himmelen, till landet, där ingen snö är, annars kommer han säkert att dö. Jag tänkte mycket starkt och då såg jag, på vad sätt Bidarshik skulle resa.

— När han så en kväll sitter vid elden, mycket sjuk och med nedhängande huvud, säger jag: "Min son, jag har nu fått veta, på vilket sätt du kan komma till den vite mannens land." Han ser på mig och hans ansikte ljusnar. "Far", sade jag,

"alldeles som Yamikan for." Men Bidarshik är sjuk och förstår icke. "Gå bort", sade jag, "och tag reda på en vit man och döda honom, liksom Yamikan gjorde. Då komma den vite mannens soldater och hämta dig liksom de gjorde med Yamikan, så skola de frakta dig över den salta sjön till den vite mannens land. Och så skall du, alldeles som Yamikan, komma tillbaka mycket fet, med ögonen fulla av de ting du sett och med huvudet fullt av visdom."

— Och Bidarshik reser sig snabbt och handen sträcker sig efter geväret. "Vart går du?" frågar jag. "Att döda den vite mannen", säger han. Och jag ser, att mina ord fallit lyckligt i hans öron och att han nu skall bli bra igen. Jag vet också, att mina ord varit visa.

— Det är en vit man, som kommer till denna by. Han söker icke efter guld i jorden och icke efter pälsverk i skogen. Hela tiden söker han efter skalbaggar och flugor. Han äter icke skalbaggarna och flugorna, varför söker han då efter dem? Jag vet icke. Jag vet bara, att det är en konstig vit man. Han söker också efter fågelägg. Han äter icke äggen. Allt, som är inuti, tar han ut och behåller bara skalet. Äggskalet är icke gott att äta. Han äter icke äggskalen, utan lägger undan dem i mjuka askar, där de icke gå sönder. Han fångar många små fåglar. Men han äter icke

fåglarna. Han tager endast skinnen och lägger undan dem i lådor. Han tycker också om ben. Ben är icke gott att äta. Och denna konstiga vite man tycker mest om ben från lång tid tillbaka, som han gräver upp ur jorden.

— Men han är ingen ond eller stridslysten vit man och jag förstår, att han kommer att dö mycket lätt, och därför säger jag till Bidarshik: "Min son, det är den lämpliga vite mannen för dig att döda." Och Bidarshik säger, att mina ord vara visa. Så går han till ett ställe, där han vet, att det finns många ben i jorden. Han gräver upp ganska många av dessa ben och för dem till den besynnerlige vite mannens läger. Den vite mannen vara mycket glad. Hans ansikte skiner som solen och han ler, då han ser på benen. Han böjer huvudet över så här, för att kunna se riktigt väl på benen, och då slår Bidarshik honom häftigt i huvudet med sin yxa, en gång, så här, och den vite mannen sparkar och är död.

— "Nu", säger jag till Bidarshik, "kommer den vite mannens soldater och tager dig till landet under solen, där du får äta mycket och bli fet." Bidarshik är lycklig. Redan har hans sjukdom lämnat honom och han sitter vid elden och hoppas på att den vite mannens soldater skola komma och hämta honom.

— Hur skall jag kunna veta, att den vite man-

nens sätt icke två gånger är detsamma? frågade den gamle mannen och snurrade häftigt runt mot mig. Hur skulle jag kunna veta, att vad den vite mannen gör i går, det kommer han icke att göra i dag och att vad han gör i dag, det kommer han icke att göra i morgon? Ebbits skakade sorgset på huvudet. Det är omöjligt att förstå den vite mannen. I går tar han Yamikan till landet under solen och gör honom fet med mycken mat. I dag tar han Bidarshik och — vad gör han med Bidarshik?

— Jag, Ebbits, hans fader, skall berätta er. Han tager Bidarshik till Cambell Fort och binder ett rep kring hans hals, så här, och när hans fötter icke mer äro på marken, dör han.

— Oj! Oj! klagade Zilla. Och aldrig fick han komma över sjön, så stor som himmelen, och icke heller se landet under solen, där ingen snö är.

— Därför, sade den gamle Ebbits med allvarlig värdighet, där icke vara någon att skaffa kött för mig på min ålderdom och jag sitta hungrig vid min eld och berätta min historia för den vite mannen, som har givit mig mat och starkt te och tobak för min pipa.

— Och allt, beroende på detta ljugande och otäcka folk, förklarade Zilla med gäll röst.

— Ånej, svarade den gamle mannen med mild bestämdhet. Beroende på den vite mannens sätt, som är omöjligt att förstå och aldrig två gånger är detsamma.

V.

Historien om Keesh.

Vid randen av polarhavet bodde för länge sedan Keesh. Under många år var han hövding i byn och dog, följd av folkets hedersbetygelser och med sitt namn på deras läppar.

Det är så länge sedan han levde, att endast de gamla nu komma ihåg hans namn och hans historia, vilken de hört av gamla före dem och som av kommande tiders gamla skall berättas för barn och barnbarn intill tidens slut. Och under vintermörkret, när nordanstormen gör långa svep över isen och luften är full av flygande vitt och ingen människa kan våga sig ut, är just den rätta tiden att berätta om hur Keesh från den fattigaste i g l o o i byn steg till makt och ära och blev hövding för alla.

Men nu skola vi berätta om Keesh i anslutning till vad sägnen förtäljer. Och så börja vi från början.

Keesh var en begåvad gosse, frisk och stark och han hade, enligt de sinas sätt att räkna tiden, sett tretton solar. Varje vinter lämnar nämligen so-

len landet i mörker och nästa år kommer en ny sol tillbaka för att värma dem och för att de skola se varandras ansikten.

Keeshs fader hade varit en mycket tapper man, som blivit dödad, då han under en tid av hungersnöd hade försökt att rädda livet på sitt folk genom att taga livet av en stor polarbjörn. I sin iver hade han kommit i handgemäng med björnen och fått benen krossade, men det var mycket kött på björnen och folket blev räddat. Keesh var hans enda son och efter faderns död levde han ensam med sin moder. Men människorna ha lätt för att glömma, och de glömde snart faderns bragd och som Keesh endast var en gosse och hans moder endast en kvinna, så blevo de också snart bortglömda och det dröjde icke länge, innan de bebodde den sämsta i g l o o n i byn.

Det var vid ett rådslag i hövdingen Klosh-Kwans stora igloo, som Keesh visade det blod, som rann i hans ådror, och den mandom, som rätade hans rygg. Med en vuxens värdighet reste han sig och väntade på tystnad bland de sorlande rösterna.

— Det är sant, att jag och de mina tilldelas kött, sade han. Men ofta är detta kött gammalt och segt och innehåller dessutom mycket ben.

Jägarna blevo häpna, såväl de gråsprängda som de grå, såväl de kraftiga som de veka. Något

dylikt hade de förr aldrig varit med om. Ett barn, som talade som en fullvuxen och sade dem obehagliga saker mitt i ansiktet!

Men Keesh fortsatte lugnt och allvarligt:

— Jag talar dessa ord, emedan jag vet, att min fader, Bok, var en stor jägare. Det säges, att Bok anskaffade mera kött än två andra av de bästa jägarna tillsamman, att han med egna händer verkställde uppdelningen och att han med egna ögon övervakade, att den fattigaste gumman och den fattigaste gubben fick sin beskärda del.

— Prat! skreko männen. Kör ut pojken! Skicka honom i säng! Han är ingen man, som har rätt att tala med vuxna män och gråskägg!

Han väntade lugnt, till dess larmet dött bort.

— Du har en hustru, Ugh-Gluk, sade han, och du talar för henne. Och du, Massuk, har dessutom en moder, och du talar för henne. Min mor har ingen utom mig, och därför talar jag. Som jag säger, fastän Bok är död, emedan han var för djärv under jakten, så är det rättvist, att jag, som är hans son, och Ikeega, som är min moder och var hans hustru, erhålla fullt upp med kött, så länge det finnes fullt upp med kött för stammen. Jag, Keesh, Boks son, har talat.

Han satte sig ned och hans öron följde med spänd uppmärksamhet den störtflod av invändningar och förtrytelse, som hans ord framkallat.

— Att en pojke skall tillåtas tala i församlingen! mumlade gamle Ugh-Gluk.

— Ska nu lindebarnen komma och tala om för oss, män, vad vi skola göra? frågade Massuk med hög röst. Är jag en man, som skall hånas av varje barn, som skriker efter kött?

Vreden kokade vitglödgad. De befallde honom att gå och lägga sig, hotade, att han icke skulle få något kött alls och lovade att slå honom öm i hela kroppen för hans fräckhet. Keeshs ögon började skjuta blixtar och blodet dunkade mörkt under huden. Mitt under de haglande skymforden reste han sig häftigt.

— Hör mig nu, ni män! skrek han. Aldrig mer skall jag åter tala i församlingen, aldrig mer, till dess männen komma till mig och säga: "Det är gott, Keesh, att du må tala, det är gott och det är vår önskan". Och nu, ni män, detta är mina sista ord. Bok, min fader, var en stor jägare. Även jag, hans son, skall gå och skaffa det kött, jag äter. Och må det nu bli känt, att delningen av det, som jag dödar, skall bli rättvis. Och ingen änka och ingen sjukling skall i nattens stillhet behöva gråta på grund av brist på kött, under det att de starka männen jämra sig i stora plågor, emedan de ätit för mycket. Och i kommande dagar skall det anses som en skam för starka män att föräta sig. Jag, Keesh, har sagt det.

Flin och harmfyllda skratt följde honom ut ur igloon, men han gick sin väg rakt fram med fast slutna läppar och såg varken åt höger eller vänster.

Nästa dag gick han bort utefter strandlinjen, där is och land mötas. De, som sågo honom gå, märkte, att han hade med sig båge och ett rikligt förråd av pilar med benspetsar och att han på axlarna bar sin fars stora jaktspjut. Och denna händelse framkallade mycket skratt och mycket prat. Det var ett fall, utan motstycke. Aldrig brukade pojkar i hans späda ålder gå ut och jaga och ännu mindre ensamma gå ut på jakt. Och så blev det huvudskakningar och mumlade förutsägelser och kvinnorna betraktade medlidsamt Ikeega, vilkens ansikte var allvarsamt och sorgset.

— Det dröjer icke länge, innan han kommer tillbaka, sade de uppmuntrande.

— Låt honom gå, det skall ge honom en läxa, sade jägarna. Och han kommer snart tillbaka och sedan blir han mjuk och undergiven i sitt tal under kommande dagar.

En dag förgick och en andra och på den tredje blåste upp en våldsam storm, men ingen Keesh hördes av. Ikeega slet sig i håret och till tecken på sin sorg svärtade hon ansiktet med sot från sälolja, och kvinnorna riktade till männen bittra ord, emedan de behandlat gossen illa och skickat

svårt att förklara detta, men jag kunde ändå läsa i hans själ med samma lätthet som i en bok.

Åtskilliga dagar gingo. Ghost skummade iväg i samma riktning som passadvindarna, och jag kan svärja på, att jag såg, hur vansinnet växte fram i Thomas Mugridges ögon, och jag får erkänna, att jag var rädd, mycket rädd. Han slipade och slipade dagen i ända. Blicken i hans ögon, då han prövade den skarpa eggen och tittade på mig, var hemskt blodtörstig. Jag var rädd att vända ryggen åt honom, och när jag lämnade köket, gick jag ut baklänges till sjömännens och jägarnas nöje, som brukade samlas för att se på. Spänningen blev för stark. Jag trodde ibland, jag skulle bliva vansinnig, en lätt sak på detta skepp av vansinniga och vilddjur. Varje minut, varje timme jag tillbragte där, var mitt liv i fara. Jag var en människosjäl i nöd, och ändå hyste ingen varken för eller akter om masten tillräcklig sympati för mig för att komma till min hjälp. Ibland tänkte jag att bedja Varg-Larsen om barmhärtighet, men minnet av det djävulska hånet i hans ögon, som stirrade så frågande på livet och hånlog åt det, tvingande mig till behärskning, och hindrade mig att utföra min tanke. Vid andra tillfällen funderade jag allvarligt på självmord, och hela styrkan av

min filosofi behövdes för att avhålla mig från att hoppa över bord i nattens mörker.

Flera gånger försökte Varg-Larsen inleda en diskussion med mig, men jag svarade honom kort och undvek honom. Slutligen befallde han mig att återtaga min plats vid bordet och låta kocken sköta mitt arbete. Jag talade då öppet om för honom, vad jag hade fått utstå från Thomas Mugridge på grund av de tre dagars vila, jag åtnjutit. Varg-Larsen såg leende på mig.

— Jaså, ni är rädd? hånade han.

— Ja, sade jag trotsigt och ärligt, jag är rädd.

— Det är likt sådana som ni, utbrast han, nästan arg, ni prata så sentimentalt om er odödliga själ, och ändå äro ni rädda för att dö. Vid åsynen av en skarp kniv i handen på en feg usling glömmer ni alla edra dumheter och klänger er fast vid livet. Men kära ni, ni skall ju leva alltid. Ni är en gud, och Gud kan inte dödas. Cooky kan inte skada er. Ni är säker på att åter uppstå. Vad har ni att vara rädd för?

Ni har evigt liv framför er. Ni är millionär i fråga om odödlighet, och en millionär, vilkens förmögenhet icke kan förloras, och vilken är mindre förgänglig än stjärnorna och lika varaktig som

Men det blev också tal om trolleri i byn.

— Han jagar med onda andars hjälp, försäkrade några bland folket, och därför gynnas hans jakt. Hur är det annars möjligt, om han icke hade onda andar till hjälp?

— Måhända är det icke onda andar, sade andra. Man vet att hans fader var en väldig jägare. Skulle icke hans fader kunna jaga med honom, på det han må vinna skicklighet, tålamod och förstånd? Vem vet?

Icke desto mindre fortsatte hans framgång och de mindre skickliga jägarna voro ofta sysselsatta med att draga hem hans kött. Och han var rättvis vid delningen. Liksom fadern gjort före honom, såg han till, att den fattigaste gumman och den fattigaste gubben fick sin beskärda del och han behöll icke mer för sig själv, än hans behov fordrade. Och på grund härav och hans förtjänst som jägare betraktades han med vördnad och även med bävan och det talades om att göra honom till hövding efter den gamle Klosh-Kwan. Med anledning av vad han gjort, väntade de, att han skulle uppträda i församlingen, men han kom aldrig, och de skämdes att bedja honom.

— Jag ämnar bygga mig en i g l o o, sade han en dag till Klosh-Kwan och ett antal jägare. Det

skall bli en stor i g l o o, där Ikeega och jag kunna bo bekvämt.

— Jaha, nickade de allvarsamt.

— Men jag har icke tid. Min jakt tar all min tid i anspråk. Det är därför icke mer än rättvist, att männen och kvinnorna i byn, som äta mitt kött, bygga min i g l o o.

Och i g l o o n byggdes i överensstämmelse härmed, rikligt tilltagen, så att den i storlek till och med överträffade Klosh-Kwans boning. Keesh och hans moder flyttade in i den och det var den första bekvämlighet, hon njutit av efter Boks död. Men hon vann icke blott i lekamligt välstånd, ty genom hennes underbare son och den ställning, han förskaffat henne, började hon betraktas som byns förnämsta kvinna, och de övriga kvinnorna togo sig för att avlägga besök hos henne och fråga henne till råds och återgiva hennes visa ord, när tvister uppstodo mellan dem själva och deras män.

Men det var gåtan om Keeshs underbara jakter, som upptog den förnämsta platsen i deras sinnen. Och en dag anklagade Ugh-Gluk honom mitt i ansiktet för trolldom.

— Det glunkas, sade Ugh-Kluk olycksbådande, att du umgås med onda andar och att din jakt därför är lönande.

— Är icke köttet gott? frågade Keesh. Har någon i byn sjuknat ännu av att äta det? Hur vet du, att det är trolldom med i spelet? Eller går du endast omkring i mörkret och gissar, blott och bart på grund av den avund, som förtär dig?

Ugh-Gluk drog sig snopen tillbaka och kvinnorna skrattade åt honom, när han vandrade bort. Men i församlingen blev det en kväll efter långa överläggningar överenskommet att ställa ut spejare i hans spår, när han gick ut och jagade, för att de skulle lära känna hans metoder. Och så hände det sig, att tvänne unga män, Bim och Bawn, som ansågos vara de dugligaste jägarna, försiktigt följde efter honom, när han nästa gång företog en utflykt. Efter fem dagar återvände de med utstående ögon och darrande läppar för att berätta, vad de sett. Församlingen blev i en hast sammankallad till Klosh-Kwans boning och Bim tog upp berättelsen.

— Bröder! Som vi blevo befallda, togo vi oss fram i Keeshs spår och listigt buro vi oss åt, så att han icke skulle märka något. Och vid mitten av den första dagen träffade han på en stor björnhanne. Det var en mycket stor björn.

— Den största, som finns, hjälpte Bawn till och fortsatte sedan själv. Men björnen var icke hågad att slåss, utan vände sig bort och begav sig långsamt över isen. Detta sågo vi från klipporna på

stranden och björnen kom emot oss och efter honom Keesh, som icke var rädd alls. Han ropade hårda ord efter björnen och svängde med armarna, och ställde till mycket väsen. Men då blev björnen arg, reste sig på bakbenen och brummade. Keesh gick rakt fram till björnen.

— Jaha, fortsatte Bim berättelsen. Keesh gick rakt fram mot björnen, björnen högg efter honom, men Keesh sprang undan. Men under det han sprang, släppte han små runda kulor på isen. Och björnen stannade, luktade på den och slukade den.

Tvivlande rop och skrän hördes och Ugh-Gluk förklarade sin misstro.

— Vi sågo det med våra egna ögon, försäkrade Bim.

— Jaha, med våra egna ögon, sade Bawn Och detta fortsatte, till dess björnen plötsligt reste sig och tjöt högt av smärta och slog vilt omkring sig med framtassarna. Och Keesh fortsatte att avlägsna sig över isen till ett mera ofarligt avstånd. Men björnen brydde sig icke om honom, upptagen som han var med den olycka, som de små runda kulorna hade förorsakat inuti honom.

— Jaha, inuti honom, avbröt Bim. Ty han klöste sig själv och hoppade omkring på isen som en lekfull valp, men av det sätt, på vilket han brummade och tjöt, var det klart, att det icke var

någon lek, utan smärta. Aldrig har jag sett en sådan syn!

— Nej, aldrig har jag sett en sådan syn, upprepade Bawn. Och dessutom var det en sådan stor björn.

— Trolleri, menade Ugh-Gluk.

— Jag vet icke, svarade Bawn. Jag berättar endast, vad mina ögon skådade. Och efter en stund blev björnen svag och trött, ty han var mycket tung och hade hoppat omkring med stor våldsamhet och han gick utefter strandisen och svängde långsamt på huvudet från den ena sidan till den andra och satte sig oupphörligt ned för att tjuta och skrika. Och Keesh följde efter björnen och vi följde efter Keesh, den dagen och tre dagar till, följde vi. Björnen blev svag och upphörde icke att skrika av smärtan.

— Det var trolldom! utropade Ugh-Gluk. Utan tvivel var det trolldom.

— Det kan nog vara möjligt.

Och Bim avlöste Bawn:

— Björnen gick än åt ett håll och än åt ett annat, fram och tillbaka och i cirklar, så att till sist var han nära det ställe, där Keesh först fick upp honom. När björnen kommit dit, var han riktigt sjuk och kunde icke krypa längre, och så kom Keesh fram och stack ihjäl honom med sitt spjut.

— Och sedan? sporde Klosh-Kwan.

— Sedan lämnade vi Keesh, som höll på att flå björnen och skyndade oss, springande, hit för att berätta om jakten.

Och på aftonen den dagen drogo kvinnorna in köttet av björnen, under det att männen sutto församlade till rådslag. När Keesh anlände, sändes ett bud till honom med anhållan, att han skulle komma till församlingen. Men han sände svaret, att han var hungrig och trött och även, att hans i g l o o var stor och bekväm och kunde rymma många män.

Och nyfikenheten var så stor hos dessa män, att hela församlingen, med Klosh-Kwan i spetsen, reste sig och gick till Keeshs i g l o o. Han höll på att äta, men han mottog dem vänligt och med vördnad samt erbjöd var och en plats efter sin rang. Ikeega var omväxlande stolt och förlägen, men Keesh var alldeles lugn.

Klosh-Kwan återgav den underrättelse, som Bim och Bawn medfört och till sist sade han med sträng röst:

— Och därför, o Keesh, är en förklaring på ditt sätt att jaga nödvändig. Är det trolldom i det?

Keesh såg upp och log.

— Nej då, o Klosh-Kwan. Det hör inte till pojkar ha vetskap om troll, och om troll vet jag intet. Jag har endast funderat ut ett sätt, varigenom jag med lätthet kan döda isbjörnen. Det

är allt. Det kommer från huvudet och icke från trollen.

— Och kan vem som helst?

— Vem som helst.

Det blev tyst en lång stund. Männen sågo på varandra och Keesh fortsatte att äta.

— Och ... och ... vill du tala om för oss huru det går till, o Keesh? frågade Klosh-Kwan till sist med darrande stämma.

— Ja, jag vill berätta för dig. Keesh slutade att suga på en märgpipa och reste sig. Det är helt enkelt. Se hit!

Han tog fram en tunn sträng av ett valben och visade dem. Ändarna voro skarpa som nålspetsar. Han rullade försiktigt ihop strängen, till dess den försvann i handen. Han släppte den plötsligt och den rätade genast ut sig igen. Så tog han en bit valfiskspäck.

— Man tar en liten bit valfiskspäck, så här, sade han, och gör en fördjupning på det här sättet. Sedan kommer valbenet, tätt hoprullat ned i fördjupningen, så här, och så passar man en ny bit valspäck ovanpå valbenet. Och sedan får den ligga ute, så att den fryser till en rund kula. Björnen slukar den lilla runda kulan, späcket smälter och valbenet sträcker sig med de spetsiga ändarna rätt ut och då björnen sedan blir mycket

sjuk, nåväl, då dödar man honom med ett spjut. Det är mycket enkelt.

Och Ugh-Kluk sade: "Ah!" och Klosh-Kwan: "Aha!" Och var och en sade något på sitt eget sätt och alla förstodo.

Ja, detta är berättelsen om Keesh, som levde för länge sedan vid polarhavet. Och därför att han arbetade med huvudet och icke med trolleri, steg han från den sämsta i g l o o n till värdighet av byns hövding och det berättas, att under alla de år, han levde, var hans stam välmående och varken änkor eller sjuklingar behövde gråta om natten över brist på kött.

VI.

Det oväntade.

Att ge akt på det påtagliga och göra vad man är beredd till, det är ju en enkel sak. Det individuella livets tendens är att vara snarare statisk än dynamisk, snarare att leva i ro än att öva självverksamhet. Och denna tendens underblåses av civilisationen, där endast det påtagliga väcker uppmärksamhet och det oväntade sällan inträffar.

Men när så det oväntade inträffar och är av tillräckligt allvarlig beskaffenhet, gå de icke dugande under. De se ej det, som är påtagligt, de äro ur stånd att göra det oväntade, oförmögna att från egna, givna banor slå in i andra främmande hjulspår. Kort sagt, när det blir slut på det vanliga i deras liv, äro de förlorade.

Å andra sidan finnes det individer, som äro skapade att kämpa med svårigheter — de dugande, som icke böja sig under det väntades och det påtagligas välde, utan kunna lämpa sitt liv efter vilka främmande förhållanden som helst, dit de ha förirrat sig eller trängts av omständigheterna.

En sådan individ var Edith Whittlesey. Hon var född i en engelsk landsort, där livet förflyter i snörrät enformighet, och det oväntade är till den grad oväntat, att det rent av anses för omoraliskt, när det inträffar.

Edith kom tidigt i tjänst, och hon befann sig ännu i sin första ungdom, då hon i enlighet med given sedvänja avancerade till kammarjungfru.

Civilisationen har till påföljd, att dess lagar påtvingas omgivningen, till dess den blir regelbunden som en maskin i sitt handlingssätt. Det misshagliga skjutes åt sidan och det oundvikliga förutses. Man blir icke ens våt av regnet, och inte heller fryser man, då det är kallt, under det att t. o. m. döden blir en på förhand anordnad fest, istället för att skrida omkring, hemsk och oväntad, och man rör sig efter välsmord bana till familjegravens valv, där gångjärnen hindras från att rosta och där dammet från luften oupphörligt sopas bort.

Sådan var Edith Whittleseys omgivning. Det kunde knappast kallas en händelse, när hon vid tjugofem års ålder åtföljde sin fru på en liten resa till Förenta Staterna. Banan förändrade endast riktning. Det var fortfarande samma välsmorda bana. Det var en bana, som slog en brygga av händelsefattigdom över Atlanten, så att fartyget icke var fartyg mitt ute i havet, utan ett rymligt

hotell med många korridorer, som rörde sig snabbt och lugnt, och som med sitt ofantliga skrov krossade vågorna och kuvade dem, så att havet blev en lugn och enformig kvarndamm. På den andra sidan fortsatte banan över land — en väl utlagd och aktningsvärd bana, som levererade hotell vid varje hållplats och hotell på hjul mellan hållplatserna.

Under det att hennes fru i Chicago studerade den ena sidan av sällskapslivet, studerade Edith Whittlesey den andra, och när hon lämnade tjänsten hos sin fru och blev Edith Nelson, förrådde hon, kanske helt svagt, sin oförmåga att brottas med det oväntade och tygla det.

Hans Nelson var immigrant och svensk till börden samt snickare till yrket och var fylld av denna nordiska rastlöshet, som oupphörligt driver hans stam västerut mot det stora äventyret. Han var en bred, muskulös och trög karl, hos vilken en smula fantasi var förenad med en ofantlig handlingskraft och som dessutom var i besittning av en redbarhet och tillgivenhet, lika utpräglad som hans egen styrka.

— När jag efter strängt arbete har sparat ihop litet pengar, tänker jag fara till Colorado, hade han sagt till Edith dagen efter bröllopet. Ett år därefter voro de i Colorado, där Hans Nelson för första gången såg gruvdrift och själv greps av

guldfebern. Hans letande efter malm förde honom genom Dakota, Idaho och östra Oregon och in bland Brittiska Columbias berg. Såväl i lägret som på vandringen var Edith Nelson alltid med honom och delade hans slit och arbete i ont som i gott. Hon hade utbytt den hemmavarande kvinnans trippande gång mot bergsbons långt uttagna steg. Hon lärde sig att möta faran med klar blick och urskiljning och förlorade för alltid denna paniska förskräckelse, som födes av okunnighet och som besvärar stadsbarnen och gör dem galna som kollriga hästar, så att de invänta sitt öde istället för att brottas med det eller i vansinnig flykt och blind fruktan rusa mot sitt eget fördärv utefter den väg, som är kantad med högar av deras krossade lik.

Edith Nelson mötte det oväntade vid varje krök av stigen, och hon uppövade sin synförmåga, så att hon ute i naturen såg, icke det solklara, men väl det fördolda. Hon hade aldrig sysslat med matlagning förr i sitt liv, men lärde sig att baka bröd utan tillhjälp av humle, jäst eller bakpulver, och att i en stekpanna vid öppen eld grädda brödet på båda sidorna. Och när den sista koppen mjöl och den sista fläsksvålen försvunnit, så var hon situationen vuxen och tillagade en ersättning för vanlig mat av mockasiner och lätt garvade läderbitar och lyckades på så sätt kvarhålla sjä-

len i mannens kropp, så att han åter kunde stappla vidare. Hon lärde sig lasta en packhäst lika bra som en karl — ett arbete, som kan krossa både hjärta och stolthet hos en stadsbo och hon visste hur hon skulle på bästa sätt kroka ihop vilken packning som helst. Hon kunde också i hällregn göra upp eld av sur ved, utan att förlora tålamodet. Och det Stora Oväntade hade ännu icke inträtt i hennes liv, men det skulle komma och det skulle också pröva henne.

Flodvågen av guldsökare sköljde nu nordöver in uti Alaska, och det kunde icke undvikas, att Hans Nelson och hans hustru skulle gripas av strömmen och svepas mot Klondyke. Hösten 1897 fann dem vid Dyea, men utan pengar för att transportera en utrustning över Chilcott Pass och sedan flotta den ned till Dawson. Därför arbetade Hans Nelson den vintern i sitt eget yrke och hjälpte till att bygga upp staden Skaguay, som växt upp som en svamp, för utrustningarnas skull.

Han befann sig nu alldeles inpå händelserna och hela vintern hörde han Alaska kalla på sig. Latuya Bay ropade värst, och detta gjorde, att sommaren 1898 fann honom och hans hustru letande sig fram genom den söndertrasade kustens labyrint i sjuttiofotiga Siwashkanoter. Med dem voro indianer och även tre andra. Indianerna landsatte dem och deras förråd i en ödslig vik

hundra mil, eller däråt, bortom Latuya Bay och återvände till Skaguay, men de tre männen stannade kvar, ty de voro medlemmar av ett bolag, som bildats för ändamålet. Var och en hade gjort lika stor insats för utrustningen, och förtjänsterna skulle delas lika. Därigenom att Edith Nelson åtog sig att koka maten för laget, skulle på hennes lott komma lika stor andel som för en man.

Först och främst fälldes granar och en trerums hydda byggdes. Det blev Edith Nelsons syssla att sköta denna hydda. Männens syssla var att leta efter guld, vilket de gjorde, och att finna guld, vilket de också likaledes gjorde. Det var intet häpnadsväckande fynd, endast en mager förekomst, där varje man genom långa timmars strängt arbete kunde påräkna en förtjänst av femton till tjugo dollars om dagen. Den korta alaskasommaren utsträckte sig över sin vanliga längd, varför de begagnade tillfället och väntade med återresan till Skaguay in i sista minuten. Och då var det för sent. De hade träffat anstalter att medfölja de till några dussin uppgående indianerna på platsen på deras vanliga höstresa nedåt kusten i och för affärer. Siwashindianerna hade väntat de vita ända till den elvte timmen och sedan hade de begivit sig av. Det fanns ingen annan utväg öppen för laget, än att invänta en

tillfällig transportmöjlighet. Under tiden upprånsades utmålet och bränsleförråd lades in.

Indiansommaren hade fortsatt att drömma och drömma och så kom vintern plötsligt och skarp som en trumpetstöt. Den kom på en enda natt och gruvarbetarna vaknade vid en tjutande blåst med drivsnö och is. Den ena stormbyn avlöste den andra och dessemellan härskade en tystnad, som endast avbröts av vågornas dån mot den ödsliga kusten, där det salta stänket kantade stranden med fruset vitt.

Allt förflöt lyckligt i hyddan. Vid vägningen hade guldsanden visat sig motsvara ungefär åtta tusen dollars och de kunde icke vara annat än nöjda. Männen tillverkade snöskor och skaffade genom jakt färskt kött till skafferiet och spelade under de långa kvällarna ändlösa partier whist och pedro. Då nu gruvarbetet hade upphört, överlämnade Edith Nelson eldningen och städningen åt männen, under det att hon själv stoppade deras strumpor och lagade deras kläder.

Det var varken kiv eller split eller något småaktigt gräl i den lilla hyddan och de lyckönskade varandra ofta för den gemensamma lycka, som rådde inom laget. Hans Nelson var trög och godmodig, och Edith hade för länge sedan vunnit hans obegränsade beundran genom hennes förmåga att komma tillrätta med folk. Harkey, en

lång, skranglig Texasbo, var ovanligt vänlig för en person med hans tungsinta läggning och så länge ingen bestred hans teori, att guld växer, var han rätt användbar som sällskap. Den fjärde medlemmen i bolaget, Michael Dennin, bidrog med sin irländska fyndighet till munterheten i hyddan. Han var en bred, kraftig karl, som hade lätt för plötsliga vredesutbrott över småsaker, men var begåvad med ett aldrig svikande gott humör under trycket av spänningen från stora prövningar och ansträngningar. Den femte och siste medlemmen i bolaget, Dutchy, var bolagets villige driftkucku. Han gick till och med så långt, att han framkallade skratt på sin egen bekostnad, endast för att muntra upp stämningen. Hans förnämsta mål här i livet tycktes vara att framlocka skratt. Ingen allvarsam tvist hade någonsin stört friden inom laget, och då nu var och en hade sexton hundra dollars att påvisa som resultatet av en kort sommars arbete, så härskade bland dem medgångens mätta och förnöjda anda.

Och då inträffade det oväntade. De hade just satt sig ned vid frukostbordet. Ehuru klockan redan var åtta (de sena frukostarna hade helt naturligt tillkommit som en följd av att det regelbundna gruvarbetet upphört), upplystes måltiden av ett ljus, insatt i halsen på en butelj. Edith och Hans sutto vid var sin ända av bordet. På ena

sidan av bordet, med ryggarna mot dörren, sutto Harkey och Dutchy. Platsen på den andra sidan var tom. Dennin hade ännu icke kommit in. Hans Nelson betraktade den tomma stolen och sade, med ett tungt försök till skämt:

— Han brukar alltid vara först, när det gäller att äta. Det är mycket egendomligt. Kanhända han är sjuk.

— Var är Mickael? frågade Edith.

— Steg upp litet före oss och gick ut, svarade Harkey.

Dutchys ansikte lyste av okynne. Han låtsades känna anledningen till Dennins frånvaro och antog en hemlighetsfull uppsyn, under det att de andra larmande fordrade upplysningar. Edith gjorde en titt in i männens kojrum och återvände sedan till bordet. Hans såg på henne, men hon skakade på huvudet.

— Han har aldrig förut kommit för sent till måltiderna, anmärkte hon.

— Jag kan icke förstå, sade Hans. Han har alltid haft en god aptit.

— Ja, det var då alldeles för galet, sade Dutchy och skakade sorgset på huvudet.

De började göra sig lustiga över kamratens frånvaro.

— Det är verkligen synd! kom det självmant från Dutchy.

— Vad? frågade de i kör.

— Stackars Mickael, blev det dystra svaret.

— Nå, vad är det för fel på Mickael? frågade Harkley.

— Nu är han inte hungrig mera, klagade Dutchy. Han har förlorat sin aptit. Han tycker inte om den maten.

— Det syns inte på det sätt, på vilket han dyker ned i den ända upp över öronen, anmärkte Harkey.

— Det gör han blott för att vara artig mot mrs Nelson, blev Dutchys kvicka svar. Jag vet, jag, och det är för galet. Varför är han icke här? Emedan han har gått ut. Varför har han gått ut? För att skärpa sin aptit. Och hur skärper han sin aptit? Han går barfota i den snö. Ack! kanske jag icke vet? Det är det sätt, på vilket rikt folk jagar efter sin aptit, när den försvunnit och springer bort. Mickael har sexton hundra dollars. Han är rikt folk. Han har ingen aptit. Om ni bara öppnar på dörren, så få ni se hans bara fötter i den snö. Nej, ni få inte se den aptit. Den är blott hans bekymmer. När han ser den aptit, fångar han den, och kommer till frukost.

De brusto ut i ett högljutt skratt över Dutchys tokerier. Ljudet hade knappast dött bort, då dörren öppnades och Dennin kom in. Alla vände sig för att se på honom. Han hade ett gevär med

sig. Just som de vände sig, lyfte han upp det och fyrade av två gånger. Vid det första skottet sjönk Dutchy ned på bordet och välte omkull muggen med kaffet, under det att hans gula toviga hår sänkte sig ned i hans plåttallrik. Pannan, som tryckte på den närmast liggande kanten av tallriken, vickade upp denna mot håret i en vinkel av fyrtiofem grader. Vid det andra skottet var Harkey uppe i luften, efter det språng han gjort från stolen och föll framstupa på golvet, medan hans "Herre Gud!" med ett porlande läte dog bort i hans strupe.

Detta var det oväntade. Hans och Edith voro som bedövade. De sutto vid bordet med stelt spända kroppar och ögonen fastnaglade vid mördaren, som genom en förtrollning. De sågo honom otydligt genom krutröken och i tystnaden hördes ingenting annat än dropp på golvet från Dutchys utspillda kaffe. Dennin öppnade med en knyck bakladdaren och kastade ut de tomma patronerna. Han höll geväret med den ena handen och stack den andra ned i fickan efter nya patroner.

Han stoppade just in patronerna i geväret, när Edith Nelson vaknade till handling. Det var uppenbart, att han han ämnade döda Hans och henne också. Hon hade möjligen varit bedövad och förlamad under en tid av tre sekunder av det gräs-

liga och ofattbara sätt, på vilket det oväntade uppenbarat sig. Då reste hon sig och brottades med det. Hon brottades handgripligt, i det hon gjorde ett kattlikt språng mot mördaren och grep tag i hans halsduk med båda händerna. Stöten från hennes kropp sände honom stapplande flera steg tillbaka. Han sökte skaka sig lös från henne och dock hålla greppet om geväret. Detta var dock besvärligt nog, ty hon var vig som en katt med sin fasta smidiga kropp. Hon kastade sig åt ena sidan och genom sitt fasta tag om hans hals ryckte hon nästan omkull honom på golvet. Han lyckades emellertid räta på sig och snurrade hastigt runt om. Hon höll dock säkert fast och hennes kropp följde den virvlande omkastningen, så att fötterna lämnade golvet och svängde genom luften, fäst vid hans hals med händerna. Detta kringvirvlande slutade genom en sammanstötning med en stol, och mannen och kvinnan föllo med ett brak i golvet under fortsatt hättig brottning, som utsträckte sig över rummets halva längd. Hans Nelson behövde en halv sekund mer än sin hustru för att resa sig mot det oväntade. Hans nerver och tankar arbetade långsammare än hennes. Hans organism var av grövre konstruktion och det hade tagit honom en halv sekund längre att uppfatta, bestämma sig och skrida till verket. Hon hade redan kastat sig över Dennin och gri-

pit honom om halsen, innan Hans rusade upp. Men han hade icke hennes kallblodighet. Han var blind av ursinne och råkade i fullt bärsärkaraseri. I det ögonblick han rusade upp från stolen, öppnade sig munnen och utsläppte ett ljud, som var till hälvten ett tjut och till hälvten ett rytande. De båda kropparna hade redan börjat virvla runt och han följde tjutande och rytande efter dem och hann fatt dem, när de störtade omkull på golvet. Han kastade sig över den fallne mannen och slog honom vansinnigt med knytnävarna. Slagen voro som med en slägga, och när Edith kände Dennins kropp slakna, lossade hon sitt grepp och rullade undan. Hon låg flämtande på golvet och såg på. De ursinniga slagen regnade fortfarande ned. Dennin tycktes icke bry sig om slagen. Han icke ens rörde sig. Då gick det upp för henne, att han var medvetslös. Hon ropade åt Hans att upphöra. Hon ropade åter. Men han uppfattade icke hennes röst. Hon grep honom i armen och hängde sig fast vid den. Men detta hämmade endast obetydligt hans vilda slag.

Det var icke förståndet, som var drivfjädern till att hon handlade så, som hon nu gjorde. Det var icke heller en känsla av medlidande eller lydnad för religionens "Du skall icke". Snarare var det känslan för laglydnad, en för hennes ras egendomlig pliktkänsla och den tidigare omgivningen,

som tvingade henne att kasta sig mellan mannen och den hjälplöse mördaren. Det var först när Hans upptäckte, att han slog sin hustru, som han hörde upp. Han lät tösa bort sig ungefär som en ilsken men lydig hund låter tösa sig av husbonden. Liknelsen kunde fortsättas. Det var fortfarande ett mullrande dån av ursinne som från ett ilsket djur djupt nere i Hans' strupe, och flera gånger gjorde han en rörelse som om han åter skulle vilja rusa på sitt byte, och han hindrades endast därifrån av kvinnan, som med sin kropp ställde sig skyddande emellan.

Edith föste tillbaka sin man allt längre och längre. Hon hade aldrig sett honom i ett dylikt tillstånd och var nu mera rädd för honom än för Dennin mitt i stridsvimlet. Hon kunde icke fatta, att detta rasande odjur var hennes Hans, och med en plötslig känsla av avsky upptäckte hon med ens, att hon ryggade tillbaka i omedveten fruktan för att han som ett vilddjur skulle kunna hugga henne i handen med tänderna. Hans rörde sig några sekunder lurande fram och åter, ovillig att göra henne något ont, men envis i sitt begär att åter gå till anfall. Men hon höll beslutsamt ett vaket öga på honom, tills han gav sig, i och med de första glimtarna av återvändande förstånd.

Båda kravlade sig nu upp på fötterna. Han stapplade tillbaka mot väggen och stödde sig mot

den under ständigt växlande ansiktsuttryck, medan det mullrande djupa ljudet, som fortfarande hördes från hans strupe, sekund efter sekund dog bort och slutligen upphörde. Reaktionens stund hade kommit. Edith stod flämtande och andfådd mitt på golvet och vred händerna, under det att hela hennes kropp darrade våldsamt.

Hans såg icke på någonting särskilt, men Ediths ögon vandrade med fasa från den ena enskildheten till den andra av det, som nyss ägt rum. Den kullvräkta stolen, som under den vilda virveldansen kastats utefter golvet, låg bredvid Dennin. Delvis under honom låg geväret med bakladdningsmekanismen fortfarande öppen. De två patroner, som han icke lyckats införa i geväret och som han hållit i den slutna högra handen till dess medvetandet lämnade honom, lågo nu på golvet. Harkey låg framstupa, där han fallit, och Dutchy vilade framåtlutad mot bordet med sitt gula toviga hår begravt i plåttallriken, och själva tallriken stod uppvickad i fyrtiofem graders vinkel. Denna lutande tallrik verkade på Edith med en säregen tjusning. Varför föll den icke? Det var för löjligt. Det låg någonting onaturligt i att en plåttallrik reste sig på ända på bordet, även om en eller annan karl blivit dödad.

Hon såg tillbaka på Dennin, men hennes ögon återvände till den lutande tallriken. Det var för

löjligt! Hon kände ett hysteriskt behov att skratta. Sedan lade hon märke till tystnaden och glömde tallriken i sin åtrå att något skulle hända. Kaffets enformiga droppande från bordet till golvet bidrog endast till att ännu kraftigare framhäva tystnaden. Varför gjorde eller sade Hans ingenting? Hon såg på honom och ämnade just tala, när hon upptäckte, att tungan vägrade fullgöra sin sedvanliga tjänst. Det värkte så egendomligt i strupen och tungan kändes torr och sträv. Hon kunde endast se på Hans, som i sin ordning såg på henne.

Plötsligt bröts tystnaden av en skarp metallklang. Edith uppgav ett ångestrop och hon vände ögonen med en häftig rörelse mot bordet. Tallriken hade fallit ned. Hans suckade, som om han vaknat ur en sömn. Klangen från tallriken hade väckt upp dem till liv i en ny värld. Hyddan utgjorde i sammanträngd bemärkelse den nya värld, i vilken de hädanefter måste leva och röra sig. Den gamla hyddan hade försvunnit för alltid. Livets horisont hade blivit helt och hållet ny och obekant. Det oväntade hade svängt sin trollstav över tingens yta, ändrat synkretsen, rört samman värdena och skyfflade ihop det verkliga och det overkliga i den allra största oreda.

— Min Gud, Hans! var det första Edith sade.

Han svarade icke, men han stirrade på henne

med fasa. Långsamt vandrade hans blick över rummet, vars detaljer han nu för första gången klargjorde för sig. Sedan tog han på sig mössan och rusade på dörren.

— Vart går du? frågade Edith i dödlig ångest.

Han hade handen på dörrvredet och vände sig till hälvten om, när han svarade:

— För att gräva några gravar.

— Lämna mig icke, Hans, med — hennes ögon gjorde en rund kring rummet — med detta.

— Gravarna måste någon gång grävas, sade han.

— Men du vet ju icke, huru många, invände hon förtvivlat. Hon lade märke till hans obeslutsamhet och tillade: För övrigt följer jag med och hjälper dig.

Hans steg tillbaka till bordet och snoppade helt mekaniskt ljuset. Sedan verkställde de en gemensam undersökning. Både Harkey och Dutchy voro döda — förskräckligt tillfygade på grund av det korta bösshållet. Hans vägrade komma i närheten av Dennin, och Edith blev tvungen att ensam utföra denna del av undersökningen.

— Han är icke död, ropade hon till Hans.

Han kom över och såg på mördaren.

— Vad var det du sade? sporde Edith, som uppfångade ett oartikulerat mullrande ur mannens strupe.

— Jag sade, att det var förbannat synd, att han inte är död, kom svaret.

Edith böjde sig över kroppen.

— Låt honom vara, befallde han strävt med något egendomligt i rösten.

Hon såg på honom och blev med ens orolig. Han hade tagit upp geväret, som Dennin tappat, och lade in patronerna.

— Vad tänker du göra? ropade hon och reste sig snabbt från sin nedböjda ställning.

Hans svarade icke, men hon såg, hur geväret höjde sig mot hans axel. Hon grep tag i mynningen och förde den hastigt i vädret.

— Låt mig vara! skrek han hest.

Han försökte att rycka bort vapnet från henne, men hon kom närmare och klängde sig fast vid honom.

— Hans! Hans! Lugna dig! ropade hon. Var icke tokig!

— Han dödade Dutchy och Harkey! blev mannens svar, och jag tänker döda honom.

— Men det är orätt, invände hon. Tänk på lagen.

Han tillkännagav med ett hånskratt sin bristande tro på lagens makt i detta fall och med envist lugn upprepade han endast sitt:

— Han dödade Dutchy och Harkey.

Hon dryftade saken länge med honom, men

skälen kommo blott från den ena sidan, ty han nöjde sig med att åter och åter upprepa: "Han dödade Dutchy och Harkey". Men hon kunde varken undgå inflytandet av den uppfostran hon erhållit i sin barndom eller blodets röst inom sig. Hon leddes av ärvtlighetens lag och för henne utgjorde uppfyllandet av lagen det enda riktiga handlingssättet. Hon kunde icke fatta, att det fanns någon annan riktig väg att slå in på. Om Hans tog lagen i egna händer, så kunde detta försvaras lika litet som Dennins dåd. Hon förfäktade, att tvänne orättmätiga handlingar aldrig kunde betraktas som en rättmätig och att enda sättet att behandla Dennin vore att straffa honom i överensstämmelse med den lag, som samhället antagit. Och till sist gav Hans vika.

— Nå, låt gå då, sade han. Gör som du vill. Och i morgon eller någon annan dag få vi väl se, om han inte slår ihjäl både dig och mig.

Hon skakade på huvudet och sträckte ut handen efter geväret. Han stod just i begrepp att räcka henne bössan, men hejdade sig.

— Bäst låta mig skjuta honom, invände han.

Åter skakade hon på huvudet och åter gjorde han en rörelse för att lämna henne geväret, när dörren öppnades och en indian kom in, utan att knacka. Med honom följde en häftig vindpust och yrsnö. De vände sig om mot honom, allt

under det Hans fortfarande höll i geväret. Den objudne gästen tog del av skådespelet, utan att visa minsta tecken till sinnesrörelse. Han ögon omfattade de döda och den sårade med en snabb blick kring rummet. Harkley låg vid hans fötter, men var som luft för honom. Vad honom angick, fanns Harkeys kropp icke till.

— Mycket vind, anmärkte indianen som en sorts hälsning. Allt bra? Mycket bra?

Hans, som fortfarande grep om geväret, kände, att indianen med all säkerhet tillskrev honom de illa tilltygade liken. Han sände sin hustru en bedjande blick.

— God morgon, Negook, sade hon med en röst, som förrådde ansträngning. Nej, icke mycket bra. Mycket ledsamt.

— Adjö, jag går nu; mycket brådska, sade indianen, steg mycket betänksamt och, utan att visa någon antydan till brådska, åt sidan för en röd pöl på golvet, öppnade och gick ut.

Mannen och kvinnan betraktade varandra.

— Han trodde, att vi gjort det, flämtade Hans. Att det är jag, som har gjort det.

Edith teg en stund. Sedan sade hon kort och affärsmässigt:

— Bry dig icke om, vad han tror. Det blir en senare sak. För närvarande ha vi två gravar att

gräva. Men först av allt få vi lov att binda fast Dennin, så att han icke kan undkomma.

Hans vägrade att vidröra Dennin, men Edith band honom säkert till händer och tötter. Sedan gingo hon och Hans ut i snön. Marken var frusen. Den var ogenomtränglig för hackan. De samlade först ihop ved, sopade sedan bort snön och gjorde på den frusna marken upp en eld. När elden brunnit en timme, hade en massa smörja tinat upp. Denna skyfflade de undan och gjorde upp en ny eld. På så sätt sänkte de sig i jorden med en hastighet av två eller tre tum i timmen.

Det var ett mödosamt och bittert arbete. Den virvlande snön gjorde, att elden icke brann just så bra och blåsten trängde genom kläderna, så att de fröso. De samtalade helt litet. Blåsten verkade hindrande. Förutom att de undrade över, vad som kunnat vara bevekelsegrunden till Dennins handlingssätt, höllo de sig tysta, nedtryckta som de voro av fasa över den nyss utspelade tragedien. Klockan ett såg Hans mot hyddan och förklarade, att han var hungrig.

— Nej, inte nu. Hans, svarade Edith. Jag skulle icke kunna gå tillbaka ensam till den där hyddan och koka mat, så som där ser ut.

Klockan två förklarade Hans sig villig att gå med henne, men hon höll honom till arbetet och klockan fyra voro de två gravarna färdiga. De

voro grunda, icke mer än två fot djupa, men de borde kunna motsvara ändamålet. Det hade blivit afton. Han drog fram släden och de två döda männen släpades genom mörker och storm till sina gravar. Begravningsföljet var allt annat än lysande. Släden sjönk djupt ned i drivorna och var tung att draga. Mannen och kvinnan hade icke ätit något sedan den föregående dagen och voro svaga av hunger och utmattning. De hade icke tillräcklig styrka att stå emot blåsten och understundom kastade vindstötarna omkull dem. Vid flera tillfällen välte släden, och de blevo nödsakade att åter lasta på den dess dystra börda. De sista hundra foten till gravarna gingo uppför en brant sluttning, som de togo på alla fyra, som om de varit sälhundar, i det de använde armarna som ben och stucko ned händerna i snön. Men detta oaktat släpades de två gånger tillbaka av slädens tyngd och gledo och föllo nedför backen, levande och döda, draglinor och släde i en ohygglig röra.

— I morgon skall jag sätta upp korsen med deras namn, sade Hans, då gravarna voro igenfyllda.

Edith grät. Som ersättning för jordfästningen var det henne endast möjligt att framstamma några brutna meningar och sedan var mannen

tvungen att nära nog bära henne tillbaka till hyddan.

Dennin hade återkommit till medvetande. Han hade rullat fram och åter över golvet under fåfänga försök att göra sig fri. Han betraktade Hans och Edith med blixtrande ögon, men gjorde icke något försök att tala. Hans vägrade fortfarande att vidröra mördaren och betraktade Edith med vresig uppsyn, när hon släpade honom över golvet till männens kojrum. Men hur hon än försökte, förmådde hon icke lyfta upp honom från golvet upp i kojen.

— Bäst låta mig få skjuta honom, så blir det slut på eländet, bad Hans för sista gången.

Edith skakade på huvudet och ägnade sig på nytt åt sitt arbete. Till sin förvåning fann hon, att det nu var lätt att lyfta kroppen och förstod, att Hans givit med sig och höll på att hjälpa henne. Därpå kom rengöringen av köket. Men golvet vittnade fortfarande med höga rop om sorgespelet, till dess Hans hyvlade de nedfläckade plankorna och brände upp spånorna i spisen.

Dagarna kommo och gingo. Där var mycket mörker och tystnad, endast avbrutet av stormarna och bränningarnas dån mot stranden. Hans lydde Ediths minsta befallning. All hans glänsande handlingskraft hade försvunnit. Hon hade bestämt sig för att behandla Dennin på sitt särskilda

sätt, och så överlämnade han hela saken i hennes händer.

Mördaren utgjorde en ständig fara. Det var alltid en möjlighet, att han skulle kunna befria sig från sina band, och de voro tvungna att bevaka honom dag och natt. Antingen mannen eller kvinnan satt bredvid honom, beväpnade med det laddade geväret. Till att börja med försökte Edith åtta timmars vakter, men den oupphörliga spänningen var för stor, och sedan avlöste henne Hans var fjärde timme. Som de voro tvungna att sova och vakterna sträckte sig dygnet igenom, förslösades hela den tid de voro vakna med att hålla vakt över Dennin. De hade knappast tid över att tillreda maten och skaffa ved till spisen.

Efter Negooks olägliga besök, hade indianerna undvikit hyddan. Edith hade skickat Hans ned till deras hyddor för att söka förmå dem att taga Dennin ned utefter kusten i en kanot till närmaste vita nybygge eller handelsplats, men uppdraget blev fruktlöst. Edith gick själv för att utfråga Negook. Denne, som var hövding i den lilla byn och mycket livligt medveten om sitt ansvar, upplyste med några få ord ingående om sin politik.

— Det är vit mans bekymmer, sade han, icke Siwashfolkets bekymmer. Om mitt folk hjälpa er, då blir det också Siwashfolkets bekymmer. När vit mans bekymmer komma tillsammans och ut-

göra ett bekymmer, då är det ett stort bekymmer, obegripligt och utan slut. Bekymmer icke bra. Mitt folk gör intet ont. Varför då hjälpa er och hava bekymmer?

Så begav sig Edith tillbaka till den förskräckliga hyddan med dess ändlösa fyra timmars vakter. Emellanåt, när det var hennes tur och hon satt hos fången med det laddade geväret i skötet, kunde hennes ögon falla igen och hon slumrade till. Hon vaknade alltid med ett ryck, högg tag i geväret och kastade en snabb blick på honom. Det blev verkliga nervattacker och följderna voro icke välgörande för henne. Hon hyste en sådan fruktan för mannen, att om han rörde sig under täcket, till och med när hon var fullt vaken, kunde hon icke återhålla rycket och det snabba greppet efter geväret.

Hon var i färd med att lägga grunden till en nervsjukdom och hon visste det. Först började ögongloberna darra, så att hon måste sluta ögonen för att få någon ro. Något senare blevo ögonlocken angripna av nervösa ryckningar, som hon icke kunde behärska. En ytterligare ökning i spänningen var, att hon icke kunde glömma sorgespelet. Hon befann sig fortfarande lika nära det fasansfulla som den morgon, då det oväntade trädde in i hyddan och tog den i besittning. Under den dagliga tjänstgöringen hos fången var hon

tvungen att bita ihop tänderna och stålsätta sig till kropp och själ.

Hans påverkades på ett helt annat sätt. Han behärskades av den föreställningen, att det vore hans plikt att döda Dennin, och närhelst han passade upp den fjättrade mannen eller höll vakt över honom, var Edith rädd, att han skulle utöka hyddans röda lista med ännu ett dåd. Han förbannade alltid Dennin våldsamt och behandlade honom hårdhänt. Hans försökte dölja sin mordmani och brukade säga till sin hustru: "Så småningom kommer du nog att bedja mig döda honom, och då vill jag icke döda honom. Jag skulle bli sjuk av det. Men mer än en gång överraskade hon de båda männen, när hon på sin frivakt smög sig in i rummet, och då kunde de stirra ursinnigt på varandra som ett par vilda djur, och Hans' ansikte uttryckte mordlusta, under det Dennins påminde om den våldsamma ilskan hos en fångad råtta. "Hans! Vakna!" brukade hon då ropa, och då for han upp, skamsen, men utan ånger.

Och på så sätt blev Hans ännu en faktor i det problem, som det oväntade givit Edith Nelson att lösa. Först hade det endast varit fråga om det rätta sättet att behandla Dennin och, som hon uppfattade saken, var det det enda riktiga att hålla honom fängslad, till dess han kunde överlämnas

för rannsakning inför lämplig domstol. Men nu kom Hans också med i spelet, och hon förstod, att det gällde att rädda honom till förståndet. Det dröjde inte heller länge, förrän hon upptäckte, att hennes egen styrka och uthållighet hade blivit en del av problemet. Hon höll på att falla ihop av den ständiga spänningen. Det började rycka och draga helt ofrivilligt i hennes ena arm. Hon spillde maten ur skeden och kunde icke mera lita på den angripna armen. Hon förmodade det vara någon sorts spasmer, och tanken på, varthän dess härjningar möjligen kunde leda, höll henne i ständig ångest. Vad skulle hända, om hon föllе ihop? Och föreställningen om det, som möjligen skulle inträffa, om Dennin och Hans framdeles blevo ensamma i hyddan, ökade ytterligare hennes fasa.

Efter den tredje dagen började Dennin tala. Hans första fråga var: "Vad tänker ni göra med mig?" Och denna fråga upprepade han dagligen och flera gånger om dagen. Och Edith svarade alltid, att han kunde vara viss om, att bli behandlad enligt lagen. Å sin sida ställde hon dagligen denna fråga till honom: "Varför gjorde du det?" Därpå svarade han aldrig. Han mottog också frågan med vredesutbrott, rasade och försökte slita av råhudsremmarna, som höllo honom fjättrad och hotade henne med, vad han skulle göra, då

han kom lös, vilket han påstod skulle inträffa förr eller senare. Och vid sådana tillfällen brukade hon spänna båda hanarna på geväret och stod färdig att möta honom med en hagelskur, om han skulle kränga sig lös, men darrade och skälvde i hela kroppen och kände sig vimmelkantig av den oerhörda spänningen.

Men med tiden blev Dennin mindre besvärlig. Det föreföll henne, som om den oförändrat liggande ställning, han intog, skulle bli tröttsam för honom. Han började bedja och bönfalla att få komma lös. Han gjorde henne de vildaste löften. Han skulle icke göra dem något ont. Han skulle självmant gå till kusten och överlämna sig åt myndigheterna. Han skulle giva dem sin andel av guldet. Han skulle draga bort, in i den djupa ödemarken och aldrig mer visa sig inom civilisationens områden. Han skulle taga sig själv avdaga, om hon endast ville frigöra honom. Hans framställningar avslutades vanligen med, att han började yra, och hon hade en förnimmelse av, att han var på väg att få en nervattack, men hon skakade alltid på huvudet och nekade honom den frihet, för vars skull han arbetat upp sig så vansinnigt.

Men veckorna gingo och han fortfor att bli mer handterlig. Och allt mer och mer gjorde sig trötthet en kännbar. "Jag är så trött, så trött", bru-

kade han mumla och kastade huvudet fram och tillbaka på kudden som ett bortskämt barn. Och något senare började han lidelsefullt bönfalla om att få dö, bad henne slå ihjäl honom och bad Hans att förflytta honom ur detta elände, så att han åtminstone finge vila bekvämt.

Ställningen började hastigt bli alldeles ohållbar. Edith blev allt mer och mer nervös och hon förstod, att hon när som helst kunde duka under. Hon kunde icke ens få nödig vila, ty hon förföljdes alltid av fruktan, att, medan hon sov, Hans skulle giva vika för sin mordmani och döda Dennin. Ehuru de nu redan kommit så långt som till januari, skulle många månader förflyta, innan man kunde vänta, att något handelsfartyg skulle inlöpa i viken. Och så hade det ju icke varit deras mening att övervintra i hyddan, och det började bli knappt om maten, varförutom Hans icke kunde gå ut och jaga och på så sätt hjälpa upp förråden. De voro fastkedjade vid hyddan av tvånget att hålla vakt över fången.

Något måste dock göras, det förstod hon. Hon tvang sig själv att gå tillbaka i tiden och taga problemet under förnyad behandling. Hon kunde icke frigöra sig från känslan för lag och rätt, som var hennes egen ras' egen, som låg henne i blodet och till vilken hon blivit uppfostrad. Hon visste, att vad hon än skulle företaga sig, så skulle det

bli i överensstämmelse med lagen, och under vakthållningens långa timmar, med gevaret över knäna, den oroliga mördaren bredvid sig och med stormen dånande utanför, tog hon sig för att tänka sig in i det ursprungliga samhället och på egen hand bygga upp lagens utveckling. Det föreföll henne, som om lagen icke vore något annat än uppfattningen och viljan hos en viss folkgrupp. Det gjorde ingenting, hur stor denna folkgrupp vore. Det funnes små grupper, resonnerade hon, som Schweiz, och större grupper, som Förenta Staterna. Och därför, resonnerade hon, var det alldeles likgiltigt, huru liten folkgruppen vore Det kunde kanske vara endast tio tusen invånare i ett land och likväl vore deras samtällda åsikt och vilja detta lands lag. Varför kunde då icke ett tusen människor bilda en sådan grupp? frågade hon sig. Och, om ett tusen, varför icke ett hundra? Varför icke femtio? Varför icke fem? Varför icke — två?

Hon förskräcktes över sin slutledning och talade med Hans om den. Till att börja med kunde han icke fatta saken, men när han gjorde det, tillförde han övertygande argument. Han talade om gruvfolkets möten, där alla platsens män kommo tillsammans och stiftade lag och bragte den i verkställighet. Det kunde kanske endast vara inalles tio till femton människor, sade han, men flertalets

vilja blev lag för dessa tio eller femton, och vem som kränkte denna vilja, blev straffad.

Edith såg till sist vägen ligga klar för sig. Dennin måste hängas. Hans var överens med henne härom. De utgjorde gemensamt flertalet i denna grupp. Och gruppens vilja var, att Dennin skulle hängas. När Edith gick att förverkliga viljan, bemödade hon sig allvarsamt att iakttaga hävdvunna former, men gruppen var så liten, att Hans och hon fingo tjänstgöra såväl som vittnen, jury och domare — som ock den verkställande makten. Man anklagade i laga form Mickael Dennin för mord på Dutchy och Harkey, och fången låg i sin koj och lyssnade till vittnesmålet, först från Hans och sedan från Edith. Han vägrade att förklara sig vare sig skyldig eller oskyldig och förblev tyst, när man frågade, om han hade något att anföra till sitt eget försvar. Utan att lämna sina platser delgåvo hon och Hans juryns fällande dom. Sedan stadfäste hon som domare utslaget. Rösten darrade, det ryckte i ögonlocken och den vänstra armen, men hon höll ut till slutet.

— Michael Dennin, inom tre dagar skall du hängas upp vid halsen, till dess du är död.

Så löd domen. Mannen utandades omedvetet en suck av lättnad, skrattade trotsigt och sade:

— Då hoppas jag att inte längre behöva få

värk i ryggen av den här förbannade kojen och det är alltid en tröst.

Sedan domen fallit, erforo alla en känsla av lättnad. Särskilt gjorde den sig märkbar hos Dennin. All vresighet och uppstudsighet försvann och han talade förtroligt och till och med med en anstrykning av skämt med sina fångvaktare. Han fann stor tillfredsställelse i att höra Edith läsa för honom ur bibeln. Hon läste ur Nya Testamentet och han intresserade sig livligt för den förlorade sonen och för rövaren på korset.

När Edith, dagen före den för avrättningen bestämda, framställde sin vanliga fråga: "Varför gjorde du det?" svarade Dennin: "Det är mycket enkelt. Jag tänkte —"

Men hon tystade tvärt ned honom och bad honom vänta, samt skyndade till Hans' bädd. Det var hans frivakt och när han vaknade, gnuggade han sig i ögonen och knotade.

— Gå och skaffa hit Negook och en indian till, sade hon. Mickael ämnar bekänna. Se till, att de komma. Tag med dig bössan och för hit dem, om du också skulle behöva peta dem i ryggen med mynningen.

En halv timme senare blevo Negook och hans farbror Hadikwan införda i dödskammaren. De kommo motvilligt och Hans fick lov att valla dem med bössan.

— Negook, sade Edith, det kommer icke att bli något obehag för dig eller ditt folk. Du behöver icke göra något annat, än att sitta och lyssna och söka förstå.

Och sålunda avgav Mickael Dennin under trycket av dödsdomen offentlig bekännelse av sitt brott. I den mån han talade, skrev Edith ned hans berättelse, under det att indianerna hörde på och Hans stod på vakt vid dörren av fruktan för att vittnena skulle försöka fly.

Han hade icke varit hemma i det gamla landet på femton år, förklarade Dennin, och det hade alltid varit hans avsikt att återvända med fullt upp av pengar och göra det bekvämt för sin gamla mor under hennes återstående dagar.

— Och hur skulle jag kunna göra det på sextonhundra? frågade han. Vad jag ville ha, det var guldet, alla de åttatusen. Då kunde det vara någon stil med att komma tillbaka Vad vore enklare, tänkte jag för mig själv, än att slå ihjäl er allesamman och rapportera till Skaguay, att det varit slagsmål med indianerna, och sedan ge mig av till Irland? Och så började jag att döda er allesamman, men, som Harkey brukade säga, jag skar för mig en alltför stor skiva och orkade inte svälja den. Och detta är min bekännelse. Jag gjorde min plikt mot djävulen och, vill Gud, så skall jag nu göra min plikt mot Gud.

— Negook och Hadikwan, ni ha hört den vite mannens ord, sade Edith till indianerna. Hans ord finnas här på papperet och nu skola ni sätta ett märke, så här, på papperet, så att de vita män, som längre fram komma, skola veta, att ni hört.

De två siwashindianerna satte ett kors mitt emot namnteckningarna och mottogo kallelse att infinna sig på morgonen med hela sin stam för att bevittna händelserna och fingo nu gå.

Dennins händer lösgjordes för så lång stund, som det behövdes för att underskriva bekännelsen. Och så blev det tyst i rummet. Han tycktes vara utan ro, och Edith kände sig dyster till mods. Dennin låg utsträckt på rygg och stirrade rakt upp i det med mossa tätade taket.

— Och nu vill jag göra min plikt emot Gud, mumlade han. Han vände huvudet mot Edith. Läs för mig ur boken, sade han och tillade med en glimt av skämt, kanhända skall det hjälpa mig att glömma kojen.

Dagen för avrättningen inbröt kall och klar. Termometern var nere i tjugofem grader under noll och det blåste en kall blåst, som drev kylan genom kläderna och köttet in på bara benen. Dennin stod för första gången på många veckor åter på fötterna. Musklerna hade varit overksamma så länge och han var så ovan att hålla sig i upprätt ställning, att han knappast kunde

stå. Han raglade fram och tillbaka, stapplade och måste för att stödja sig, gripa efter Edith med sina bundna händer.

— Minsann går det inte runt i skallen på mig, skrattade han matt.

Ett ögonblick senare sade han:

— Och jag är glad, att det är över. Den där förbannade kojen hade blivit min död, det vet jag.

När Edith hade satt pälsmössan på hans huvud och fortsatte med att draga ned snibbarna över öronen, skrattade han och sade:

— Vad gör du det där för?

— Det är kallt ute, svarade hon.

— Och om tio minuter, vad gör ett fruset öra eller så för stackars Mickael Dennin? frågade han.

Hon hade särskilt spänt nerverna för den allra sista prövostunden, och hans anmärkning var som ett häftigt slag mot hennes självbehärskning. Hittintills hade allt försiggått så spöklikt, som i en dröm, men den grymma sanningen av hans ord öppnade med ett slag hennes ögon på vid gavel för verkligheten av vad som nu tilldrog sig. Hennes sinnesrörelse undgick icke heller irländaren.

— Det var ju tråkigt, att jag skulle göra dig ledsen med mitt dumma prat, sade han beklagande. Jag menade ingenting med det. Detta är en

stor dag för Mickael Dennin och han är glad som en lärka.

Han började en munter vissling, som emellertid hastigt blev sorglig och upphörde.

— Jag skulle gärna sett, att här vore en präst, sade han tankfullt, och tillade sedan, men Mickael Dennin är en alltför gammal veteran för att sakna civilisationens överflöd, när han sätter foten på skogsstigen.

Han var så svag och ovan vid rörelse, att han nära nog ramlade omkull, när dörren öppnades och han skulle gå ut. Edith och Hans gingo på var sin sida och stödde honom och han försökte att muntra upp dem med roliga historier, men avbröt sig dock en gång för att ordna om avsändandet av hans del av guldet till hans mor i Irland.

De klättrade upp på en liten kulle och kommo ut på en öppen plats bland träden. Här voro Negook och Hadikwan och alla Siwashindianerna, ned till dibarnen och hundarna, församlade i en högtidlig krets kring en tunna, som stod uppställd i snön och de hade kommit för att åskåda den vite mannens sätt att skipa lag. Nära intill var en öppen grav, som Hans hade bränt ned i den frusna marken.

Dennin kastade en van blick på förberedelserna och gav akt på graven, tunnan, tjockleken på re-

pet och diametern på grenen, över vilken repet var lagt.

— Jag skulle minsann inte ha gjort det bättre själv, Hans, om det varit för dig.

Han skrattade högt åt sitt infall, men Hans' ansikte var dödsblekt och stelt som is, så att ingenting annat än möjligen domedagstrumpeten tycktes kunna förändra det. Han kände sig också mycket sjuk. Han hade icke gjort sig en föreställning om vilken oerhörd sak det är att förpassa en medmänniska ur denna världen. Edith däremot hade nog klargjort den saken för sig, men det gjorde icke uppdraget lättare. Hon fylldes av tvivel, huruvida det skulle lyckas henne att hålla ihop länge nog för att avsluta sitt värv. Hon kände ett ständigt behov att skrika och ropa av ångest, att falla ihop ner i snön, att sätta händerna för ögonen och vända om och blint springa långt in i skogen, vart som helst, bara bort. Det var endast genom en enastående självansträngning, det lyckades henne att hålla sig uppe och bringa det företag, hon åtagit sig, till ett slut. Och mitt uppe i allt detta var hon Dennin tacksam för det sätt, på vilket han hjälpte henne.

— Giv mig ett handtag, sade han till Hans, och lyckades med dennes hjälp komma upp på tunnan.

Han böjde sig så, att Edith kunde lägga repet

om hans hals. Sedan reste han sig och Hans sträckte repet över grenen ovanför.

— Michael Dennin, har du något att säga? frågade Edith med klar röst, som darrade mot hennes vilja.

Dennin skrapade med fötterna mot tunnan, klarade strupen och såg blygsamt ned, med utseendet av en person, som ämnar börja sitt jungfrutal.

— Jag är glad, att det är över, sade han. Ni ha behandlat mig som en kristen och jag tackar er hjärtligt för er vänlighet.

— Då må Gud mottaga dig som en botfärdig syndare, sade Edith.

— Ja, svarade han, som om han med sin djupa röst mässat mot hennes tunna stämma, må Gud mottaga mig som en botfärdig syndare.

— Adjö, Mickael, ropade hon och hennes röst lät förtvivlad.

Hon kastade hela sin tyngd mot tunnan, men den föll icke på sidan.

— Hans! Fort! Hjälp mig! skrek hon svagt.

Hon kände den sista resten av kraft lämna henne och tunnan gjorde motstånd. Hans rusade till hennes sida och tunnan rycktes undan Mickael Dennin.

Hon vände sig om och satte fingrarna i öronen. Sedan började hon skratta, strävt, skarpt och med en klang av metall. Hans blev under

detta sorgespel mer överväldigad än han någonsin förr blivit. Nu dukade Edith Nelson under. Även under detta hysteriska anfall visste hon, att så var, och hon kände sig glad över att hon kunnat hålla sig upp under all denna spänning, till dess allt fullbordats. Hon ragiade mot Hans.

— För mig till hyddan, Hans, lyckades hon framstamma. Och låt mig vila, tillade hon. Låt mig bara vila, vila, vila.

Och så gick hon bort över snön med Hans' arm om livet som stöd för den utmattade kroppen och vägledare för de hjälplösa stegen. Men indianerna stannade kvar och betraktade högtidligt verkningarna av den vite mannens lag, som tvang en man att dansa på luften.

VII.

Solgårdarnas väg.

På väggen hängde en illustration ur Police Gazette. Sitka Charley rökte sin pipa och betraktade tankfullt denna illustration. Jag hade i smyg betraktat honom och fann och förstod att någonting försiggick i hans sinne. Men vad var det? Vad detta än månde vara, så visste jag, att det vore värt att ta reda på. Han hade levat livet och sett en hel del. Han hade utfört detta under bland alla under att vända sitt folk ryggen. Han hade blivit en vit man, så vitt detta kan gå för sig för en indian. Som han själv uttryckte sig, hade han kommit in i värmen, satt bland oss vid våra eldar och hade blivit en av de våra. Han hade aldrig lärt sig läsa eller skriva, men hans ordförråd var enastående och ännu mera enastående var den fullständighet, med vilken han tillägnat sig den vite mannens synpunkter och sätt att uppträda i olika förhållanden.

Vi hade träffat på denna övergivna hydda efter en ansträngande resdag. Hundarna hade blivit utfodrade, kvällsdisken var undanstökad, sängarna bäddade och vi njöto nu av denna den mest

angenäma stund, som på färderna i Alaska kommer en gång om dagen, den stund nämligen, när ingenting med undantag av aftonpipan ställer sig hindrande i vägen mellan bädden och den trötta kroppen. Någon av hyddans tidigare invånare hade prytt väggarna med illustrationer, utrivna ur tidskrifter och tidningar och det var dessa illustrationer, som fängslat Sitka Charleys uppmärksamhet från det ögonblick vi framkommit, två timmar tidigare. Han hade studerat dem ivrigt och låt blicken glida från den ena till den andra och tillbaka igen och jag kunde se, att han kände sig osäker, som inför någonting gåtfullt.

— Nåväl? avbröt jag till sist tystnaden.

Han tog pipan ur munnen och sade enkelt: Jag inte förstå.

Han rökade ånyo och åter tog han pipan ur munnen och använde den för att peka på illustrationen ur Police Gazette.

— Vad föreställer den där tavlan? Jag förstår icke.

Jag så på tavlan. En man med ett otroligt elakt ansikte föll baklänges på golvet och höll den högra handen dramatiskt tryckt mot hjärtat. Mitt emot honom höll en annan man en rykande revolver i handen och denne man hade ett ansikte med en blandning av mordängel och Adonis.

— En man, som dödar en annan, sade jag, men

var på samma gång medveten om mina egna tvivel och att även jag misslyckats att förklara saken.

— Varför? frågade Sitka Charley.

— Jag vet inte.

— Den där tavlan är endast slutet, sade han. Den har ingen början.

— Det är livet, sade jag.

— Livet har en början, invände han.

Jag var för ett ögonblick nedtystad och hans ögon vandrade till nästa tavla, en fotografisk reproduktion av någon viss "Leda och svanen".

— Den tavlan, sade han, har ingen början. Den har intet slut. Jag begriper mig icke på tavlor.

— Se på den där tavlan, uppmanade jag honom och pekade på en tredje väggprydnad. Den föreställer något. Säg mig, vad den enligt din uppfattning föreställer.

Han studerade den i flera minuter.

— Den lilla flickan är sjuk, sade han till sist. Det där är doktorn, som betraktar henne. De ha varit uppe hela natten — se, det är blott litet olja kvar i lampan, och det första morgonljuset strömmar in genom fönstret. Det är en svår sjukdom, och kanske kommer hon att dö och troligen är det därför som doktorn betraktar henne så uppmärksamt. Det där är modern. Det är en svår sjuk-

dom, ty modern lutar huvudet mot bordet och gråter.

— Hur vet du, att hon gråter? avbröt jag. Du kan icke se hennes ansikte. Kanske hon sover.

Sitka gav mig, förvånad, en snabb blick och såg sedan tillbaka på tavlan. Det var tydligt, att han icke fullt genomtänkt sina intryck.

— Kanske sover hon, upprepade han. Han studerade den närmare. Nej, hon sover icke. Skuldrorna visa, att hon icke sover. Jag har sett skuldrorna på en kvinna, som gråter. Det är en svår sjukdom.

— Och du förstår tavlan, ropade jag.

Han skakade på huvudet. — Den lilla flickan — — kommer hon att dö?

Nu var det min tur att tiga.

— Dör hon? återupprepade han. Du är en målareman. Kanske du vet.

— Nej, jag vet icke, erkände jag.

— Det är icke liv, yttrade han bestämt. I livet liten flicka dö, eller bli frisk. I livet händer någonting. På tavla ingenting händer. Nej, jag icke förstår tavlor.

Hans missräkning var tydlig. Det var hans önskan att förstå allt, vad de vita männen förstå, och i detta fallet misslyckades han. Jag kände också en viss utmaning i hans hållning. Han hade föresatt sig, att jag skulle klargöra för honom den

i tavlorna förborgade visdomen. För övrigt hade han en enastående fantasiförmåga. Detta hade jag för längesedan märkt. Han kunde framtrolla allt för sin inre syn. Han såg liv i tavlor, han kände liv i tavlor, förkroppsligade livet i tavlorna och likväl förstod han icke tavlorna, när de sågos genom andra människors ögon och genom dessa människor uttrycktes i färger och linjer på duken.

— Tavlor äro brottstycken ur livet, sade jag. Vi måla livet sådant vi se det. Antag, Charley, att du kommer gående utefter spåret. Det är natt. Du ser en hydda. Fönstret är upplyst. Under en, eller kanske två sekunder tittar du in genom fönstret och ser någonting och går sedan din väg. Du såg kanske en man, som höll på att skriva ett brev. Du såg någonting, utan början och slut. Ingenting inträffade. Och likväl var det ett stycke ur livet du såg. Du kom ihåg det efteråt. Det är liksom en tavla i ditt minne. Fönstret är ramen på tavlan.

Jag kunde se, att han var intresserad och förstod, och medan jag talade, hade han sett in genom fönstret och även sett mannen, som höll på att skriva brev.

— Det finns en tavla, Ni målat, som jag förstår, sade han. Det är en verklig tavla. Den har mycket innehåll. Den finns i Er stuga i Dawson. Det

är ett faraobord. Män hålla på att spela vid det. Det är ett stort spel. Obegränsad bet.

— Hur kan du veta att beten är obegränsad? avbröt jag ivrigt, ty här var ett tillfälle att få mitt arbete bedömt av en oförvillad domare, som endast kände livet, men icke konsten, som var en genomgående mästare i allt vad som berörde verkligheten. Jag var också särskilt stolt över detta arbete. Jag hade kallat det "Sista spelet" och jag ansåg, att det var en av de bästa saker jag någonsin gjort.

— Det finns inga pinnar på bordet, förklarade Sitka Charley. Männen spela med marker. Detta betyder beten i taket. En man spelar gula marker, kanske en mark värd ettusen dollars, kanske tvåtusen dollars. En spelar kanske med röda marker. Möjligen äro de värda femhundra dollars, möjligen ettusen dollars. Det är ett mycket stort spel. Alla spela mycket högt, upp i taket. Hur kan jag veta? Ni göra given litet varm i ansiktet av blod. (Jag var förtjust.) Förhand Ni göra, att han luta sig fram i stolen. Varför han luta fram? Varför hans ansikte mycket stilla? Varför hans ögon mycket glänsande? Varför given litet varm i ansiktet av blod? Varför alla män stilla? — mannen med gula marker? — mannen med vita marker? — mannen med röda marker?

Varför ingen tala? Emedan mycket, mycket pengar. Emedan sista spelet.

— Hur vet du, att det är sista spelet? frågade jag.

— Kungen är ur spelet, sjuan spelas öppet, svarade han. Ingen håller på andra kort. Alla andra kort ha gått. Alla äro överens. Alla spela på kungen att förlora och sjuan att vinna. Kanske banken förlora tjugotusen dollars, kanske bank vinna. Ja, den tavlan förstår jag.

— Och likväl känner du icke slutet! utbrast jag triumferande. Det är sista spelet, men ännu äro icke korten upplagda. Ingen kommer någonsin att få reda på, vem som vinner och vem som förlorar.

— Och männen komma att sitta där och aldrig tala, sade han med undran och bävan avspeglade i sitt ansikte. Och förhand kommer att böja sig framåt och blodet att vara varmt på givarens ansikte. Det är någonting förunderligt. Alltid komma de att sitta där, alltid, och korten komma aldrig att kastas upp.

— Det är en tavla, sade jag. Det är livet. Du har själv sett liknande saker.

Han såg på mig med undran i blicken och sade sedan mycket långsamt: — Nej, som Ni säger, det är intet slut. Ingen kommer någonsin att veta

slutet. Och dock är det någonting verkligt. Jag har sett det. Det är livet.

Han rökte en lång stund under tystnad, vägde den vite mannens visdom i vad det angick tavlor och undersökte, huruvida den överensstämde med det verkliga livet. Han nickade flera gånger med huvudet och grymtade en eller två gånger. Sedan knackade han askan ur pipan, fyllde den åter omsorgsfullt och tände den på nytt efter ett tankfullt uppehåll.

— Då har jag också sett många tavlor ur livet, började han, icke målade tavlor, utan sådana som jag sett med mina egna ögon. Jag har sett dem, som jag såg genom fönstret mannen, som skriver brev. Jag har sett många stycken ur livet, utan början, utan slut och utan möjlighet att begripa.

Han ändrade plötsligt ställning och riktade ögonen rakt emot mig med en tankfull blick.

— Hör nu på, sade han, ni är en målareman. Hur skulle Ni måla det, som jag såg, en tavla, utan början och med ett slut, som jag icke förstår, ett stycke ur livet med norrskenet som ljus och Alaska som ram?

— Det är en stor duk, sade jag.

Men jag var endast luft, ty den tavla, han tänkte på, stod framför hans egna ögon och han såg den.

— Det finnes många namn för denna tavla,

sade han. Men på den tavlan förekomma många solgårdar, glittrande frost, och därför tycker jag det skulle passa att kalla den "Solgårdarnes stig". Det var länge sedan, för sju år sedan, hösten —97, som jag såg henne — kvinnan — första gången. Vid Lake Linderman hade jag en kanot, en mycket god Peterboroughkanot. Jag kom över Chilcoot Pass med tvåtusen brev till Dawson. Jag var postförare, ser ni. Alla rusade till Klondyke den tiden. Mycket folk på vägen. Mycket folk fälla träd och bygga båtar. Sista öppna vatten, snö i luften, snö på marken, is på sjön, i floden is på lugnvattnet. Varje dag mer snö, mer is. Kanske om en dag, kanske om tre dagar, kanske om sex dagar, vilken natt som helst kan isen lägga sig och då intet öppet vatten mer, allt is, alla måste gå, till Dawson sexhundra miles, lång tid att gå. Båt gå mycket snabbt. Alla vilja gå båt. Alla säga 'Charley, tvåhundra dollars', 'Charley, fyrahundra dollars'. Jag säga nej, alla gånger säga nej. Jag är postförare.

— På morgonen kommer jag till Lake Linderman. Jag gått hela natten och är mycket trött. Jag laga frukost. Jag äta, sedan jag sova på stranden tre timmar. Jag vakna upp. Klockan är tio. Det snöar. Det är vind, mycket vind, som blåser rätt hårt. Och så är där en kvinna, som sitter nära mig i snön. Det är en vit kvinna, hon

är ung, mycket vacker, kanhända hon är tjugo år gammal, kanske tjugofem år gammal. Hon se på mig. Jag se på henne. Hon är mycket trött. Hon är ingen danskvinna. Jag ser det genast. Hon är god kvinna och mycket trött.

— Du är Sitka Charley, säger hon. Jag reser mig hastigt upp och rullar ihop filtarna, så att snön icke skall komma in i dem. Jag far till Dawson, säger hon. Jag far i din kanot — huru mycket?

— Jag vill icke ha någon i min kanot. Jag säger ogärna nej. Så säger jag ettusen dollars. Jag säger det bara på skämt, så att kvinnan icke kan komma med, mycket bättre än säga nej. Hon se mycket skarpt på mig och säger: När far du? Jag säger genast. Då säger hon, det är bra, hon vill giva mig ettusen dollars.

— Vad kan jag säga? Jag vill icke ha kvinnan, och dock har jag lovat, att hon kan komma med för ettusen dollars. Jag är överraskad. Kanske hon också skämtar och så säger jag: Låt mig se ettusen dollars. Och denna kvinna, denna unga kvinna, alldeles ensam ute på vägen, där i snön, hon tar fram ettusen dollars i sedlar och lägger dem i min hand. Jag ser på pengarna, jag ser på henne. Vad kan jag säga? Jag säger: Nej, min kanot mycket liten. Hon räcker mig ett paket. Det är två pälsar, segelduk utvändigt och några

fruntimmerskläder inuti. Jag lyfter upp paketet. Kanske trettiofem skålpund. Jag är överraskad. Hon tar bort det ifrån mig. Hon säger: Kom, låt oss fara. Hon bär packen i kanoten. Vad kan jag säga? Jag tar mina filtar i kanoten. Vi fara.

— Och på det sättet såg jag kvinnan för första gången. Vinden var lagom. Jag satte upp ett litet segel. Kanoten gick mycket snabbt, den flög som en fågel över de höga vågorna. Kvinnan var mycket rädd. Varför ni komma Klondyke mycket rädd? frågar jag. Hon skrattar ett hårt skratt, men hon är likväl mycket rädd. Hon är också mycket trött. Jag förde kanoten genom forsarna till Lake Bennet. Vattnet mycket dåligt och kvinnan gråta, emedan hon är mycket rädd. Vi fara ned för Lake Bennet, snö, is, vind, nästan storm, men kvinnan mycket trött och lägga sig sova.

— Den natten slå vi läger vid Windy Arm. Kvinnan sitta vid elden och äta kvällsvard. Jag se på henne. Hon är vacker. Hon sätter upp håret. Det är mycket hår och det är brunt och understundom är det som guld i eldskenet, när hon vänder huvudet, så här, och det kommer ett skimmer från det som från eld av guld. Ögonen äro stora och bruna, ibland varma som ett ljus bak ett förhänge, men andra stunder voro de mycket hårda och glänsande som isbitar, när solen ski-

ner på dem. När hon småle — hur skall jag säga? — när hon småle, jag vet vit man tyska om att kyssa henne, just sådär, när hon småle. Hon aldrig göra hårt arbete. Hennes händer mjuka som ett barns hand. Hon mjuk överallt som litet barn. Hon är icke mager, utan rund som barn, hennes arm, hennes ben, hennes muskler, allt mjukt som barn. Hon vara smal om livet och när hon stå, när hon gå eller röra huvud eller arm, så är det — jag vet icke ordet — men det är vackert att se på, som — kanske jag skulle säga, hon är byggd som en god kanot och har samma fina linjer som den, alldeles på det viset, och när hon rör sig, så har hon samma rörelser som en god kanot, som glider genom det lugna vattnet eller löper fram genom det, när det är snabbt och rasande. Det är mycket skönt att se på henne.

— Varför kommer hon till Klondyke, alldeles ensam, med mycket pengar? Jag vet icke. Nästa dag frågar jag henne. Hon skrattar och säger: Sitka Charley, med det har du intet att göra, jag giva dig ett tusen dollars, du taga mig till Dawson. Endast det är ditt göra. Dagen därpå jag fråga, vad hennes namn är. Hon skrattar och säger sedan: Mary Jones är mitt namn. Jag vet icke hennes namn, men jag vet hela tiden, att Mary Jones icke är hennes namn.

I kanoten är mycket kallt, och på grund av kylan mår hon ibland icke bra. När hon mår bra då sjunger hon. Hennes röst är som en silverklocka och det känns gott i hela kroppen, liksom när jag går i kyrkan vid Holy Cross Mission, och när hon sjunger, känner jag mig stark och paddlar av bara helvete. Sedan skrattar hon och säger: Tror du vi komma till Dawson, innan isen lägger sig, Charley? Ibland sitter hon i kanoten med tankarna långt borta och ögonen alldeles tomma. Hon ser varken Sitka Charley eller isen eller snön. Hon är långt borta. Mycket ofta är hon så där, med tankarna långt borta. Stundom när tankarna äro långt borta, är hennes ansikte icke gott att se på. Det ser ut som ansiktet på en man, när han vill döda en annan man.

— Sista dagen till Dawson mycket svår. Strandis i alla lugnvatten, isstycken i strömmen. Jag kan icke paddla. Kanoten fryser till is. Jag kan icke komma i land. Där är mycket fara. Hela tiden åka vi ned för Yukon i isen. Den natten är det mycket buller från isen. Sedan isen stanna, kanoten stanna, allting stanna. Låt oss gå i land, säger kvinnan. Jag säger nej, bättre vänta. Så småningom allting flyta nedför strömmen igen. Det är mycket snö. Jag kan icke se. Klockan elva på natten allting stanna. Klockan ett allting flyta igen. Klockan tre allting stanna. Kanoten

slås sönder som ett äggskal, men den ligger uppe på isen och kan icke sjunka. Jag hör hundar tjuta. Vi vänta. Vi sova. Till sist morgon komma. Det snöar icke längre. Nu har isen lagt sig och där är Dawson. Kanoten i kras och stanna alldeles vid Dawson. Sitka Charley har kommit fram med tvåtusen brev på allra sista öppna vatten.

— Kvinnan hyra en stuga på kullen och under en vecka jag icke mer se henne. En dag hon komma till mig. Charley, säger hon, hur tycker du om att arbeta för mig? Du köra hundar, göra läger, resa med mig. Jag säger, att jag tjäna alltför mycket pengar med att forsla brev. Hon säger: Charley, jag skall betala dig mera pengar. Jag berättade henne, att grovarbetarne i gruvorna få fem dollars om dagen. Hon säger: Det är fyrahundratemtio dollars i månaden. Och jag säger: Sitka Charley är ingen grovarbetare. Då säger hon: Jag förstår, Charley. Jag skall giva dig sjuhundrafemtio dollars i månaden. Och jag säger gott pris och jag tar arbete hos henne. Jag köper hundar och släde åt henne. Vi fara upp till Klondyke, till Bonanza och Eldorado, över Indian River till Sulphur Creek, till Dominion, tillbaka över bergskedjan till Gold Bottom och till Too Much Gold och åter till Dawson. Hela tiden letar hon efter något. Jag vet icke vad. Det är mig en

gåta. Vad Ni söka efter? jag fråga. Hon skrattar. Ni söka guld? jag fråga. Hon skratta. Sedan säger hon: Det angår dig icke, Charley. Och sedan jag aldrig fråga något mer.

— Hon har en liten revolver, som hon bär i bältet. Ibland övar hon sig på vägen att skjuta. Jag skratta Vad du skratta för, Charley? hon fråga. Varför Ni leka med den där? jag säga. Det är för ett barn, en liten leksak. När vi komma tillbaka till Dawson ber hon mig köpa sig en god revolver. Jag köper en Colt 44. Den är mycket tung, men hon bär den i bältet hela tiden.

— I Dawson kommer mannen. Vilken väg han komma, jag icke veta. Jag endast veta han c h e - c h a - q u o, vad Ni kalla gröngöling. Hans händer äro mjuka, precis som hennes. Han aldrig göra hårt arbete. Han mjuk överallt. Först jag tro, kanske han är hennes man. Men han är för ung. Och så göra de två bäddar om natten. Han är kanske tjugo år gammal. Hans ögon blå, hans hår gult, han har en liten mustasch, som är gul. Hans namn är John Jones. Kanske är han hennes bror. Jag vet icke. Jag icke mer fråga. Tror bara, hans namn icke John Jones. Andra människor kalla honom mr Girvan. Jag tro icke, att detta är hans namn. Jag tror icke, att hennes namn är miss Girvan, som andra människor kalla henne. Jag tror ingen vet deras namn.

— En natt ligger jag och sover i Dawson. Han väcka upp mig. Han säger: gör i ordning hundarna, vi far. Jag göra i ordning hundarna och vi fara. Vi fara ned för Yukon. Det är om natten, det är november och det är mycket kallt — sextiofem under noll. Hon är sjuk. Mycket sjuk. Kylan biter. De bli trötta. De gråta i smyg. Till sist jag säga, bättre stanna och slå läger. Men de säga, att de vilja fortsätta. Efter detta sade jag ingenting mer. Alltjämt, dag efter dag, är det på det sättet. De äro mycket sjuka. Deras hud är mycket fin och mjuk. De bli stela och ömma. De halta, de ragla som druckna människor, de gråta i smyg och alltjämt säga de: Framåt! framåt! Vi vilja framåt!

— De äro som vansinniga människor. Alltjämt gå de framåt och bara framåt. Varför gå de framåt? Jag vet icke. Men framåt gå de. Vad är deras mening? Jag vet icke. De söka icke guld. Det är ingen rusning å färde. För övrigt ge de ut mycket pengar. Men jag gör inga frågor mer. Jag går också bara på, emedan jag är van att gå och emedan jag får bra betalt.

— Vi anlöpa Circle City. Det, som de söka, är icke där. Jag tror nu, att vi skola stanna och vila hundarna. Men vi vila icke, inte en enda dag vila vi. Kom, säger kvinnan till mannen, låt oss fortsätta. Och vi fortsätta. Vi lämna Yukon. Vi

färdas över bergskedjan åt väster och svänga ned på Tanana Country. Där äro nya grävningar. Men det, som de söka efter, är icke där och vi taga vägen tillbaka till Circle City.

— Det är en mödosam färd. December är nästan slut. Dagarna äro korta. Det är mycket kallt. Den morgon är det sjuttio under noll. Bäst att inte resa i dag, säger jag, ty vid den här kylan blir andedräkten icke tillräckligt varm, och lungornas kanter angripas. Sedan få vi en svår hosta och nästa år blir det kanske lunginflammation. Men de äro c h e-c h a-q u o s. De förstå sig icke på resor. De äro som döda människor, de äro så trötta, men de säga: Låt oss fortsätta. Vi fortsätta. Kylan angriper deras lungor och de få torrhostan. De hosta till dess tårarna rinna utför kinderna. När vi steka fläsk, måste de springa bort från elden och hosta en halv timme i snön. De förfrysa kinderna en smula, så att huden mörknar och blir sårig. Och mannen förfryser tummen, så att det ser ut, som om toppen skulle falla av, och han måste ha en vante med stor tumme för att hålla den varm. Och emellanåt, när frosten är mycket bitande och tummen är mycket kall, måste han ta av sig vanten och sticka tummen intill sitt bara skinn under benkläderna för att få den varm igen.

— Vi halta in i Circle City och även jag, Sitka Charley, är trött. Det är julafton. Jag dansar,

dricker och roar mig i glatt sällskap, ty i morgon är det juldagen och vi skola väl då vila oss. Men nej. Klockan är fem på julmorgonen. Jag har sovit i två timmar. Mannen står vid min säng. Kom, Charley, säger han, sela hundarna. Vi fara.

— Har jag icke sagt, att jag icke mer gör några frågor? De betala mig varje månad sjuhundrafemtio dollars. De äro mina herrar. Jag är deras karl. Om de säga, Charley, kom, låt oss fara till helvetet, så selar jag hundarna, smäller med piskan och far till helvetet. Alltså selar jag på hundarna och vi fara nedåt Yukon. Varthän fara vi? De säga ingenting. De säga endast: Framåt! framåt! Vi vilja framåt!

— De äro förskräckligt trötta. De ha färdats många hundra miles, och de ha inte förstånd om vad dylika färder fordra. Deras hosta är mycket svår — den är torr — hostan, som kommer kraftiga män att svära och de veka att gråta. Men de färdas ständigt vidare. För varenda dag fortsätta de sin färd. Aldrig få deras hundar vila. Och oupphörligt köpa de nya hundar. Vid varje guldgrävarläger, varje station, varje indianby skiljas de trötta hundarna ifrån och ersättas med nya. De ha mycket pengar, pengar utan all ände, och de ödsla med dem som med vatten. Äro de vansinniga. Ibland tror jag det, ty de tyckas vara besatta

av en ond ande, som driver dem framåt. — Vad är det de söka efter? Det är icke guld. De gräva aldrig i marken. Jag funderar över det länge. Så kommer jag på den tanken, att det måste vara en man de jaga efter. Men vilken man? Vi se aldrig till den mannen. De likna emellertid vargar på spår efter byte. Underliga vargar — fina och mjuka vargar, barnsliga vargar, som ej ha förstånd om vad en vinterresa kräver. Om nätterna gråta de högt under sömnen. Medan de sova, jämra de sig högt av smärta över sin trötthet. Och om dagarna gråta de i tysthet, under det de stappla framåt efter släden. I sanning underliga vargar.

— Vi passera Fort Yukon. Vi passera Fort Hamilton. Vi passera Minook. Januari har kommit och nästan gått. Dagarna äro mycket korta.

— Det börjar dagas klockan nio på morgonen. Klockan tre blir det mörkt. Och det är kallt. Till och med jag, Sitka Charley, är trött. Skola vi hålla på så här i det oändliga? Vem kan veta det? Men vi hålla ständigt utkik under färden efter det de vilja finna. Det är få människor ute. Ibland färdas vi hundra miles utan att de se ett enda tecken till liv. Det är mycket stilla omkring oss. Intet ljud höres. Emellanåt faller snö, och vi se ut som vandrande spöken. Ibland är luften klar, och då kommer solen fram vid middagstiden för några ögonblick bortom höjderna i söder. Norrskenet flam-

mar över himlen och ljusfläckar virvla runt, och luften är full av frost.

— Jag är Sitka Charley och en stark man. Jag blev född utefter vägen och har i alla mina dagar levat utefter vägen. Och dock hava dessa två vargbarn tröttat ut mig. Jag är mager som en utsvulten katt och jag är glad över min säng på kvällen och om morgonen är jag alltjämt uttröttad. Och likväl vandra vi vägen fram i mörkret före dagsljuset och mörkret finner oss fortfarande på vägen efter nattens inbrott. Och dessa två vargbarn! Om jag är mager som en utsvulten katt, så äro de magra som kattor, som aldrig fått någon föda och dött av brist på mat. Deras ögon ha sjunkit långt in i deras huvuden och kunna emellanåt lysa med feberaktig glans, men de äro eljes dimmiga och höljda av töcken såsom de dödas. Deras kinder äro urhålkade som klipphålor och dessutom svartnade och såriga efter att mångfaldiga gånger ha varit förfrusna. Stundom är det kvinnan, som om morgonen säger: Jag kan icke stiga upp. Jag kan icke röra mig. Låt mig få dö. Och så är det mannen, som står bredvid henne och säger: Kom, låt oss fortsätta. Och de fortsätta. Och ibland är det mannen, som icke kan komma upp och kvinnan säger: Kom, låt oss fortsätta. Men en sak sker alltjämt, de gå framåt. Alltid gå de framåt.

— Stundom få mannen och kvinnan brev vid handelsplatserna. Jag vet icke vad som står i breven. Men det är nog slaget, som de följa, själva breven äro slaget. En gång ger en indian dem ett brev. Jag talade i smyg med honom. Han säger, att det är en man med ett öga, som giver honom breven, en man, som färdas snabbt ned utefter Yukon. Det är allt. Men jag förstår, att de äro på jakt efter den enögde mannen.

— Det är februari och vi hava rest femtonhundra miles. Vi närma oss Behrings hav. Det är stormar och skydrag. Det är svårt att gå. Vi komma till Anvig. Jag vet icke, men jag tror säkert, att de få ett brev i Anvig, ty de äro mycket upprörda och säga: "Kom, skynda på, låt oss fortsätta". Men jag säger, att vi måste köpa mat och de säga, att vi måste resa med lätt packning och fort. De säga också, att vi kunna få livsmedel vid Charley Mc Keons hydda. Då förstår jag, att de komma att taga den stora omvägen, ty det är där som Charley Mc Keon bor och Black Rock står vid vägen.

— Innan vi resa, talar jag, kanske två minuter, med prästen i Anvig. Jo, det är en man med ett öga, som har farit förbi och som reser snabbt. Och jag förstår, att det, som de söka efter, är den enögde mannen. Vi lämna Anvig med litet mat och färdas med lätt packning och fort. Vi köpte

tre utvilade hundar i Anvig och färdas mycket snabbt. Mannen och kvinnan äro som galningar. Vi giva oss iväg tidigare på morgonen och fortsätta resan längre in på natten. Ibland ser jag efter, om de hålla på att dö, men de vilja icke dö. De bara gå och gå. När torrhostan angriper dem hårt, hålla de händerna för magen och vika sig dubbla i snön och hosta oupphörligt. De kunna icke gå, de kunna icke tala. Kanske de hosta i tio minuter, kanske i en halv timme och sedan räta de på sig, med tårarna efter hostan frusna på ansiktet och de ord, de säga, äro: "Kom, låt oss fortsätta".

— Till och med jag, Sitka Charley, är förskräckligt trött, och jag tycker, att hundrafemtio dollars i månaden är billigt pris för det arbete jag gör. Vi taga av inåt på den stora omvägen, och där är vägen mera obanad. Men vargbarnen titta framåt vägen och säga: Skynda! Och oupphörligt säga de: Skynda på! Fortare! Fortare! Det är mödosamt för hundarna. Vi ha inte mycken föda och kunna ej ge dem tillräckligt att äta, och deras krafter sjunka. Och ändå måste de träla så hårt. Kvinnan riktigt sörjer för deras skull, och jag ser ofta i hennes ögon tårar av bedrövelse över dem. Men den onde anden inom henne tillåter henne icke att stanna så att hundarna få vila.

— Och så komma vi fram till mannen med det

enda ögat. Han sitter i snön vid vägen och har brutit benet. För benets skull har han slagit läger, så gott han kunnat och har legat i sina filtar i tre dagar och hållit elden vid liv. När vi träffa på honom, håller han på att svära. Han svär av bara fan. Aldrig har jag hört någon svära som den mannen. Jag är glad. Nu, då de funnit det, som de sökt, skola vi vila. Men kvinnan säger: "Låt oss komma iväg! Skynda på!"

— Jag är förvånad. Men mannen med det enda ögat säger: "Bry er icke om mig. Giv mig er mat. Ni få mera mat i morgon i Mc Keons stuga. Skicka Mc Keon tillbaka efter mig. Men ge ni er i väg." Här är ännu en varg, en gammal varg, men han har också bara en tanke, att komma framåt. Och så giva vi honom vår mat, vilket icke är mycket, och hugga ved för hans eld och vi taga hans starkaste hundar och fortsätta. Vi lämnade den enögde mannen kvar och han dog där i snön, ty Mc Keon kom aldrig tillbaka efter honom. Och vem den mannen var, eller varför han kom dit, det vet jag icke. Men jag antar, att han var väl betalad av mannen och kvinnan, liksom jag, för att arbeta för dem.

— Den dagen och den natten hade vi ingenting att äta och hela den följande dagen färdades vi snabbt framåt och voro utmattade av hunger. Sedan kommo vi till Black Rock, som reser sig

femhundra fot över vägen. Det var mot slutet av dagen. Det började mörkna och vi kunde icke finna Mc Keons stuga. Vi sovo hungriga och på morgonen letade vi efter stugan. Den var icke där, vilket var egendomligt, ty alla visste, att Mc Keon bodde i en stuga vid Black Rock. Vi voro nu nära kusten, där vinden blåser hårt och där det är mycket snö. Överallt var det snödrivor, som blåsten tornat upp. Då fick jag en idé och jag gräver i en och annan av drivorna. Snart finner jag väggarna på stugan och jag gräver mig ned till dörren. Jag går in. Mc Keon är död. Kanske har han varit död i två eller tre veckor. Han hade angripits av någon sjukdom, så att han icke kunnat lämna stugan. Han hade ätit upp sin mat och dött. Jag såg efter i hans gömställe, men där fanns ingen mat.

— Låt oss fortsätta! säger kvinnan. Hennes ögon vittna om hunger, och hon håller handen mot hjärtat, som om det gjorde ont där inne. Hon vajar hit och dit som ett träd för blåsten, där hon står. Ja, låt oss fortsätta, säger mannen. Hans röst är ihålig som en gammal kraxande korps, och han är så gott som vanvettig av hunger. Hans ögon lysa som eldkol, och liksom hans kropp sviktar hit och dit, så sviktar också själen inom honom. Och jag säger nu också: Låt oss fortsätta. Ty denna enda tanke, som ständigt träffat mig som

piskslag för åtminstone varje mile av de femtonhundra, hade bränt sig in i min själ, och jag tror att också jag var från mina sinnen. För övrigt kunna vi ej göra annat än fortsätta, ty vi ha ju inga livsmedel. Och så fortsätta vi vår färd utan en tanke på mannen med det enda ögat, vilken låg där borta i snön.

— Det är inte många, som färdas den stora omvägen. Två månader, tre månader kunna förgå utan att någon far den vägen. Snön har täckt över den, och det synes inga tecken till att människor någonsin hade kommit eller gått där. Hela dagen blåser det och snön faller, och hela dagen fortsätta vi framåt, medan våra magar gnagas av hungerkval och våra krafter sjunka med varje steg vi taga. Så börjar kvinnan falla emellanåt. Och sedan mannen. Jag faller inte, och jag lyfter dem med möda och stapplar många gånger.

— Den natten var den sista februari. Jag sköt tre ptarmiganer med kvinnans revolver, vilket åter stärkte oss något. Men hundarna hava intet att äta. De försöka att äta selarna, som äro gjorda av läder och valrosshud, och jag måste jaga bort dem med en käpp och hänga upp seltyget i ett träd. Och de tjuta och slåss hela natten. Men det gör oss ingenting. Vi sova som döda och stiga på morgonen upp som döda ur sina gravar och fortsätta längs spåret.

— Den morgonen var första mars och nu ser jag för första gången ett tecken av det, som vargungarna söka efter. Vädret är klart och kallt. Solen stannar längre kvar på himmelen och den har solgårdar, som glänsa på vardera sidan och luften skimrar av kringflygande rimfrostkristaller. Nu snöar det inte längre på stigen och jag kan se färska spår efter hundar och en släde. Det är en ensam man med den foran och jag kan i snön se, att han icke är stark. Ej heller han har tillräckligt att äta. Vargungarna se också de färska spåren och de äro mycket upprörda. Skynda på! säga de. Alltjämt säga de: Skynda på! Fortare! Charley, fortare!

— Men vi färdas mycket långsamt. Oupphörligt falla mannen och kvinnan. När de försöka att åka på släden, äro hundarna för svaga och störta omkull. Dessutom är det så kallt, att om de åka på släden, så förfrysa de. Det är mycket lätt för en hungrig människa att förfrysa. När kvinnan faller, hjälper mannen upp henne. Ibland hjälper kvinnan upp mannen. Till sist falla båda och kunna icke komma upp och jag måste alltjämt hjälpa upp dem, annars skulle de icke kunna resa sig utan skulle dö där i snön. Detta är ett påkostande arbete, och jag är mycket uttröttad, ty jag måste också köra hundarna, och mannen och kvinnan äro tunga och hava ingen styrka i krop-

pen. Så småningom faller även jag i snön och det är ingen, som kan hjälpa upp mig. Jag måste själv stiga upp. Och alltjämt reser jag mig med egna krafter och hjälper upp dem och driver på hundarna.

— Den kvällen får jag en ptarmigan och vi äro mycket hungriga. Och den kvällen säger mannen till mig: Vilken tid giva oss iväg i morgon, Charley? Det är som rösten från ett spöke. Jag säger: Vi bryta ju alltid upp klockan fem. I morgon, säger han, ge vi oss iväg klockan tre. Jag skrattar mycket hårt och säger: Ni är snart en död man. Och han säger: I morgon bryta vi upp klockan tre.

— Och vi giva oss iväg klockan tre, ty jag måste ju göra så som de befalla. Det är klart och kallt och vindstilla. När dagsljuset kommer, kunna vi se utefter vägen ett långt stycke. Och allt är mycket tyst. Vi kunna icke höra något annat än våra hjärtans slag, och i tystnaden är detta ett mycket tydligt ljud. Vi äro som sömngångare och vandra i våra drömmar, till dess vi störta omkull, och då förstå vi, att vi måste resa oss och vi se åter spåret och höra våra hjärtan slå. Ibland, när jag på det sättet vandrar i mina drömmar, får jag underliga tankar. Varför lever Sitka Charley? jag frågade mig själv. Varför Sitka Charley arbeta så här hårt och gå hungrig och hava alla

dessa plågor? För sjuhundrafemtio dollars i månaden, svarar jag och vet, att det är ett dumt svar. Men det är också ett riktigt svar. Och hädanefter jag aldrig bry mig om pengar. Ty den dagen kom en stor visdom till mig. Det var ett stort ljus och jag såg klart och förstod, att det icke var för pengarna, som människorna måste leva, utan för en lycka, som ingen människa kan giva eller sälja eller köpa och som är för mer än alla pengar i världen.

— På morgonen nådde vi det sista nattläger, som mannen framför oss slagit. Det var ett enkelt läger, sådant som en människa tillreder, då hon är hungrig och utan styrka. På snön ligga bitar av filtar och segelduk, och jag förstår, vad som inträffat. Hundarna ha ätit upp seltyget och han har gjort nya selar av filtarna. Mannen och kvinnan stirra uppmärksamt på det, som synes, och när jag betraktar dem, känner jag en kyla i ryggen som från en kall blåst mot skinnet. Deras ögon äro vilda av umbäranden och hunger och bränna som eld djupt inne i huvudet. Ansiktet är som på människor, vilka dött av hunger och kinderna äro mörka av det döda köttet efter förfrysningarna. Låt oss fortsätta, sade mannen. Men kvinnan hostar och faller omkull i snön. Det är torrhostan från de frostbitna lungorna. Hon hostar länge och sedan kravlar hon sig upp på föt-

terna liksom kravlade hon sig fram ur graven. Tårarna äro is på hennes kinder och andningen är rosslande, när den kommer och går, och hon säger: Låt oss fortsätta.

— Vi fortsätta. Och vi vandra i drömmar genom tystnaden. Och var gång vi gå, är det som i en dröm och vi hava inga plågor, och var gång vi falla omkull är det ett uppvaknande och vi se snön och berget och spåret av mannen, som är framför oss och vi känna åter plågorna. En mile längre fram upptäcka vi svarta prickar på snön. De svarta prickarna röra sig. Mina ögon äro skumma och jag måste göra en ansträngning för att se. Och jag ser en man med hundar och en släde. Vargungarna se det också. De kunna inte längre tala, men viska: "Framåt! Framåt! Låt oss skynda på!"

— Och de falla, men framåt. Filtselarna gå ofta sönder för mannen framför oss och han måste stanna för att laga dem. Vårt seltyg är i gott stånd, ty jag har varje natt hängt selarna i ett träd. Klockan elva är mannen en halv mil framför oss. Klockan ett är avståndet en kvarts mil. Han är mycket svag. Vi se honom flera gånger falla omkull i snön. En av hans hundar kan icke följa med längre och han skär ut honom ur selen. Men han dödar honom icke. Jag slår ihjäl honom med en yxa, när vi gå förbi, liksom jag slår ihjäl

en av mina egna hundar, som bryter benet och icke mer kan följa med.

— Nu äro vi på trehundra yards avstånd från honom. Vi gå mycket långsamt. Kanhända vi gå framåt en mile på två eller tre timmar. Vi gå icke. Vi falla oupphörligt omkuli. Vi resa oss och stappla kanske två eller tre steg och så falla vi omkull igen. Och alltjämt måste jag hjälpa upp mannen och kvinnan. Ibland resa de sig på knäna och falla framåt kanske fyra eller fem gånger, innan de komma upp på fötter igen för att stappla framåt två eller tre nya steg och så åter falla. Men de falla alltid framåt. Antingen de stå på fötterna eller knäna, alltid falla de framåt och vinna på så sätt ett vägstycke av kroppens längd varje gång.

— Understundom krypa de på händer och fötter, liksom djuren, vilka leva i skogarna. Vi färdas som sniglar, som döende sniglar, så långsamt gå vi. Och likväl färdas vi fortare än mannen framför oss. Ty även han faller oupphörligt och han har ingen Sitka Charley, som lyfter upp honom. Nu är det tvåhundra yards till honom. Efter en lång stund är det etthundra yards.

— Det är en lustig syn. Jag skulle vilja skratta högt. Ha! ha! alldeles så där, så lustigt är det. Det är en kapplöpning mellan döda människor och döda hundar. Det är, som när man i drömmen

rides av maran och springer för livet av alla krafter och det går mycket långsamt. Mannen, som är med, är galen. Kvinnan är galen. Jag är galen. Hela världen är galen och jag är full av skratt; det — det är så lustigt.

— Den främmande mannen framför oss lämnar hundarna bakom sig och går ensam över snön. Efter en lång stund komma vi fram till hundarna. De ligga hjälplösa i snön med sina selar av filtar och segelduk och släden bakom sig och när vi färdas förbi dem, gnälla de och gråta som hungriga små barn.

— Strax därefter lämna också vi våra hundar och gå ensamma över snön. Mannen och kvinnan äro nästan förbi och de snyfta och stöna och jämra sig, men fortsätta alltjämt framåt. Jag går också på. Jag har endast en tanke. Och den är att komma fram till främlingen. Ty det var detsamma som att jag skulle få vila, och förut fanns det ingen vila för mig, och jag tyckte, att jag måste lägga mig ned och sova i tusen år — jag var så trött.

— Främlingen är femtio yards framför oss, ensam i den vita snön. Han faller och kryper, raglar och faller och kryper på nytt. Han liknar ett svårt sårat djur, som söker undkomma jägarna. Till sist kryper han på händerna och fötterna. Han reser sig icke upp längre. Och mannen och

kvinnan kunna icke heller stå. Även de krypa efter honom på händer och fötter. Men jag står på benen. Ibland faller jag, men reser mig åter.

— Det är någonting förunderligt att skåda. Runt omkring oss är snö och tystnad och genom denna krypa mannen och kvinnan och främlingen, vilken går främst. På bägge sidor om solen stråla solfläckar, så att det ser ut som om det sutte tre solar på himlen. Frosten i luften glittrar som diamantstoft, hela rymden tyckes full av lysande damm. Så börjar kvinnan hosta ibland, och då ligger hon stilla i snön, tills anfallet går över. Sedan kryper hon åter vidare. Och så spejar mannen framför sig emellanåt, och han är skumögd som en åldring och måste gnugga sig i ögonen, så att han kan se främlingen. Och främlingen ser sig då och då tillbaka över axeln. Och Sitka Charley håller sig på sina fötter, faller emellanåt, men reser sig ständigt igen.

— Efter en lång stund kryper främlingen icke längre. Han reser sig långsamt på fötterna och vaggar fram och tillbaka. Han tar av ena vanten och väntar med revolvern i handen och vaggar fram och tillbaka, medan han väntar. Hans ansikte är skinn och ben och svartfruset. Det är ett hungrigt ansikte. Ögonen äro djupt insjunkna i huvudet, och läpparna lyftes som till morrning. Mannen och kvinnan stiga nu också upp och när-

ma sig den främmande mannen mycket långsamt. Och runt omkring är endast snö och tystnad. Och på himlen lysa tre solar, och hela luften glittrar av diamantstoft.

Sålunda kom det sig, att jag, Sitka Charley, fick se vargungarna fälla sitt villebråd. Icke ett ord yttras. Främlingen endast morrar med sitt hungriga ansikte. Och han vaggar fram och tillbaka med nedböjda axlar, krokiga knän och benen utspärrade för att icke falla. Mannen och kvinnan stanna på väl femtio fots avstånd. De ha också benen långt skilda åt för att icke falla och deras kroppar vagga fram och tillbaka. Främlingen är mycket svag. Armen darrar, så att när han skjuter på mannen, slår kulan ned i snön. Mannen kan icke taga av vanten. Främlingen skjuter åter på honom och denna gång går kulan förbi i luften. Då tager mannen vanten mellan tänderna och drager av den. Men handen är förfrusen, och han kan icke hålla revolvern, utan den faller ned i snön. Jag ser på kvinnan. Hon har tagit av vanten och håller den stora Colterevolvern i handen. Tre gånger skjuter hon, hastigt, precis så här. Den främmande mannen morrade ännu, när han föll framstupa i snön.

— De se icke åt den döda mannen. Låt oss fortsätta, säga de. Och vi fara vidare. Men nu ha de funnit, vad de sökte och de äro som döda.

Den sista smulan styrka har lämnat dem. De vilja nu icke krypa mera, utan deras enda önskan är att få sluta ögonen och sova. Icke långt därifrån ser jag en lämplig lägerplats. Jag sparkar till dem. Jag har min hundpiska och jag ger dem ett rapp med den. De skrika högt, men måste krypa. Och de krypa också fram till lägerplatsen. Jag gör upp eld, så att de icke förfrysa. Sedan går jag tillbaka efter släden. Och så slår jag ihjäl den främmande mannens hundar, så att vi få föda och slippa att dö. Jag rullar in mannen och kvinnan i filtar och de sova. Emellanåt väcker jag dem och ger dem litet mat. De äro icke vakna, men taga emot födan. Kvinnan sover en och en halv dag. Då hon vakna upp och sedan somna igen. Mannen sova två dagar och vakna upp och somna igen. Därefter fara vi ned till kusten vid S:t Michael. Och när isen går ut ur Behrings hav, fara mannen och kvinnan bort på en ångbåt. Men först betala de mig mina sjuhundrafemtio dollars i månaden. De giva mig också en gåva av ettusen dollars. Det var det året, som Sitka Charley gav så mycket pengar till missionshuset i Holy Cross.

— Varför dödade de mannen? frågade jag.

Sitka Charley dröjde med svaret, tills han hade tänt sin pipa. Han såg på illustrationen ur Police

Gazette och nickade förtroligt åt den. Sedan sade han långsamt och fundersamt:

— Jag vet det icke. Jag har tänkt mycket över det. Det var någonting, som hände. Det är en tavla, som jag har i minnet. Alldeles som att se in genom fönstret och se mannen skriva ett brev. De kommo in i mitt liv och gingo ut ur mitt liv och tavlan är, som jag sagt, utan början och slutet är obegripligt.

— Du har målat många tavlor i din berättelse, sade jag.

Han nickade.

— Men de voro utan början och slut.

— Den allra sista tavlan hade ett slut, sade jag.

— Ja, men vilket slut?

— Det var ett stycke liv, sade jag.

— Alldeles, svarade han. Det var ett stycke liv.

VIII.

Negore, den fege.

Han hade i elva dagar följt spåret av sitt flyende folk, och denna hans jakt hade samtidigt varit en flykt, ty han visste alltför väl, att bakom honom arbetade sig de fruktade ryssarna fram genom de sumpiga slätterna och över de branta bergskedjorna i avsikt att helt och hållet göra slut på hans folk. Han färdades med lätt packning. En sovsäck av kaninskinn, en reffelbössa och några skålpund soltorkad lax utgjorde hela hans utrustning. Han skulle ha förundrat sig över att ett helt folk — kvinnor, barn och åldringar — kunde färdas så raskt, om han icke vetat vilken förskräckelse, som drev dem framåt.

Det var i den gamla tiden, då ryssarna innehade Alaska och det nittonde århundradet endast tillryggalagt hälften av sitt lopp, som Negore flydde efter sin flyende stam och uppnådde den en sommarnatt vid Pee-lats källflöden. Fastän nära midnatt, var det dock full dager, då han skred fram genom det uttröttade lägret. Många sågo honom, alla kände honom, men få och kyliga voro de hälsningar han fick mottaga.

— Negore, Den fege, hörde han Illiha, en ung kvinna, skratta, och Sun-ne, hans systerdotter, skrattade med henne.

En mörk vrede gnagde hans hjärta, men han tvcktes fullkomligt oberörd och letade sig fram mellan lägereldarna, till dess han kom till en eld, där en gammal man satt. En ung kvinna låg på knä framför den gamle och masserade hans trötta benmuskler. Gubben lyfte upp sitt ansikte med de synlösa ögonen och lyssnade ivrigt, då Negores fot bräckte en förtorkad gren.

— Vem kommer? tragade han med en tunn tarrande röst.

— Negore, svarade den unga kvinnan, som knappast såg upp från sitt arbete.

Negores ansikte var uttryckslöst. Han stod och väntade i flera minuter. Den gamle mannens huvud hade sjunkit ned på bröstet. Den unga kvinnan tryckte och knådade de utarbetade musklerna med kroppen vilande på knäna, och det nedböjda huvudet dolt, som i en sky, av det rika, mörka håret. Negore betraktade den smidiga kroppen och dess svängning vid höfterna, påminnande om ett lodjurs mjuka rörelser, böjlig som en ung vidja och dock stark, som endast ungdomen kan vara stark. Han såg, och kände en längtan, besläktad med kroppslig hunger. Till slut talade han och sade:

— Är det ingen hälsning för Negore, som varit borta så länge och som just nu återkommit?

Hon såg upp till honom med kalla ögon. Den gamle mannen muttrade för sig själv på åldringars sätt.

— Du är min kvinna, Oona, sade Negore i myndig ton och med en anstrykning av hot.

Hon reste sig till sin fulla längd ledigt och snabbt som en katt, med flammande ögon och näsborrar darrande som på ett rådjur.

— Jag ämnade bli din kvinna, Negore, men du är en feg stackare och gamla Kinoos dotter parar sig icke med en kruka!

Hon tystnade ned honom med en befallande åtbörd, när han försökte tala.

— Gamle Kinoos och jag kommo bland eder från ett främmande land. Ditt folk tog oss till sina eldar och värmde oss, utan att fråga, varifrån eller varför vi vandrade. De tro, att gamle Kinoos har förlorat sin syn av ålderdom, och varken gamle Kinoos eller jag, hans dotter, motsade detta. Gamle Kinoos är en tapper man, men har aldrig varit en skrävlare. Och nu, när jag berättar dig, huru hans blindhet uppstod, så skall du förstå, varför det aldrig kan sättas i fråga, att Kinoos dotter skulle föda barn av denne fege man, du är, Negore.

Han ville åter tala, men hon tystade honom på nytt.

— Vet då, Negore, att om resa lades till resa av alla dina resor i detta land, så skulle du aldrig komma till det för dig obekanta Sitka vid det Stora Salta Havet. På denna plats funnos många ryssar och deras regemente var strängt. Och från Sitka flydde gamle Kinoos, som då var unge Kinoos, längs öarna mitt i havet, med mig, som då var ett litet barn, i sina armar. Min moders död berättar om hans skymf, och en död ryss med ett spjut genom bröstet och ryggen berättar om Kinoos hämnd.

— Men vart vi än flydde och hur långt vi än flydde, träffade vi ständigt på de hatade ryska folket. Kinoos var en oförskräckt man, men deras åsyn gjorde ont i hans ögon. Och så flydde vi vidare över vattnen i åratal, tills vi kommo till det stora dimmiga havet, som du nog hört talas om, Negore, men som du aldrig har sett. Vi vistades ibland många folk, och jag växte upp till kvinna. Men Kinoos, som med tiden blev gammal, tog ingen ny hustru. Och jag tog ingen man.

— Slutligen kommo vi till Pastolik, som ligger där, varest Yukon dränker sig i det Stora Dimmiga Havet. Här bodde vi länge vid havets strand bland ett folk, som grundligt hatade rys-

sarna. Emellanåt kommo dessa ryssar och läto folk från Pastolik visa dem vägen genom de oräkneliga öarna bland Yukons många utlopp. Och understundom kommo männen, som de togo för att visa sig vägen, aldrig tillbaka, till dess folket blev mycket uppretat och uttänkte en stor plan.

— När det därför kom ett skepp, steg gamle Kinoos fram och sade, att han skulle visa vägen. Han var då en gammal man och hans hår var vitt men han var orädd. Och han var förslagen, ty han tog skeppet dit, där havet suger in emot landet och vågorna piska vita mot det berg, som kallas Romanoff. Havet sög skeppet in till det ställe där vågorna piska vita och det maldes mot klipporna, så att sidorna brötos upp. Då kom allt Pastoliks folk (ty det var planen), med sina krigsspjut och pilar och några få gevär. Men först tryckte ryssarna ut ögonen på gamle Kinoos, så att han aldrig mer skulle kunna visa vägen, och sedan slogos de, där vågorna piska vita, med Pastoliks folk.

— Och nu var Ivan dessa ryssars anförare. Det var han, som med sina båda tummar tryckte ut ögonen på Kinoos. Och han var det, som tillsammans med de två män, som blivit kvar av hela hans styrka, slog sig en väg genom det vita vattnet och drog bort norr utefter randen av det Stora Dimmiga Havet. Kinoos var en vis man. Han

hade ej längre sin syn och var hjälplös som ett barn. Han flydde därför bort från havet upp till den stora, förunderliga Yukon och ända till Nulato, och jag flydde med honom.

— Detta var den bragd, som min fader, Kinoos, en gammal man, utförde. Men vad gjorde den unge mannen, Negore? Ännu en gång tystade hon ned honom.

— Jag såg det med mina egna ögon, vid Nulato, framför portarna till det stora fästet och detta endast för några dagar sedan. Jag såg ryssen Ivan, som tryckte ut min faders ögon, slå dig med hundpiskan och piska dig som en hund. Detta såg jag och jag förstod, att du var en feg stackare. Men den natten såg jag dig icke, när allt ditt folk — ja, till och med gossar, som ännu icke voro dugliga till jägare — överföllo ryssarna och slogo ihjäl dem.

— Icke Ivan, sade Negore stillsamt. Ännu i denna stund är han i hälarna på oss och med honom många ryssar, nyss anlända från havet.

Oona gjorde icke något försök att dölja sin överraskning och sorg över att Ivan icke var död, men fortsatte:

— Om dagen såg jag, att du var en kruka, och om natten, när alla männen kämpade, upptäckte jag dig icke och förstod, att du i dubbel måtto var en kruka.

— Är du färdig? Fullkomligt färdig? frågade Negore.

Hon nickade med huvudet och såg frågande på honom, som om hon inte kunde fatta, att han kunde ha något att säga.

— Vet då, att Negore icke är någon feg stackare, sade han, och hans tal var lågt och stillsamt.

— Vet, att jag som gosse färdades ensam till den plats, där Yukon dränker sig i det Stora Dimmiga havet. Även i Pastolik har jag varit och ännu längre åt norden utmed havets strand. Den färden gjorde jag som gosse, och jag var då icke feg. Ej heller var jag det, då jag som yngling helt allena färdades uppåt Yukon, längre än någon förut hade varit, så långt, att jag kom till ett annat folk, med vita ansikten, som bo i en stor befästning, och tala ett annat språk än ryssarne. Jag har också dödat den stora björnen i Tananalandet, där ingen annan av mitt folk någonsin har varit. Och jag har kämpat mot män av Nukluskyes- och Kaltas- och Sticksfolket i avlägsna trakter, jag ensam. Dessa dåd, som ingen här känner till, nämner jag själv. Må mitt eget folk bära vittnesbörd om det de känna till av mina gärningar. De kunna icke kalla Negore feg.

Han slutade med en stolt ton och stolt väntade han.

— Detta är saker, som hände innan jag kom till ert land, och jag känner icke till dem, sade Oona. Jag vet endast vad jag har sett, och jag vet, att jag såg dig piskas som en hund den dagen jag nämnt, och att jag icke såg dig den natten, när den stora befästningen lyste i röda lågor och männen härifrån dödade och dödades. Och ditt eget folk kallar dig »Negore den fege». Så lyder numera ditt namn — »Negore den fege».

— Det är ej något gott namn, förklarade gamle Kinoos, småleende som förut.

— Du vet icke, hur allt hänger samman, Kinoos, sade Negore milt.

— Vet då, att jag var på björnjakt med Kamotah, min moders son. Och Kamo-tah kämpade med en stor björn. Vi hade icke fått kött på tre dagar, och Kamo-tahs arm var icke stark och hans fot icke snabb. Och den stora björnen kramade honom så, till dess benen knäcktes som torra käppar. Så fann jag honom på marken, mycket sjuk och stönande. Och där fanns intet kött och icke heller kunde jag skaffa något åt den sjuke mannen.

— Då sade jag: "Jag skall gå till Nulato och skaffa dig mat och även starka män, som kunna bära dig till lägret." Och Kamo-tah sade: "Gå du till Nulato och skaffa mat, men säg icke ett ord om vad som hänt mig. Och när jag ätit och är

frisk och stark, så skall jag döda björnen. Då skall jag döda björnen. Då skall jag med heder kunna återvända till Nulato och ingen man skall då skratta och säga, att Kamo-tah fick giva med sig för en björn."

— Och så lydde jag min broders ord, och när jag kommit till Nulato och ryssen Ivan slog mig med hundpiskan, förstod jag, att jag icke fick slåss. Ty ingen visste, att Koma-tah stönade och var sjuk och hungrig, och om jag slagits med Ivan och dött, så skulle också min broder dött. Och det, Oona, var anledningen till att du såg mig piskas som en hund och att jag icke kunde stanna och kämpa tillsamman med männen och gossarna.

— Sedan hörde jag stammen och hövdingen tala om att ryssarna hade fört in underliga sjukdomar bland vårt lands folk och dödat våra män och stulit våra kvinnor, och att landet måste rensas från dem. Jag hörde deras tal, och jag visste, att deras tal var gott, och jag visste också, att ryssarna skulle dödas under den kommande natten. Men min bror Kamo-tah låg där ju sjuk och jämrande och utan kött, så att jag kunde icke stanna och kämpa tillsamman med männen och gossarna, som ännu icke voro dugliga till jägare.

— Och jag tog med mig kött och fisk och märkena efter Ivans piska och fann Kamo-tah, som

icke längre stönade utan var död. Då gick jag tillbaka till Nulato — endast aska, där det stora fästet stått, och lik efter många män. Jag såg ryssarna komma uppför Yukon i båtar, direkt från havet, många ryssar. Och jag såg Ivan krypa fram från sitt gömställe och tala med dem. Och dagen därpå såg jag Ivan föra dem på spåret efter stammen. De äro fortfarande på spåret och jag, Negore, är här, men ingen feg stackare.

— En saga är det, du berättar, sade Oona, ehuru rösten var mildare än förut. Kamo-tah är död och kan icke tala för dig och efter det jag vet, måste jag med egna ögon övertyga mig om, att du icke är feg.

Negore gjorde en otålig åtbörd.

— Det finnes utvägar och möjligheter, tillade hon. Är du villig att göra, vad Gamle Kinoos har gjort?

Han nickade med huvudet och väntade.

— Som du sagt, de söka efter oss, dessa ryssar, till och med i denna stund. Visa dem vägen, Negore, alldeles som gamle Kinoos visade dem vägen, så att de komma oförberedda, där vi vänta dem, i ett pass uppe bland klipporna. Du känner stället, där klippväggen är ojämn och hög. Där vilja vi göra slut på dem och även Ivan. När de likt tlugor hålla sig intill väggen och äro lika långt från toppen som från botten, så skola våra män

överfalla dem ovanifrån och från vardera sidan, med spjut, pilar och gevär. Och kvinnorna och barnen skola uppifrån lossa stora stenar och kasta ned på dem. Det kommer att bli en stor dag, ty ryssarna skola dödas, landet göras rent, även Ivan, som tryckte ut min faders ögon och misshandlade dig med hundpiskan, skall dö. Som en galen hund skall han dö och andan pressas ur honom under stenarna. Och när striden börjar, så gäller det för dig, Negore, att i all hemlighet smyga bort, så att du icke blir dräpt.

— Precis så, svarade han. Negore vill visa dem vägen. Och sedan?

— Och sedan skall jag bli din kvinna. Och du skall skaffa kött åt mig och gamle Kinoos, och jag skall koka din mat och sy dig varma och starka parkas och göra dig mockasiner på mitt folks sätt, vilket är bättre, än ditt folks sätt. Och, som jag säger, jag skall bli din kvinna, Negore, alltid din kvinna. Och jag skall göra livet glatt för dig, så att alla dina dagar skola bli sång och skratt, och du skall finna, att Oona icke kan jämföras med andra kvinnor, ty hon har färdats vida omkring och vistats på främmande platser och känner väl männens vanor och på vilket sätt man skall göra dem glada. Och även i din ålderdom skall hon glädja dig och minnet av henne från din krafts dagar skall vara ljuvt, ty du skall alltid erfara,

att hon för dig betydde lugn och frid och vila och att hon för dig varit mera än alla andra kvinnor för andra män.

— Precis så, sade Negore, och hungern efter henne gnagde hans hjärta och han sträckte armarna efter henne, som en hungrig sträcker ut armarna efter födan.

— När du visat vägen, Negore, gäckades hon, men hennes ögon voro glittrande och varma och han visste, att hon såg på honom, som ingen kvinna förut gjort.

— Det är bra, sade han och svängde beslutsamt på klacken. Jag går nu att tala med höfdingarna, så att de ha reda på, att jag går för att visa ryssarna vägen.

— O, Negore, min man! min man! sade hon för sig själv, när hon såg honom gå. Men hon sade det sakta, att icke ens gamle Kinoos hörde det, och ändå var hans hörsel ovanligt skarp, vilket kom sig därav, att han var blind.

Tre dagar senare blev Negore framdragen ur sitt, avsiktligt illa dolda, gömställe och fördes fram till — "Ivan den Förskräcklige", med vilket namn han var känd av männen, som marscherade bakom honom. Negore var beväpnad med ett dåligt spjut med benspets. Han svepte sin harskinnspäls tätt omkring sig och darrade, ehuru dagen var varm, som av feber. Han skakade på

huvudet till tecken på att han inte förstod Ivans tungomål och gav sig sken av att vara mycket uttröttad och sjuk och ville endast sitta ned och vila och pekade samtidigt på magen, som tecken på sin sjukdom och darrade våldsamt. Men Ivan hade med sig en man från Pastolik, som talade Negores språk, och många och fåfänga voro de frågor, de ställde till honom angående hans stam, till dess mannen från Pastolik, som kallades Karduk, sade:

— Det är Ivans ord att du skall piskas till döds, om du icke talar. Och vet, främmande broder, att när jag säger dig, att Ivans ord äro lag, så är jag din vän och icke Ivans vän. Ty jag kommer icke av egen vilja från mitt land vid havet, och jag vill gärna leva, därför lyder jag min herres vilja — liksom du skall lyda den, främmande broder, om du är vis och vill leva.

— Nej, främmande broder, svarade Negore, jag vet icke, vilken väg mitt folk har gått, ty jag var sjuk och de flydde så snabbt, att mina ben gåvo vika under mig och jag blev efter.

Negore väntade, medan Karduk talade med Ivan. Och Negore såg, att ryssens ansikte mörknade, och han såg män träda fram på vardera sidan om honom själv och klatscha med sina piskor. Varpå han visade stor fruktan och skrek högljutt, att han var en sjuk man och visste in-

genting, men vad han visste det skulle han berätta. Och det gjorde han så, att Ivan gav sina män befallning att marschera vidare, och på vardera sidan om Negore gingo männen med piskorna, för att han icke skulle kunna rymma sin väg. Och när han låtsade sig vara svag genom sin sjukdom och stapplade och icke gick så fort som de, gåvo de honom det ena piskslaget efter det andra, tills han skrek av smärta och ansträngde sig på nytt. Och när Karduk sade till honom, att allt skulle bli gott för honom, när de hade hunnit upp hans stam, frågade han:

— Får jag då vila och slipper röra mig mer?

Och under det att han tycktes vara mycket sjuk och såg sig omkring med slö blick, gav han akt på stridslörmågan hos Ivans män och märkte med tillfredsställelse, att Ivan icke kände igen den man, vilken blivit piskad framför fästets portar.

Det var ett underligt följe hans matta ögon sågo. Där funnos slavoniska jägare med ljus hy och präktiga muskler, där funnos kortväxta och satta finnar med platta näsor och runda ansikten, där funnos sibiriska halvblod med näsor som liknade örnnäbbar, där funnos magra, snedögda män, som i sina ådror hade såväl mongoliskt och tartariskt som slaviskt blod. Vilde äventyrare voro de allesamman, stråtrövare och hänsynslösa fördärvare från de fjärran länderna bortom

Behrings hav, vilka härjade den nya och okända världen med eld och svärd och girigt grepo efter dess rikedom på pälsverk och skinn. Negore betraktade dem med tillfredsställelse, och för sin inre syn såg han dem ligga krossade och livlösa i passet uppe bland klipporna. Och ständigt såg han också Oona med sitt vackra ansikte och sin smidiga gestalt väntande på honom däruppe i passet. Ständigt hörde han hennes röst i sina öron och kände den ljuva glöden från hennes ögon. Men det oaktat glömde han aldrig att skälva av frossa, ej heller att stappla, där vägen var svår, eller att skrika högt, när piskslagen träffade honom. Han hyste också en viss rädsla för Karduk, som han inte ansåg pålitlig. Karduk hade falska ögon och en smidig tunga — alltför smidig att vara ärlig, tänkte Negore.

Hela dagen voro de på marsch. Och när Karduk dagen därpå, på Ivans befallning, frågade honom, så svarade han, att han betvivlade, att de skulle påträffa hans stam förrän i morgon. Men Ivan, som en gång blivit visad vägen av gamle Kinoos och funnit, att den vägen ledde genom det vita vattnet till en dödlig strid, trodde icke mer på något. När de därför kommo till ett pass uppe bland klipporna, gjorde han halt med sina femtio män och frågade genom Karduk, om vägen var fri.

Negro såg på den kort och likgiltigt. Det var en vidsträckt sluttning, som avbröt den eljest raka klippväggen och var övertäckt med busksnår och krypväxter, där ett tjog stammar kunde ha legat väl dolda.

Han skakade på huvudet.

— Nej, där är ingenting, sade han. Vägen är fri.

Åter talade Ivan med Karduk och Karduk sade:

— Vet, främmande broder, att om ditt tal icke är sant och om ditt folk skulle hejda vägen och överfalla Ivan och hans män, så dödas du genast.

— Mitt tal är sant, sade Negore. Vägen är fri.

Ivan tvivlade alltjämt och befallde två av sina slavoniska jägare att gå upp ensamma. Två andra män befallde han till Negores sida. De satte sina gevär mot hans bröst och väntade. Alla väntade. Och Negore förstod, att om en pil skulle flyga eller ett spjut kastas, så vore han dömd till döden. De båda slavoniska jägarne strävade uppåt och blevo mindre och mindre och när de uppnådde toppen och viftade med hattarna till tecken, att allt var i sin ordning, så voro de som svarta prickar mot himlen.

Gevären sänktes från Negores bröst och Ivan gav sina män order att gå framåt, men Ivan satt tyst och försjunken i tankar. Han marscherade i

en timme och funderade och sade sedan till Negore genom Karduks mun:

— Hur kunde du veta, att vägen var fri, när du såg på den så hastigt?

Negore tänkte på de små fåglar han sett sitta bland klipporna och på buskarna och log, ty det var så enkelt, men han ryckte på axlarna och gav intet svar. Han tänkte nämligen på ett annat pass uppe bland klipporna, till vilket de snart skulle komma och där alla fåglar skulle vara borta. Och han var glad över att Karduk var från det stora dimmiga havets kust, där det varken fanns träd eller buskar, och där man hämtade visdom från vatten och ej från mark och skog.

Tre timmar därefter, när solen rörde sig mitt över dem, hunno de fram till ett annat pass uppe bland klipporna och Karduk sade:

— Se med alla dina ögon, främmande broder, och se, om vägen är fri, ty denna gång är Ivan icke sinnad att vänta, medan männen först gå upp.

Negore såg och han såg, med två män vid sin sida och med deras gevär riktade mot sitt bröst. Han såg, att alla små fåglar hade försvunnit och han såg också en solglimt på en gevärspipa. Och han tänkte på Oona och på hennes ord: "Och när striden börjar, så får du se till, att du i hemlighet smyger bort, så att du icke blir dräpt."

Han kände de två gevären trycka mot bröstet.

Det var icke på det sättet hon tänkt sig saken. Här skulle inte finnas någon möjlighet för honom att smyga sig undan i hemlighet. Han var den förste, som skulle dö, när striden började. Han låtsade fortfarande se med slö blick och skaka av sjukdomen, när han med stadig röst sade:

— Vägen är fri.

Och de satte sig i gång, Ivan och hans femtio män från landet på andra sidan Behrings hav. Och där var Karduk, mannen från Pastolik, och Negore med de två gevären ständigt riktade mot sig. Det var en lång klättring och de kunde icke gå fort, men för Negore tycktes de mycket hastigt närma sig den punkt mitt på vägen, där toppen låg lika nära som botten.

Knallen av ett skott ljöd utefter klipporna till höger och Negore hörde stridsropet från hela sin stam och i ett ögonblick såg han stenar och buskar, myllrande av sina stamförvanter. Då kände han sig sönderriven av en låga, som bröt rätt igenom hans varelse och då han föll, lärde han känna de häftiga smärtorna vid livets brottning att frigöra sig från köttet.

Men han höll fast vid livet som en girig vid sin skatt och ville icke släppa det. Han andades ännu luften, som brände hans lungor både smärtsamt och ljuvligt, och otydligt såg och hörde han,

med övergående anfall av blindhet och dövhet, åter glimtar av ljus och ljud, och han såg Ivans jägare falla i döden och sina bröder kanta slaktningen och fylla luften med larmet från deras rop och deras vapen och, långt däruppe, kvinnorna och barnen, som lossade stora stenar, vilka hoppade som levande varelser och ramlade ned med ett dunder.

Solen dansade ovanför dem i skyn, de ofantliga väggarna raglade och svängde och han hörde och såg fortfarande otydligt. Och när den stora Ivan föll över hans ben, ditkastad livlös och krossad av en nedstörtande sten, så påminde han sig gamle Kinoos blinda ögon och blev glad. Sedan tystnade ljuden och stenarna dundrade icke längre förbi och han såg sin stams folk krypa allt närmare. De stucko ned de sårade med sina spjut, när de kommo. Och alldeles intill sig hörde han en slavonisk jägare brottas, ovillig att dö, och när han rest sig till hälvten, tvangs han tillbaka och ned av de blodtörstiga spjuten.

Sedan såg han över sig Oonas ansikte och han kände omkring sig Oonas armar och för ett ögonblick stod solen stilla och de stora väggarna stodo raka och rörde sig icke.

— Du är en tapper man, Negore, hörde han henne säga i sitt öra, du är min man, Negore.

Och i detta ögonblick upplevde han hela det liv av glädje, varom hon talat med honom och

skrattet och sången och då solen försvann ur skyn ovanför honom, som på hans ålderdom. visste han, att minnet av henne var ljuvt. Och alltefter-som minnena blevo skumma och drogo bort i det mörker, som sänkte sig över honom, kände han i hennes armar uppfyllandet av den ro och den vila, som hon lovat honom. Och då den svarta natten svepte sig kring honom, kände han med sitt huvud mot hennes bröst en stor frid smyga sig över ho-nom och han uppfattade innebörden av skymnin-gens frid och tystnadens gåta.

JACK LONDON

VALDA SKRIFTER

MALMÖ
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

VARG-LARSEN

AV

JACK LONDON

MALMÖ
VÄRLDSLITTERATURENS FÖRLAG

MALMÖ
Vitus Peterssons Bokindustri
1927

Kapitel I.

Jag vet knappt var jag skall börja, fastän jag ibland på skämt giver Charley Furuseth äran av det. Han höll sig med en sommarstuga i Mill Valley, i skuggan av Mount Tamalpais, men använde den aldrig, utom när han slog dank under vintermånaderna och läste Nietzsche och Schopenhauer för att vila sin hjärna. Då sommaren kom, valde han att svettas ut en het och dammig tillvaro i staden och att slita oavbrutet. Om det inte hade varit min vana att fara upp och hälsa på honom varje lördagseftermiddag och att stanna till måndagsmorgonen, skulle jag denna speciella måndagsmorgon i januari icke ha befunnit mig ute på San Franciscoviken.

Det är icke tal om annat, än att jag var i en säker båt, ty Martinez var en ny färja, som gjorde sin fjärde eller femte tur i trafik mellan Sausalito och San Francisco. Faran låg i den tunga dimman, som hängde över viken, och för vilken jag, som var »landkrabba», hyste föga fruktan. I själva verket kommer jag ihåg det lugn, med vilket jag tog plats på främre övre däck

alldeles nedanför navigationshytten och lät dimmans mysterium få makt med min fantasi. En frisk bris blåste, och en stund var jag ensam i det fuktiga mörkret — ändå inte alldeles ensam, ty jag var dunkelt medveten om lotsens närvaro, och om vad jag trodde vara kaptenen i glashytten ovanför mig.

Jag kommer ihåg, att jag tänkte på hur bekvämt det var, detta uppdelande av arbetet, som gjorde det onödigt för mig att studera dimman, vindar, tidvatten och navigation, för att besöka min vän, som bodde på andra sidan viken. Det är bra, att människor äro specialister, tänkte jag. Lotsens och kaptenens speciella kunskaper räcka för tusentals människor, som inte veta mera om sjön och om navigation än jag. Å andra sidan, istället för att vara tvungen att ägna min energi åt att lära mig en massa saker, koncentrerade jag den på några få vissa, såsom till exempel på analysen av Poe's plats i den amerikanska litteraturen — en av mina artiklar i Atlantic, i förbigående sagt. Då jag kom ombord, hade jag lagt märke till, just som jag gick genom salongen, en korpulent herre, som läste Atlantic, vilken var öppen just vid min artikel. Där var det igen, uppdelandet av arbetet, lotsens och kaptenens speciella kunskaper som tillåto den korpulente herrn att läsa min speciel-

la kunskap om Poe, medan de förde honom säkert från Sausalito till San Francisco.

En rödbrusig karl, som linkade ut på däck och smällde igen dörren efter sig, avbröt mina reflektioner. Emellertid gjorde jag en minnesanteckning om temat för att begagna det i en planerad artikel, som jag hade tänkt kalla »Nödvändigheten av frihet: ett försvar för konstnären». Den rödbrusige karlen kastade en blick upp åt styrhytten, blickade runt om ut i dimman, linkade över däcket och tillbaka (han hade tydligen konstgjorda ben) och ställde sig tyst vid min sida, benen vitt åtskilda och med ett uttryck av häftig glädje i sitt ansikte. Jag hade inte fel, då jag antog, att hans dagar hade tillbragts på sjön.

— Det är otäckt väder så'nt här, som gör huvuden grå i förtid, sade han, med en nick mot navigationshytten.

— Jag trodde inte, det var något särskilt ansträngande, svarade jag. Det tycks vara lika enkelt som abcd. De veta riktningen av kompassen, avståndet och hastigheten. Jag skulle inte kalla det annat än säkerhet i matematik.

— Ansträngande! frustade han. Enkelt som abcd! Säkerhet i matematik!

Han rätade på sig, så att han kom att luta sig bakåt mot vinden, i det han stirrade på mig.

— Hur är det då med det här tidvattnet, som rusar ut genom Golden Gate? frågade han eller snarare röt. Hur fort rinner tidvattnet ut? Hur är strömsättningen — va? Var så snäll och tänk på det. En klockboj, och vi äro inpå den! Se, nu ändra de kursen!

Ur dimman ljöd de klagande klämtningarna från en klocka, och jag kunde se lotsen snurra ratten med stor hastighet. Klockan, som nyss tyckts vara rakt förut, ljöd nu från sidan. Vår egen vissla tjöt hest, och då och då nådde oss ljudet från andra visslor ur dimman.

— Det är någon slags färja, sade nykomlingen och pekade åt höger, varifrån en vissling hördes. Och där! Hör ni d e n? Blåser i horn. Säkerligen en flatbottnad skonare. Se bättre upp, herr skonarekapten. Ah, jag trodde just det. Nu far helvetet efter någon!

Den osynliga färjan tjöt gång på gång, och de tutade i hornet, som om de vore slagna av fasa.

— Och nu betyga de varandra sin aktning och försöka att gå klara, fortsatte den rödbrusige karlen, då det häftiga tjutandet upphörde.

Hans ansikte lyste upp, hans ögon blixtrade av spänning, då han tolkade hornens och sirénernas tal i ett tydligt språk. Det är en ångsirén, som går över där till vänster. Och ni hör den

där, som låter som en groda — en ångare, så vitt jag kan döma, som kryper in från the Heads, mot tidvattnet.

En låg, genomträngande vissling, gällande som om den vore vansinnig, kom rakt framifrån och på mycket nära håll. Gongongen ljöd på Martinez. Våra skovelhjul stannade, deras regelbundna slag dogo bort, men sedan började de igen. Den låga, gälla visslingen, likt knarrandet från en syrsa bland tjuten från stora djur, trängde genom dimman ett stycke åt ena sidan och blev hastigt svagare och svagare. Jag tittade på min följeslagare för att få upplysning.

— En av de där våghalsiga ångbarkasserna, sade han. Jag önskar nästan, vi skulle sänkt den, den lilla odågan! De äro orsak till mycket bekymmer. Och till vad nytta äro de? Vilken åsna som helst kan gå ombord på den och segla åt helvete, medan han låter visslan tjuta av alla krafter för att uppmana resten av världen att se upp för den, emedan d e n kommer, och inte kan se upp själv. Emedan d e n kommer. Man måste minsann se upp också! Att segla så som vanlig anständighet fordrar, det förstå de sig inte på!

Jag var helt road vid denna obefogade vrede, och medan han med harm linkade fram och tillbaka, tänkte jag på dimmans romantik. Och ro-

mantisk var den verkligen — dimman, som lik en grå oändligt mystisk skugga hade lagt sig ruvande över denna fläck av den kringsnurrande jorden; och människorno, obetydliga atomer av ljus och glitter, plågade av ett vanvettigt begär efter arbete, styrande sina springare av trä och stål genom hjärtat av mysteriet, famlande sig väg i blindo genom det osedda och skrävlande och skrytande i förtroendefulla tal, under det att deras hjärtan äro tunga av ovisshet och fruktan.

Min reskamrats röst förde mig tillbaka till mig själv igen. Jag måste skratta. Jag hade också famlat och tumlat om, medan jag trodde, att jag gick med klar blick genom mysteriet.

— Hallå, någon kommer i vår väg! sade han. Hör ni det? Han kommer rakt på oss. Tror inte han hört oss än. Vinden är åt andra hållet.

Den friska brisen blåste rakt emot oss, och jag kunde tydligt höra visslan åt den ena sidan och en smula framför oss.

— Färja? frågade jag.

Han nickade och tillade: —Annars skulle den inte kila iväg på det där viset. Han skrockade dämpat. De hålla på att bli ängsliga däruppe.

Jag tittade upp. Kaptenen lutade sitt huvud och sina skuldror ut ur styrhytten och stirrade oavvänt in i dimman, som om han kunde genom-

tränga den blott och bart genom sin viljestyrka. Hans ansikte var ängsligt, liksom min reskamrats, och han linkade bort till relingen och stirrade med samma ihärdighet i riktning mot den osynliga faran.

Då hände en hel del och med ofattlig hastighet. Dimman tycktes brista, som bleve den splittrad av en kil, och bogen av en ångbåt dök upp, släpande med sig på bägge sidor dimvirvlar liknande tång på Leviathans tryne. Jag kunde se navigationshytten och en vitskäggig man, som delvis lutade sig ut ur den, stödd på armbågarna. Han var klädd i blå uniform, och jag kommer ihåg, att jag lade märke till, hur prydlig och lugn han var. Hans jämvikt under dessa omständigheter var hemsk. Han böjde sig för ödet, gick hand i hand med det och beräknade kallt slaget. Som han stod lutad där, kastade han en lugn och begrundande blick över oss, som för att avgöra den bestämda punkten för kollisionen och tog ingen som helst hänsyn till vår lots, som rasande ropade: — Nu har ni gjort det bra!

När jag nu ser tillbaka, förstår jag, att anmärkningen var alltför påtaglig för att göra ett genmäle nödvändigt.

— Hugg tag i någonting och håll fast, sade den rödbrusige karlen till mig. Allt hans skrävlande hade upphört, och han tycktes ha blivit

smittad av ett onaturligt lugn. Och hör på kvinnornas skrik, sade han bistert — nästan bittert, tyckte jag, som om han hade gått igenom den erfarenheten förut.

Fartygen stötte samman, innan jag kunde följa hans råd. Vi måste ha blivit påseglade midskepps, ty jag såg ingenting, den främmande ångbåten hade kommit utom synhåll för mig. Martinez krängde våldsamt över, och det blev ett brakande och splittrande av spanter. Jag kastades rak lång på det våta däcket, och innan jag kunde kravla mig upp igen, hörde jag kvinnornas skrik. Jag är säker på, att detta — det mest obeskrivliga ljud, som kommit blodet att stelna — var det, som slog mig med panisk förskräckelse. Jag kom ihåg räddningsbältena, som funnos i salongen, men möttes i dörren och kastades tillbaka av vilt utrusande män och kvinnor. Vad som hände under de följande minuterna, erinrar jag mig icke, fastän jag har ett klart minne av, att jag ryckte ned räddningsbälten från hyllorna uppe vid taket, medan den rödbrusige karlen fäste dem om livet på en hysterisk grupp kvinnor. Detta minne är lika klart och skarpt, som minnet av någon tavla jag sett. Det var en tavla, och jag kan se den nu — de splittrade kanterna kring hålet i väggen i salongen, genom vilket den grå dimman virvlade in; de tomma stop-

pade bänkarna, beströdda, under alla tecken på en plötslig flykt, med knyten, handväskor, paraplyer och ytterplagg; den korpulente herrn, som hade läst min artikel, innesluten i kork och segelduk, hade ännu tidningen i handen och frågade mig oupphörligt, om jag trodde, det var någon fara; den rödbrusige karlen linkade tappert omkring och spände räddningsbälten på alla som kommo i närheten. Och slutligen de vansinnigt skrikande kvinnorna.

Det var detta skrikande av kvinnorna, som mest frestade mina nerver. Det måste ha frestat den rödbrusige karlens nerver också, ty jag minns ännu en tavla, som aldrig skall försvinna ur mitt minne. Den korpulente herrn stoppar tidningen i överrocksfickan och ser sig nyfiket omkring. En sammangyttrad massa av kvinnor med förvridna, bleka ansikten och med gapande munnar skrika som en kör av fördömda själar; och den rödbrusige karlen med ansiktet purpurfärgat av vrede och med armarna sträckta över huvudet, som om han skulle kasta åskviggar, ropar:

— Tyst, tyst! O, tig!

Jag kommer ihåg, att scenen framkallar ett plötsligt skratt från mig, och i nästa ögonblick märkte jag, att jag själv höll på att bli hysterisk; ty dessa voro kvinnor av mitt eget släkte, som min

moder och syster, med dödsfruktan målad i sina drag och fasande för att dö.

Jag kommer ihåg, att ljuden, de gåvo ifrån sig, påminde mig om svinens jämmer under slaktarens kniv, och jag blev slagen av förskräckelse av den slående likheten. Dessa kvinnor, mottagliga för de mest upphöjda känslostämningar, skreko för full hals. De ville leva, men de voro hjälplösa som råttor i en fälla, och de skreko ut sitt elände.

Avskyn för detta drev mig ut på däck. Jag kände mig sjuk och illamående och satte mig ned på en bänk.

Som i en dimma såg och hörde jag männen rusa om varandra och ropa, då de arbetade på att hissa ned räddningsbåtarna. Det var precis så, som jag läst om i böcker. Tacklingen pressades ihop. Ingenting gjorde tjänst. En båt sänktes ned, fylldes med kvinnor och barn och sedan med vatten och kantrade, ty träpluggarna voro ur. En annan båt sänktes ned med ena ändan före och hängde kvar i tacklingen med den andra, varpå den övergavs. Ingenting syntes av den andra ångbåten, som hade förorsakat olyckan, men jag hörde någon säga, att den skulle utan tvivel sända räddningsbåtar till vår hjälp.

Jag gick ned på undre däck. Martinez sjönk hastigt, ty vattenytan var nära. Många passage-

rare hoppade över bord. Andra, i vattnet, ropade på att bli tagna ombord igen. Ingen brydde sig om dem. Ett rop hördes, att vi höllo på att sjunka. Jag greps av paniken och hoppade över relingen bland en hop kroppar. Hur jag kom över, vet jag icke, men jag visste ögonblickligen, varför de, som voro i vattnet, voro så ivriga att komma tillbaka på ångaren igen. Vattnet var kallt — så kallt, att det vållade smärta. Den häftiga stickande smärta, jag erfor, då jag hoppade i, var lika hastig och skarp som av eld. Den gick genom märg och ben. Det var som ett famntag av döden. Jag flämtade av ängslan och förskräckelse, och vattnet fyllde mina lungor, innan räddningsbältet förde mig till ytan. Jag fick en stark saltsmak i munnen och höll på att kvävas av det obehagliga vattnet i min strupe och i mina lungor.

Kylan var emellertid det pinsammaste. Jag kände, att jag endast kunde leva några minuter till. Människor kämpade och plumsade i vattnet runt omkring mig. Jag kunde höra dem ropa till varandra. Och jag hörde också ljud av årslag. Tydligen hade den främmande ångbåten satt ut sina räddningsbåtar. Allteftersom tiden förflöt, förundrade jag mig över, att jag ännu var vid liv. Jag kände ingenting i mina nedre lemmar, medan en stelhet av köld svepte

kring mitt hjärta och kröp in i det. Små vågor med skadeglatt skummande kammar kastade sig ständigt över mig och in i min mun och åstadkommo flera kvävningsanfall.

Oväsendet blev otydligt, men så hörde jag en sista och förtvivlad kör av skrik i fjärran och förstod, att Martinez hade sjunkit. Senare — huru mycket senare vet jag icke — återfick jag medvetandet med en rysning av skräck. Jag var ensam. Jag kunde inte höra några rop eller skrik — endast ljudet av vågorna, som hördes hemskt dovt genom dimman. En panik i en folkmassa, som delas av ett slags gemensamt intresse, är inte så försträcklig, som en panik då man är ensam; och en sådan panik led jag nu av. Varthän drev jag? Den rödbrusige karlen hade sagt, att tidvattnet strömmade ut genom Golden Gate. Fördes jag då ut till sjös? Och räddningsbältet på vilket jag flöt? Var det icke utsatt för att gå i bitar i vilket ögonblick som helst? Jag hade hört, att det fanns sådana, som voro gjorda av papp och säv, och som hastigt blevo genomdränkta och förlorade all bärkraft. Jag kunde inte ta ett simtag. Och jag var ensam, och flöt synbarligen mitt i den grå ursprungliga oändligheten. Jag måste erkänna, att jag greps av ett slags vansinne, att jag skrek

lika högt, som kvinnorna hade skrikit och slog i vattnet med mina domnade händer.

Huru länge detta varade, har jag ingen uppfattning om, ty det övergick i en dvala, från vilken jag ej minns mer, än man minns av en orolig och plågsam dröm. Då jag åter vaknade, var det som om århundraden hade förflutit; och jag såg nästan ovanför mig, dykande upp ur dimman, bogen av ett fartyg med tre triangulära segel, det ena skarpt slående mot det andra och fyllda av vinden. Där bogen skar vattnet, blev det ett väldigt skummande och porlande, och jag tycktes ligga rakt i vägen. Jag försökte att ropa men var alltför utmattad. Bogen rusade mot mig men träffade mig icke och sände en sjö över mitt huvud. Sedan började den långa, svarta sidan av fartyget glida förbi mig så nära, att jag kunde ha vidrört den med händerna. Jag försökte att nå den, med ett vansinnigt beslut att hugga mig fast i träet med naglarna, men mina armar voro tunga och livlösa. Återigen ansträngde jag mig att ropa men fick icke fram ett ljud.

Fartygets akter rusade förbi och sjönk i detsamma i en dal mellan ett par vågor; och jag fick se en skymt av en man, som stod vid ratten, och av en annan, som icke tycktes göra någonting annat än röka en cigarr. Jag såg röken strömma ut mellan hans läppar, just som han

långsamt vände huvudet och såg ut över vattnet i riktning mot mig. Det var en sorglös, oavsiktlig blick, en sådan där tillfällig handling människor göra, då det inte ha någon omedelbar tanke att göra någonting särskilt, men handla emedan de leva och måste göra någonting.

Liv och död hängde emellertid på den blicken. Jag kunde se, hur fartyget uppslöks av dimman; jag såg ryggen av mannen vid ratten och den andres huvud sakta vända sig, medan hans blick flög över vattnet och tillfälligtvis riktades på mig. Hans ansikte hade ett frånvarande uttryck, som om han vore försjunken i djupa tankar, och jag var rädd, att även om hans ögon riktades mot mig, han icke skulle se mig. Men hans ögon riktades mot mig och sågo rakt in i mina; och han såg mig, ty han sprang till ratten, knuffade undan den andre och snurrade den runt flera gånger, med den ena handen gripande över den andra, på samma gång ropande någon slags order. Fartyget tycktes fortsätta i vinkelrät riktning mot förut och försvann nästan ögonblickligen in i dimman.

Jag kände, att jag höll på att förlora medvetandet, och jag försökte med all makt att övervinna den kvävande tomhet och det mörker, som sänkte sig över mig. En stund senare hörde jag ljudet av årslag, som kommo närmare och närma-

re och en mans stämma. Då han kom helt nära hörde jag honom förtretad ropa: — Varför i helvete ropar ni inte? Jag tänkte, att det var mig han menade, och sedan sänkte sig tomheten och mörkret över mig på allvar.

Kapitel II.

Jag tyckte, att jag svängde i hastig fart genom rymden i en viss bana. Gnistrande ljuspunkter foro väsande förbi mig. Jag visste, att det var stjärnor och strålande kometer, som befolkade min väg bland solarna. Just då jag nått gränsen av banan och skulle rusa tillbaka till den motsatta sidan, ljöd en väldig gongong med ett åsklikt dån. Under en omätlig tidrymd njöt jag, vilande i lugnt förflytande århundradens böljeslag, min oerhörda flykt och funderade över den.

Men min dröm förändrades, ty en dröm måste det vara, sade jag mig själv. Farten blev allt mindre och mindre. Jag for från den ena ändan till den andra med irriterande hastighet. Jag kunde knappast hämta andan, så häftigt drevs jag genom rymden. Gongongen dundrade oftare och vildare. Efterhand väntade jag den med en allt större fasa. Sedan tyckte jag, att jag drogs över raspande sand, som var vit och het i solskenet. Detta kom mig att känna en olidlig ängslan. Min hud förbrändes av den plåg-

samma hettan. Gongongen skramlade och klämtade. De gnistrande ljuspunkterna rusade förbi mig i en oavbruten ström, som om hela stjärnsystemet föll genom rymden. Jag flämtade, hämtade andan med smärta och öppnade ögonen. Två män lågo på knä bredvid mig och arbetade med mig. Min obeskrivliga fart var gungandet av ett fartyg på sjön. Den fruktansvärda gongongen var en stekpanna, som hängde på väggen, och som larmade vid varje gungning av fartyget. Den raspande, svidande sanden var en mans hårda händer, som masserade mitt nakna bröst. Jag vred mig av smärta och lyfte upp huvudet. Mitt bröst var sårigt och rött, och jag kunde se små blodkulor rinna genom den sargade och inflammerade huden.

— Nu är det bra, Yonson, sade den ena av männen. Ser du inte, att du nästan gnidit av allt skinnet på herrn?

Mannen, som hade tilltalats med Yonson och som var av den kraftiga skandinaviska typen, upphörde att massera mig och reste sig tafatt upp. Den, som hade talat till honom, var tydligen från London. Hans fina drag och veka, nästan kvinnliga ansikte tydde på, att han hade insugit klangen från Bow Bells tillsammans med modersmjölken. En våt mössa på huvudet och en smutsig säckduk om hans smärta höfter visade,

att han var kock i det utom all fråga hemskt smutsiga skeppskök, i vilket jag befann mig.

— Hur känner ni er nu, sir? frågade han med det inställsamma småleende, som kommer från generationer av drickspenningstraktande förfäder.

Som svar försökte jag resa mig i sittande ställning och hjälptes av Yonson på fötterna. Skramlandet och larmet av stekpannan tog fruktansvärt på mina nerver. Jag kunde icke samla mina tankar. Jag tog tag i trävägggen i köket för att stödja mig — men jag måste säga, att smutslagren därpå kom mig att bli illamående — och sträckte mig över en het spis mot det förargliga husgerådet, tog ned det och slungade det i kolboxen.

Kocken skrattade åt mina svaga nerver och satte i min hand en rykande mugg med ett: — Tag det här, det skall göra er gott. — Det var en äcklig smörja — skeppskaffe — men hettan livade upp mig. Mellan klunkar av det kokande kaffet tittade jag på mitt såriga och blödande bröst och vände mig till skandinaven.

— Tack skall ni ha, mr Yonson, sade jag, men tror ni inte ni behandlat mig en smula för hårt?

Han tycktes uppfatta förebråelsen mera genom min handling än genom mina ord, ty han höll upp sin hand och såg på den. Den var synnerligen valkig. Jag förde min hand över de horniga

vecken, och jag kände mig åter igen illamående av den hemskt skrapande beröringen.

— Mitt namn är Johnson — inte Yonson, sade han på god men långsam engelska, med knapnast annat än en svag brytning.

I hans ljusblå ögon märktes en mild protest och en blygsam och manlig uppriktighet, som vann mig helt och hållet.

— Tack skall ni ha, mr Johnson, rättade jag och räckte honom handen. Han tvekade, tafatt och blyg, stod än på det ena än på det andra benet, men grep så min hand och skakade den hjärtligt.

— Har ni några torra kläder, som jag kan ta på mig? frågade jag kocken.

— Ja, sir, svarade han muntert och ivrigt. Jag skall springa ned och titta över mina kläder, om ni inte har nå'nting mot att bära dem.

Han dök, eller hellre gled, ut genom köksdörren med en snabbhet och smidighet, som tycktes mig vara större än kattens, närmast som olja. I själva verket var denna oljeaktighet och flottighet det mest i ögonen fallande draget i hans karaktär. En sak som jag senare lärde inse.

— Nå, var är jag? frågade jag Johnson, som jag riktigt nog tog för att vara en av matroserna. Vad är det här för ett fartyg, och vart skall det gå?

— Från Farallones, och går mot sydväst, svarade han, långsamt och tydligt, som om han letade efter sin bästa engelska, och noggrant ville ge akt på ordningen av mina frågor.

— Skonaren Ghost, destinerad till Japan för säljakt.

— Vem är kapten? Jag måste träffa honom, så snart jag är klädd.

Johnson såg förbryllad och förlägen ut. Han tvekade, medan han letade i sitt ordförråd för att forma ett fullständigt svar.

— Kaptenen heter Varg-Larsen, så kalla åtminstone männen honom. Jag har aldrig hört något annat namn på honom. Men det är bäst att tala vackert med honom. Han är i dåligt humör denna morgon. Styrmannen — —

Han slutade. Kocken kom glidande in.

— Det är bäst, du går härifrån, Yonson, sade han. Gubben väntar dig på däck, och det är inte värt att låta honom vänta.

Johnson vände sig ögonblickligen mot dörren men kastade över kockens skuldror en förvånansvärt allvarlig och varnande blick, som om han ville betona sitt avbrutna yttrande och nödvändigheten för mig att tala försiktigt med kaptenen.

Över kockens arm hängde ett skrynkligt och

illaluktande plagg, som såg dåligt och mycket använt ut.

— Det har varit vått, nedlät han sig att förklara. Men ni får ha det, tills jag har torkat ert eget vid elden.

Stödjande mig mot trävägggen och vacklande vid varje rullning av skeppet, lyckades jag med hjälp av kocken att komma i den grova ylleundertröjan. I samma ögonblick började det krypa och kräla på kroppen vid den obehagliga beröringen. Han märkte mina ofrivilliga vridningar och miner och sade leende:

— Jag hoppas, att ni aldrig skall behöva vänja er vid så'nt där här i livet, ni har ett förbaskat fint skinn, nästan som ett fruntimmer. Jag kunde ge mig tusan på, att ni var en gentleman, så snart jag såg er.

Jag hade fått motvilja för honom med detsamma, jag såg honom, och då han hjälpte mig på med kläderna, växte denna motvilja. Det var någonting frånstötande i hans beröring. Jag undvek hans hand, min kropp gjorde motstånd. På grund av detta och av dofterna från olika grytor, som kokade och fräste på eldstaden, fick jag brått om att komma ut i friska luften. För resten måste jag söka upp kaptenen för att ordna om, så att jag kunde komma i land.

En billig bomullsskjorta, med sliten krage och

med bröstet färgat av, vad jag trodde vara, gamla blodfläckar, drogs på mig under en ström av ursäktande förklaringar. Ett par grova skor drogs på mina fötter. Byxorna voro ett par ljusblå och urtvättade överdragsbyxor, med det ena benet fullt ut tio tum kortare än det andra. Det förkortade byxbenet ingav mig tanken, att djävulen hade gripit efter kockens själ men förlorat skuggan och fått en bit av verkligheten.

— Vem har jag att tacka för denna vänlighet? frågade jag, när jag var fullt påklädd, en liten pojkmössa på huvudet och i stället för en rock en smutsig, randig bomullströja, som slutade vid midjan, och ärmar som knappt nådde nedanför armbågen.

Kocken rätade upp sig på ett lurande, ödmjukt sätt med ett inställsamt småleende på läpparna. Med erfarenhet av uppassare på atlantångare vid slutet av resan kunde jag ha svurit på, att han väntade på drickspengar. Med min nuvarande fullständiga kännedom om karlen förstår jag, att hans ställning var omedveten. Ett nedärvt kryperi bar utan tvivel ansvaret.

— Mugridge, sir, sade han inställsamt, medan hans kvinnliga drag förvändes i ett flottigt småleende. Thomas Mugridge, sir, och till er tjänst.

— All right, Thomas, sade jag. Jag skall inte glömma er — när mina kläder äro torra.

Ett svagt skimmer spred sig över hans ansikte, och hans ögon glänste, som om i djupet av hans varelse hans förfäder hade gjort sig gällande och rört sig med svaga minnen av dricks-pengar, som de fordom fått.

— Tack så mycket, sir, sade han mycket tacksamt och mycket ödmjukt på samma gång.

Precis på samma sätt som dörren gled upp, gled han åt sidan, och jag gick ut på däck. Jag var ännu svag efter min långa vistelse i vattnet. Ett vindkast fick tag i mig, och jag stapplade över det gungande däcket till ett hörn av kajutan, där jag klängde mig fast för att få stöd. Skonaren krängde hemskt och höjde och sänkte sig i Stilla havets långa dyningar. Om fartyget styrde mot sydväst, som Johnson hade sagt, blåste vinden nu, enligt vad jag beräknade, ungefär från söder. Dimman hade försvunnit, och i stället sken solen på vattnets krusiga yta. Jag vände mig mot öster, där jag visste, att Kalifornien måste ligga, men kunde endast se låga dimbankar — utan tvivel samma dimma, som hade förorsakat Martinez undergång och försatt mig i min nuvarande belägenhet. I norr, på kort avstånd, höjde sig en grupp nakna klippor över havsytan. På den ena kunde jag urskilja ett fyrtorn. I

sydväst och nästan i vår kurs såg jag någonting pyramidformigt skymta, tydligen ett segelfartyg.

Då jag hade slutat min mönstring av horisonten, vände jag mig mot de närmare omgivningarna. Min första tanke var, att en människa, som hade kommit levande från en sammanstötning och varit i dödens käftar, förtjänade mera uppmärksamhet, än som kom mig till del. Förutom av en sjöman, som stod vid ratten och stirrade nyfiket över taket på kajutan, tilldrog jag mig ingen som helst uppmärksamhet.

Alla tycktes intresserade av vad som tilldrog sig midskepps. Där låg en storväxt man på ryggen på en skeppslucka. Han var fullt klädd, men skjortan var uppfläkt framtill. Hans bröst syntes emellertid inte, ty det var betäckt med en massa svart hår, som såg ut som en hunds lurviga päls. Hans ansikte och hals doldes under ett gråsprängt skägg, som skulle ha varit styvt och yvigt, om det icke nu hade varit drypande av vatten. Ögonen voro slutna, och han var tydligen medvetslös, men munnen var vidöppen, och bröstet hävdes, som om han hölle på att kvävas, då han väsande försökte att draga andan. En sjöman sänkte då och då och helt mekaniskt en segeldukspyts i havet med ett rep och drog

upp den igen och slog innehållet över den medvetslöse mannen.

Gående fram och tillbaka utmed skeppsluckan, syntes den man, vilkens tillfälliga blick hade räddat mig från havets våld. Han tuggade rasande på ändan av en cigarr. Han var omkring fem fot och tio tum lång, men min första känsla eller intryck av mannen var icke detta utan hans styrka. Men fastän han var grovt byggd och hade breda skuldror och brett bröst, kunde jag inte karaktärisera hans styrka som ovanlig. Man skulle kunna säga, att den var av det seniga, knotiga slag, som vi tillskriva magra och sega män, men som hos honom förde tanken på en kolossalt stor gorilla. Icke så att hans ueseende var det minsta likt en gorilla. Vad jag försöker att förklara är endast hans styrka, en sak, som skilde sig från hans fysiska utseende. Det var en styrka, som vi bruka förena med tanken på primitiva saker, på vilda djur och på de varelser, i vilka vi se våra i träden boende urbilder; ett starkt, vilt, grymt liv i sig självt, det väsentliga i livet som äger makt att röra sig, det ursprungliga ämnet, av vilket de många former i vilka livet uppträder ha blivit skapade, kort sagt, det som gör att ormens kropp slingrar sig, sedan huvudet är avhugget, och ormen själv är död, eller det som finns kvar i en formlös

köttbit av en sköldpadda, och som kommer den att draga ihop sig och darra vid beröringen av ett finger.

Sådant var intrycket av styrkan hos denne man. Han gick där stadigt på sina ben, hans fötter slogo mot däcket jämt och ständigt. Varje rörelse av en muskel, från skuldrorna till de omkring cigarren slutna läpparna, tydde på och tycktes komma av en styrka, som var utomordentlig och överväldigande. I själva verket tycktes det, fastän denna styrka genomträngde varje hans handling, att den endast gav uttryck åt en ännu större, som fanns inom honom, slumrande och endast rörande på sig någon gång, men som kunde vakna upp när som helst, fruktansvärd och betvingande liksom ett retat lejon eller en rasande storm.

Kocken stack ut huvudet genom dörren till köket och grinade uppmuntrande åt mig, medan han pekade med tummen i riktning mot platsen, där mannen gick fram och tillbaka vid skeppsluckan. På så vis förstod jag, att han var kapten, »gubben», på kockens språk, den person jag måste tala med och besvära med att få mig i land igen på ett eller annat sätt. Jag hade till hälften gått fram för att göra undan, vad jag var säker på skulle bli några stormiga minuter, då ett ännu häftigare kvävningsanfall grep den olyckliga människan, som låg på ryggen. Han vred och

vände sig konvulsiviskt. Hakan med det fuktiga, svarta skägget pekade högre upp i luften, då ryggmusklerna stelnade, och bröstet spändes i ett omedvetet och instinktivt försök att få mera lutt. Fastän det ej syntes, visste jag, att huden hade fått en blåaktig färgton.

Kaptenen eller Varg-Larsen, som männen kallade honom, slutade upp att gå och tittade ned på den döende mannen. Så våldsam hade denna sista kamp blivit, att sjömannen, som hällde vatten över honom, slutade upp därmed och stirrade på honom, därvid lutande på segeldukspytsen så, att dess innehåll droppade på däcket. Den döende mannen slog en virvel på skeppsluckan med hälarna, sträckte ut benen och spände kroppen med en våldsam ansträngning och kastade huvudet från den ena sidan till den andra. Sedan slaknade musklerna, huvudet blev stilla och en suck, som av djup lättnad, trängde sig över hans läppar. Underkäken föll ned, den övre lyftes och två rader tobaksbruna tänder kom till synes. Det tycktes, som om hans drag hade frusit i ett djävulskt grin åt den värld, han hade lämnat och överlistat.

Då hände någonting högst överraskande. Kaptenen bröt ut över den dödes huvud som en åskvigg. Eder strömmade från hans läppar i en ständig ström. Och det var inga oskyldiga svordomar

eller obetydliga uttryck av en rå natur. Vart ord var en hädelse, och det var många ord. De knastrade och sprakade som elektriska gnistor. Jag har aldrig hört något sådant i mitt liv, ej heller hade jag hållit det för möjligt. På grund av min litterära böjelse för kraftiga bilder och fraser kunde jag uppskatta som ingen av de andra den ovanliga livligheten och styrkan och det absolut hädiska i uttrycken. Orsaken till det hela var, efter vad jag kunde förstå, att karlen, som var styrman, hade fört ett utsvävande levnadssätt, innan de gingo från San Francisco och hade sedan den dåliga smaken att dö vid början av resan och lämna Varg-Larsen på egen hand.

Det är onödigt att påpeka, åtminstone för mina vänner, att jag blev upprörd. Eder och fult språk av vad slag det vara må har alltid verkat frånstötande på mig. Jag kände en obehaglig känsla, och modet sjönk, ja, jag skulle kunna kalla det ett slags yrsel. För mig hade döden alltid varit förenad med högtidlighet och värdighet. Den hade varit fridfull och helgad genom sina ceremonier. Men döden i sina simplare och fruktansvärdare former var en sak, som jag förr inte hade varit vittne till. Som jag har sagt, uppskattade jag till fullo kraften hos de förskräckliga svordomar, som strömmade ut ur Varg-Larsens mun, och jag blev outsägligt upprörd. Den brusande

strömmen var tillräcklig för att förbränna den dödes ansikte. Jag skulle inte ha blivit förvånad, om det våta svarta skägget hade krusat sig och krymt och flammat upp i rök och lågor. Men den döde låg där oberörd. Han fortsatte att grina med en bitter humor och med ett cyniskt gäckeri och hån. Han var situationens herre.

Kapitel III.

Varg-Larsen upphörde att svärja lika plötsligt, som han hade börjat. Han tände åter sin cigarr och såg sig omkring. Hans blick råkade falla på kocken.

— Hallå, kock! började han med en blidhet, som verkade kall och hade stålklang.

— Ja, sir, svarade kocken ivrigt, med blidkande och urskuldande tjänstvillighet.

— Tror du inte, att du har sträckt halsen tillräckligt? Det är inte hälsosamt, förstår du. Styrmannen är död, och jag har inte råd att förlora dig också. Du måste vara kolossalt rädd om din hälsa, kock. Förstått?

Hans sista ord ljödo i motsats till mjukheten hos hans första yttrande som ett piskrapp. Kocken bävade för dem.

— Ja, sir, var hans fogliga svar, och han drog tillbaka sitt förargelseväckande huvud in i köket.

Efter denna skrapa, som kocken hade ådragit sig, tog den övriga besättningens intresse slut, och den började syssla med det ena eller andra arbetet. Ett antal män, som uppehöllo sig vid

kajuttrappan mellan köket och skeppsluckan, och vilka icke tycktes vara sjömän, fortsatte att samtala med lågmälda röster. Dessa voro, som jag efteråt erfor, de jägare, som sköto sälarna, och voro mycket överlägsna det vanliga sjöfolket.

— Johansen! ropade Varg-Larsen. En sjöman steg lydigt fram. Gå efter en handske och en nål och sy in den där stackaren. Det finns något gammal segelduk i segelkistan. Låt det räcka.

— Vad skall jag lägga vid hans fötter, sir? frågade mannen efter det vanliga: Ja, ja, sir!

— Det skall vi nog sköta om, svarade Varg-Larsen och höjde sin röst, då han kallade på kocken: Kock!

Thomas Mugridge hoppade ur sitt kök som ett troll ur en ask.

— Gå ned och tyll en säck med kol!

— Är det någon av er, karlar, som har en bibel eller en bönbok? var kaptenens nästa fråga, denna gång till jägarna, som stodo vid kajuttrappan.

De skakade på huvudet, och någon gjorde en skämtsam anmärkning, som jag icke uppfångade, men som förorsakade ett allmänt skratt.

Varg-Larsen gjorde sjömännen samma fråga. Biblar och bönböcker tycktes vara saker, som inte funnos, men en av männen ville frivilligt gå och fråga vakten nedanför och återvände inom en

minut med underrättelsen, att det icke fanns någon. Kaptenen ryckte på axlarna. Då får vi väl sänka honom utan något prat, såvida inte vår prästliknande skeppsbrutne kan begravningsceremonierna utantill.

Han hade nu vänt sig helt mot mig och såg rakt på mig.

— Ni är präst, inte sant? frågade han.

Alla jägarna, sex till antalet, vände sig om och betraktade mig. Jag var pinsamt medveten om min likhet med en fågelskrämma. De skrattade alla vid min åsyn — ett skratt, som inte förminskades eller undertrycktes, för att den döde låg utsträckt och grinade framför oss på däck. Skrattet var rått och skärande och otyglat som själva havet. Det kom också av tarvliga känslor och förslöade sinnen, från naturer, som varken visste vad artighet eller ädelmod ville säga.

Varg-Larsen skrattade icke, fastän hans grå ögon lyste av en svag skymt av munterhet, och i samma ögonblick gick jag närmare honom och fick nu mitt första intryck av honom — av mannen, oavsett hans kropp och den ström av hädelser jag hade hört honom utstöta. Ansiktet med sin grova, kantiga form var ändå fylligt och vid första ögonkastet synbarligen massivt. Men återigen föreföll det liksom med kroppen, som om detta massiva utseende försvann, och en

övertygelse växte fram hos mig, att han ägde en fruktansvärd och utomordentlig själsstyrka och spiritualitet, som slumrade i djupet av hans själ. Käken, hakan, den höga pannan med sin kolossala storlek — allt detta, mäktigt i sig självt, tycktes tala om en oerhört kraftig personlighet, som fanns bakom, utan att läggas i dagen. Det fanns ingen möjlighet att undersöka, mäta eller bestämma dess gränser, ej heller att klassificera den till något fack med andra av liknande typ.

Hans ögon, det blev mitt öde att lära känna dem ordentligt, voro stora och vackra och vidöppna, som på de verkligt stora konstnärernas bilder, under buskiga ögonbryn och under den breda pannan. De voro grå med en mångskiftande obestämbar färg, som aldrig var densamma. De växlade färg och nyanser som melerat siden i solsken, vilket är grått, mörkt och ljust, gröngrått, ja, till och med djupblått som havet. Dessa ögon maskerade själen på tusen vis, men ibland öppnades de och kunde så att säga rusa ut, som skulle de fara nakna ut i världen på något underbart äventyr. De kunde också ruva med hopplös dysterhet som blytunga skyar. De kunde fräsa och blixtra som eld liksom gnistor från ljungande svärd. De kunde bliva kalla som ett arktiskt landskap men kunde också värma

och bliva milda och få över sig ett uttryck av stor och manlig älskvärdhet, frestande och betvingande, vilket på samma gång förtrollar och behärskar kvinnor, tills de giva sig glatt och med lättnad och offervillighet.

Men för att fortsätta med händelserna: jag sade honom, att jag tråkigt nog ej kunde förrätta begravningen, ty jag var ej präst. Han frågade då skarpt:

— Vad gör ni då?

Jag får säga, att jag aldrig förut fått en sådan fråga, ej heller hade jag funderat över något sådant. Jag blev helt överraskad, och innan jag kunde klara mina tankar, stammade jag dåraktigt nog: Jag — jag är en gentleman.

Han krökte överläppen hånfullt.

— Jag har arbetat, och jag arbetar! ropade jag hastgt, som om han vore min domare, och jag måste rättfärdiga mig, och på samma gång var jag medveten om den rysliga idiotin att diskutera det alls.

— För ert uppehälle?

Det fanns någonting så befallande och behärskande hos honom, att jag kände mig alldeles bragt ur fattningen — »paff», som Furuseth skulle ha uttryckt det; precis som ett barn, som darrar framför en sträng skollärare.

— Vem försörjer er? lydde hans nästa fråga.

— Jag har inkomster, svarade jag med fast röst, men skulle velat bita mig i tungan i nästa ögonblick. Men ni får ursäkta mig, att jag påpekar, att allt detta inte har att göra med den orsak, varför jag velat träffa er.

Men han förbisåg min protest.

— Vem har förtjänat det, va? Er far. Ni står på död mans ben. Ni har aldrig haft några själv.

— Ni skulle inte kunna reda er själv mellan två soluppgångar eller få ihop tre mål för er mage. Visa mig er hand.

Hans förfärliga, omedvetna styrka måste ha rört på sig helt plötsligt eller måste jag slumrat till ett ögonblick, ty innan jag visste ordet av, hade han tagit två steg fram, gripit min högra hand med sin och höll upp den för att undersöka den. Jag försökte att draga den undan, men hans grepp blev fastare, utan att han visade någon synlig ansträngning, så hårt, att jag trodde mina fingrar skulle krossas. Det är svårt att bevara sin värdighet under sådana förhållanden. Jag kunde inte vrida mig och göra motstånd som en skolpojke. Inte heller kunde jag anfalla en sådan varelse, som endast behövde vrida runt min arm för att bryta den. Jag kunde inte göra någonting annat än stå stilla och taga emot denna skymf. Jag hann se, att den dödes ficka hade tömts på däcket, och att hans kropp med det

grinande ansiktet hade vecklats in i segelduk, vars kanter hopsyddes av Johansen med grovt vitt garn och med en nål, som han stack genom med hjälp av en handskyddare av läder.

Varg-Larsen släppte min hand med en föraktfull min.

— Döda mäns händer ha hållit den mjuk. Duger inte till något annat än att diska och annat kökspojksarbete.

— Jag vill bli satt i land, sade jag fast, ty nu hade jag återfått behärskningen. Jag skall betala, vad ni begär för fördröjandet och för besväret.

Han såg nyfiket på mig. Ögonen lyste hånfullt.

— Jag skall göra ett annat förslag och för edert eget bästa. Min styrman är död, och här skall göras befordringar. En sjöman kommer att taga styrmans plats, skeppspojken avancerar och tager sjömannens plats, och ni tager skeppspojkens, skriver under handlingarna för kryssningen, tjugo dollars i månaden. Nå, vad säger ni om det? Och kom ihåg att det är för ert eget bästa. Det kommer att göra någonting av er. Ni måste så småningom lära att stå på egna ben och kanske att stulta framåt en bit också.

Jag tog emellertid ingen notis om hans yttran-

den. Seglen, som jag hade sett i sydväst, hade blivit större och tydligare. De hade samma riggning som Ghosts, ehuru skrovet, efter vad jag kunde se, var mindre. Skonerten var nu tydligt i sikte och formligen flög mot oss, skulle uppenbarligen passera tätt förbi oss. Vinden hade efter hand vuxit i styrka, och solen hade försvunnit efter ett par skarpa blinkningar. Sjön hade fått ett dystert, blygrått utseende och blev allt grövre och grövre och slungade nu skummande vågkammar mot skyn. Vår fart blev större, och fartyget krängde betydligt över. Vid en häftig vindstöt kom relingen under vatten, och däcket blev alldeles överspolat med vatten, vilket kom några jägare att hastigt lyfta på fötterna.

— Det där fartyget skall snart passera oss, sade jag efter en stunds tystnad. Eftersom hon går åt motsatt håll, är hon säkerligen destinerad till San Francisco.

— Mycket möjligt, var Varg-Larsens svar, och han vände sig till hälften från mig och ropade:

— Kock! Hallå, kock!

Kocken gled ut ur köket.

— Var är den där pojken? Säg till honom att komma hit.

— Ja, sir, och Thomas Mugridge hastade akterut och försvann ned i en annan kajuttrappa i

närheten av ratten. Ett ögonblick senare kom till synes en grovt byggd yngling på aderton eller nitton år med en glödande, otäck blick och släpande benen efter sig.

— Här ä' han, sir, sade kocken.

Men Varg-Larsen ignorerade fullständigt den hedersmannen och vände sig genast mot skeppspojken.

— Vad heter du, pojke?

— George Leach, sir, blev det buttra svaret, och pojkens uppförande visade tydligt, att han anade skälet, varför han blivit uppkallad.

— Det är inget irländskt namn, sade kaptenen skarpt. O'Toole eller Mc Carthy skulle passa dig förbaskat mycket bättre. Såvida inte det finns irländare bland din mors bekanta. Det är förresten det troligaste.

Jag såg hur pojken knöt handen vid skymfen, och blodet steg honom åt huvudet.

— Nå, låt det vara, fortsatte Varg-Larsen. Du kan kanske ha goda skäl att glömma ditt namn, men jag skall inte tycka sämre om dig för det, så länge du sköter dig. Du har naturligtvis kommit hit från Telegraph Hill. Det kan man se utanpå dig. Hårdnackade bli de för två. Jag känner till den där sorten. Nåväl, du kan vara säker på, att det skall plockas ur dig på det här fartyget. Förstått? Vem satte dig ombord?

— Mac Cready och Swanson, sir! röt Varg-Larsen.

— Mac Cready och Swanson, sir, rättade sig pojken, och hans ögon brunno med en bister glans.

— Vem fick de förskotterade pengarna?

— Dem fick de, sir.

— Jag kunde väl tro det. Och du var förbaskat glad att låta dem behålla dem. Du kunde väl inte sätta dig i säkerhet tillräckligt fort, med de där herrarna, som du hört talas om, på spaning efter dig.

Ynglingen blev på ett ögonblick alldeles rasande. Han kröp ihop som för att göra ett språng, och hans ansikte liknade ett rasande vilddjurs, då han väste: — Det är ....

— Vad är det? frågade Varg-Larsen, med ett underligt mjukt tonfall, som om han blev överväldigad av nyfikenhet att höra det outtalade ordet.

Pojken tvekade men behärskade sig sedan. Ingenting, sir. Jag tar det tillbaka.

— Du har visat mig, att jag hade rätt, sade han med ett belåtet leende. Hur gammal är du?

— Nyss fyllt sexton, sir.

— Det är lögn. Du har redan fyllt aderton. Ovanligt stor för din ålder, muskler som en häst. Packa ihop dina saker och gå för ut till skansen. Du är båtsman nu. Befordrad; förstår du?

Utan att vänta på pojkens medgivande vände kaptenen sig mot sjömannen, som just hade slutat den obehagliga uppgiften att sy in liket. Johansen, känner du till någonting om segling?

— Nej, sir.

— Nå, det gör ingenting, du är styrman i alla fall. Flytta dina saker bort i styrmannens hytt.

— Ja, ja, sir, var Johansens glada svar och och han begav sig för ut.

Under tiden hade den förutvarande skeppspojken inte rört sig ur fläcken.

— Vad väntar du på? frågade Varg-Larsen.

— Jag har inte gått med för att vara båtsman, sir, svarade han. Jag tog hyra som skeppspojke och har inte alls nå'n lust att bli båtsman.

— Packa ihop och gå förut!

Denna gång ljöd Varg-Larsens uppmaning med en genomträngande ton. Ynglingen glodde surmulet och nekade att röra sig.

Då skedde ett nytt utbrott av Varg-Larsens förskräckliga styrka. Det hände helt oväntat, och det var över och avfärdat på en sekund. Han hade tagit ett hopp på drygt sex fot och kört sin näve i magen på pojken. I samma ögonblick kände jag, som om det var jag, som blivit slagen, en obehaglig känsla i magen. Jag påpekar detta för att visa mina nervers ömtålighet vid den tiden, och hur ovan jag var vid sådana

brutala uppträden. Skeppspojken krökte sig. Han vägde minst hundrasextiofem skålpund, men kroppen hängde slakt på Varg-Larsens näve som en våt trasa på en käpp. Han lyftes i luften, beskrev en kort kurva och föll på huvudet i däcket bredvid liket. Där blev han liggande och vred sig av smärta.

— Nå? frågade Larsen mig. Har ni beslutat er nu?

Jag hade tittat då och då mot den annalkande skonaren, och den var nu i höjd med oss och blott ett par hundra yards borta.

Det var ett mycket välputsat och trevligt fartyg. Jag kunde se ett stort svart nummer på det ena seglet, och jag hade förut sett bilder av lotsbåtar.

— Vad är det där för ett fartyg? frågade jag.

— Det är lotsbåten Lady Mine, svarade Varg-Larsen barskt. Har blivit av med sina lotsar och skall nu in till San Francisco. Hon kommer att vara där om en fem eller sex timmar med den här vinden.

— Vill ni vara snäll och signalera till den då, så att jag kan bli satt i land.

— Signalboken har tråkigt nog fallit överbord, sade han, och alla jägarna skrattade.

Jag tänkte efter ett ögonblick och såg honom rakt i ögonen. Jag hade sett, hur förfärligt

skeppspojken hade blivit behandlad och visste, att jag skulle undergå något liknande om inte värre. Jag tänkte som sagt efter, och sedan utförde jag den modigaste handlingen i mitt liv. Jag sprang till relingen och fäktade med armarna och ropade:

— Ohoj! Lady Mine! Tag mig i land! Tusen dollars om ni tar mig i land.

Jag väntade och tittade på två män, som stodo vid ratten. Den ene av dem styrde och den andre förde en megafon till sina läppar.

Jag vred ej på huvudet, ehuru jag väntade ett dödande slag från odjuret bakom mig vilket ögonblick som helst. Till sist såg jag mig ur stånd att uthärda spänningen längre, som tycktes mig ha varat i århundraden. Han hade inte rört sig. Han stod i samma ställning som förut lätt vaggande vid fartygets rullning och tände en ny cigarr.

— Vad står på? Någonting på tok?

Detta rop kom från Lady Mine.

— Ja, ropade jag av alla krafter. Liv och död! Tusen dollars om ni tar mig i land!

— Frisco har inte varit riktigt bra för min besättnings hälsa! ropade Varg-Larsen strax efter. Den här — han visade med tummen på mig — fantiserar om sjöormen och apor just nu!

Manen på Lady Mine skrattade tillbaka genom megafonen. Lotsbåten fortsatte färden.

— Låt honom dra åt helvete! kom det sista ropet, och de bägge männen viftade farväl med armarna.

Jag lutade mig förtvivlad mot relingen och såg, huru hastigt oceanens grå yta förlängdes mellan den lilla välputsade skonaren och oss. Och h o n skulle vara i San Francisco om fem eller sex timmar! Jag trodde mitt huvud skulle springa sönder. Jag kände det i halsen, som om hjärtat satte där. En väldig våg slog mot fartygets sida, så att skummande saltvatten föll på mina läppar. En kraftig vindstöt träffade Ghost och kom det att kränga våldsamt, så att läsidan av relingen kom under vatten. Jag kunde höra, hur vattnet rusade ned åt däcket.

Då jag vände mig om ett ögonblick senare, såg jag, hur skeppspojken reste sig upp stapplande. Hans ansikte var hemskt blekt, förvridet av undertryckt smärta, han såg riktigt sjuk ut.

— Nå, Leach, går du för ut? frågade Varg-Larsen.

— Ja, sir, kom svaret från en kuvad själ.

— Och ni då? frågade han mig.

— Jag ger er tusan ...., började jag, men blev avbruten.

— Stuva in de där orden! Tänker ni sköta era

plikter som skeppspojke? Eller skall jag giva er en lämplig behandling först?

Det skulle inte hjälpa upp min sak, om jag blev piskad som ett djur, eller om jag blev dödad. Jag såg djärvt in i de grymma, grå ögonen. De kunde ha varit av granit i fråga om ljus och värme. Man kan se själen i somliga människors ögon, men hans voro blanka, kalla och grå som havet självt.

— Nå?

— Ja, sade jag.

— Säg: ja, sir.

— Ja, sir, rättade jag mig.

— Vad heter ni?

— Van Weyden, sir.

— Förnamnet?

— Humphrey Van Weyden.

— Ålder?

— Trettiofem, sir.

— Det är bra. Gå till kocken och tag reda på era plikter.

På så sätt gick det till, att jag kom i Varg-Larsens tjänst. Han var starkare än jag, det var orsaken. Men det var mycket overkligt för mig då, och ännu, när jag tänker tillbaka på det, förefaller det mig mycket overkligt. Det kommer alltid att stå för mig som någonting onaturligt och obegripligt, som en fruktansvärd nattmara.

— Stanna! Gå inte än.

Jag stannade lydigt på vägen till köket.

— Johansen, kalla hit karlarna. Nu, när allting är klat, kan vi ställa till begravning och få däcket rent från onyttigt skräp.

Medan Johansen kallade upp vakten därnere, lade ett par sjömän under kaptenens ledning det i segelduk insvepta liket på en skeppslucka. På bägge sidor av däcket voro ett antal små båtar med bottnen uppåt fastsurrade vid relingen. Några av männen lyfte upp skeppsluckan med dess hemska börda, bar den till läsidan och stödde den på båtarna, så att fötterna på liket stucko ut överbord. Vid fötterna var kolsäcken fäst, som kocken hade hämtat.

Jag hade alltid tänkt mig en begravning på sjön vara en mycket högtidlig och vördnadsbjudande tilldragelse, men vid denna begravning krossades mina illusioner med ens. En av jägarna, en liten mörkögd man, som hans kamrater kallade »Smoke», höll på att berätta historier, som han frikostigt pepprade med eder och oanständigheter, och var och varannan minut hördes en skrattsalva från jägarna, vilken ljöd som en kör av ylande vargar eller tjutande avgrundsandar. Sjömännen troppade akter över, några av vakten nedanför gnuggade sömnen ur ögonen och pratade med lågmälda röster. Deras ansikten hade

ett olycksbådande och plågat uttryck. Det syntes tydligt, att de inte tyckte om denna resa under en sådan kapten och under en sådan ogynnsam början. Då och då sneglade de bort mot Varg-Larsen, och jag såg, att de voro rädda för honom.

Han steg upp på skeppsluckan, och alla togo av sina mössor. Jag lät blicken glida över dem, de voro tjugo till antalet eller tjugotvå med mig och rorgängaren. Jag var ursäktligt nog nyfiken, ty det tycktes vara mitt öde att bliva instängd med dem på denna lilla flytande värld, för huru många veckor eller månader visste jag icke. Sjömännen voro huvudsakligen engelsmän och skandinaver, och deras ansiktsdrag hade ett slött utseende. Jägarnas däremot utvisade styrka och voro mera utpräglade och tydde på starka passioner. Hur underligt det än låter, utvisade Varg-Larsens drag icke något dylikt. Man såg ingenting, som tydde på sedeslöshet däri. Visserligen fanns det rynkor, men de utvisade blott beslutsamhet och fasthet, frimodighet och ett öppet sinnelag, vilket intryck förstärkes därigenom, att han var slätrakad. Jag kunde knappast tro — förrän nästa händelse inträffade — att det var ansiktet av den man, som hade uppfört sig så, som han gjort mot skeppspojken.

I samma ögonblick som han öppnade munnen

för att tala, träffades skonaren av den ena vindstöten efter den andra, och ena sidan pressades under vatten. Vinden tjöt vilt genom tacklingen. Några av jägarna tittade ängsligt uppåt.

Relingen på läsidan begravdes av sjön, och då skonaren åter rätade upp sig, spolades vattnet över däcket och genomblötte våra skor. En regnskur drev över oss, och dropparna kändes som hagelkorn. Då den passerat, började Varg-Larsen att tala, under det de barhuvade männen vaggade i takt efter fartygets rullningar.

— Jag kommer inte ihåg mer än en detalj av förrättningen, sade han, och det är: »och kroppen skall sänkas i havet», så sänker vi den.

Han slutade upp att tala. Männen som höllo skeppsluckan tycktes bliva förvirrade, utan tvivel förvånad av ceremoniens korthet. Varg-Larsen bröt ut över dem i raseri.

— Lyft upp den där ändan! Vad i helvete är det med er?

De höjde ena ändan av skeppsluckan med en fart, som var obehaglig att åse, och som en hund kastades den döde över bord och gled i vattnet med fötterna före. Kolen vid fötterna drogo honom i djupet.

Han hade försvunnit.

— Johansen, sade Varg-Larsen livligt till den nye styrmannen, behåll alla man på däck nu, när

de äro här. Tag in toppsegel och klyvare och raska på. Det kommer en sydostare där borta; kanske bäst att reva storseglet också medan ni äro i farten.

På ett ögonblick blev det rörelse på däcket. Johansen ropade ut order, och männen halade och firade i olika rep — det hela var naturligtvis förvirrande för en landkrabba som jag. Det var emellertid hjärtlösheten i tilldragelsen, som i synnerhet frapperade mig. Den döde var en episod, som hörde till det förflutna, en olyckshändelse, som man gjort sig av med, insydd i gammal segelduk med en säck kol vid fötterna, medan skeppet fortsatte sin färd, och arbetet ombord gick sin gilla gång. Ingen kände sig rörd. Jägarna skrattade åt en historia av Smoke, matroserna drogo och halade, och två klättrade till väders. Varg-Larsen studerade den mulnande himlen åt vindsidan, och den döde, som avlidit på ett så otäckt sätt, och som blivit begraven så enkelt, sjönk ned i djupet, ned, ned — —

Då gick plötsligt sjöns grymhet, dess obeveklighet och dess fruktansvärdhet upp för mig. Livet hade blivit värdelöst och förvanskat, djuriskt och obetydligt, en själlös rörelse av dy och gyttja. Jag klamrade mig fast vid vanterna och stirrade ut över de ödsliga, skummande vågorna bort mot de lågt liggande dimbankarna, som dolde

San Francisco och den kaliforniska kusten. Regnskurar föllo mellan den och oss, så att jag knappast kunde se dimman. Och detta underliga fartyg med dess förfärliga besättning, pressat av vind och sjö och starkt rullande, seglade mot sydväst ut på den stora, ensliga Stilla Oceanen

Kapitel IV.

Vad jag nu upplevde på säljakskonaren Ghost, under det att jag strävade att sätta mig in i min nya omgivning, är en rad förödmjukelser och bekymmer. Kocken kallades »doktor» av besättningen, »Tommy» av jägarna och Cooky av Varg-Larsen. Hans uppförande hade nu blivit helt förändrat. Skillnaden mellan min nuvarande ställning och min förutvarande hade medfört en motsvarande förändring i hans behandling av mig. Lika krypande och inställsam som han hade varit förut, var han nu tyrannisk och vresig. Jag var sannerligen icke längre den fine gentlemannen med ett skinn mjukt som en »grevinnas» utan endast en vanlig och fullkomligt värdelös skeppspojke.

Han yrkade narraktigt nog på, att jag skulle kalla honom mr Mugridge, och hans uppförande och sätt mot mig var olidligt, då han visade mig mina göromål. Jämte mitt arbete i kajutan med dess fyra små hytter måste jag vara honom behjälplig i köket, och min kolossala okunnighet i sådana saker som potatisskalning och disk-

ning av smorda tallrikar var för honom en källa till hejdlöst och bitande skämt. Han nekade att betänka vad jag var eller rättare varit van vid. Detta var ett skäl för den hållning, han intog gentemot mig, och jag får erkänna, att jag hatade honom livligare, än jag någonsin hatat någon människa förut.

Denna första dag blev ännu svårare för mig, därigenom att Ghost plöjde fram för bottenrevade segel under vad Mugridge kallade för en »tjutande sydostare». Klockan halv sex dukade jag bordet under hans ledning med stormvädersservis i slingerställ och bar sedan teet och den kokande maten ned från köket. I anslutning till detta kan jag inte underlåta att berätta om min första erfarenhet av en brottsjö.

— Se noga upp, så att du inte blir blötad, var mr Mugridges avskedsbefallning, då jag gick från köket med en stor tekanna i ena handen och i den andra flera nybakade bullar. En av jägarna, en lång, slank karl vid namn Henderson, gick just akterut från gunrummet (det namn jägarna på skämt givit sitt nattkvarter, som låg midskepps) till kajutan. Varg-Larsen stod på halvdäck och rökte sin evinnerliga cigarr.

— Där kommer en. Kasta vad du har i händerna! skrek kocken.

Jag stannade, ty jag visste inte vad det var

som kom, och såg köksdörren stängas med en smäll. Sedan såg jag Henderson hoppa som en vansinnig upp i riggen och klättra upp på insidan av den, tills han var åtskilliga fot över mig. Då såg jag plötsligt en stor, ringlande och skummande våg höja sig högt över relingen. Jag var direkt under den. Jag kunde inte fatta det hela i hastigheten, allt var så nytt och obekant för mig. Jag förstod, att jag var i fara, men det var allt. Jag stod stilla och darrade. Då skrek Varg-Larsen från halvdäck:

— Hugg tag i någonting därnere - du Hump!*)

Men det var för sent. Jag sprang mot riggen, där jag kunde klänga mig fast men möttes av det nedstörtande vattnet. Det, som därefter hände, var mycket förvirrande. Jag kom under vattnet, höll på att kvävas och drunkna. Mina fötter gledo undan, och jag kastades hit och dit och spolades utmed däcket, vart vet jag inte. Flera gånger slog jag emot hårda föremål och mitt högra knä fick ett fruktansvärt slag. Sedan tycktes vågen draga sig tillbaka, och jag andades åter frisk luft. Jag hade kastats mot köket och runt trappan till mellandäck, från lovarts sida mot spygatten i lä. Smärtan i knäet var fruktansvärd. Jag kunde inte stå på benet, åtminstone trodde

*) Hump är en förkortning av Humphrey men betyder också knöl.

jag det, och jag kände mig säker på att benet var brutet. Men kocken upptäckte mig strax och ropade genom köksdörren i lä:

— Hallå där. Skall du ligga där hela natten? Var är kannan? Tappad över bord? Det hade va'tt lika gott åt dej, om du hade brutit nacken av dej!

Jag lyckades kravla mig upp. Den stora tekannan hade jag ännu i handen. Jag linkade till köket och räckte honom den. Men han var utom sig av förtrytelse. Om den var verklig eller låtsad, vet jag icke.

— Gud förbanne mej, där ä' inte en droppe kvar. Jag skulle just vilja veta va' du duger till. Va' duger du till, va'? Kan inte bära lite' te akteröver utan att spilla ut de'. Nu måste jag koka mer.

— Vad stönar du för? fräste han med förnyat raseri. Du har väl sla'tt ditt lilla ben, stackars lille mammas gosse.

Jag stönade inte alls, fastän mitt ansikte kanske var förvridet av smärta. I stället behärskade jag mig beslutsamt, bet ihop tänderna och linkade fram och tillbaka mellan köket och kajutan utan vidare missöde. Två saker hade jag förvärvat mig genom denna händelse, och det var en skadad knäskål, som ej blev skött, och av vilken jag led under mödosamma månader, samt

öknamnet »Hump», som Varg-Larsen hade ropat från halvdäck. Hädanefter blev jag endast kallad så från för till akter, tills ordet så ingick i mitt medvetande, att jag tänkte på mig själv som »Hump», som om det alltid hade varit mitt rätta namn.

Det var ingen lätt syssla att passa upp vid bordet, där Varg-Larsen, Johansen och de sex jägarna sutto. Kajutan var liten, och att röra på sig därinne, som jag var tvungen till, underlättades ingalunda därigenom, att skonaren rullade och stampade våldsamt. Men det, som mest plågade mig, var den totala brist på medlidande, som de män visade, vilka jag betjänade. Jag kände, hur mitt knä svullnade upp under kläderna, och jag var sjuk och svag av smärtan. Jag såg ibland skymten av mitt ansikte i en spegel, blekt och spöklikt och förvridet av smärta. Alla måste ha sett mitt tillstånd, men ingen tog den minsta hänsyn till mig, och jag kände mig nästan tacksam mot Varg-Larsen, då han en stund senare, när jag höll på att diska tallrikarna, sade:

— Bry er inte om en sådan där småsak. Det blir ni snart van vid. Ni kommer kanske att halta något, men på samma gång lär ni er att gå på egna ben.

— Det är vad ni kallar en paradox, eller hur? tillade han.

Han tycktes bliva nöjd, då jag nickade och sade det vanliga: — Ja, sir.

— Jag förmodar, att ni känner till en del om litteratur. Det var bra. Då skall vi tala litet med varandra någon gång.

Och sedan vände han sig om utan att vidare bekymra sig om mig och gick ut på däck.

När jag hade slutat min oändliga mängd göromål den kvällen, skickades jag att sova på mellandäck, där jag redde mig en torftig bädd. Jag var glad att komma från kockens avskyvärda sällskap och att få krypa till kojs. Till min förvåning hade kläderna torkat på mig, och jag märkte inga tecken på förkylning varken av den sista blötan eller den långvariga vid Martinez undergång. Under vanliga förhållanden skulle jag, efter allt jag genomgått, vara mogen för sängen och en skicklig sjuksköterska.

Men knät plågade mig fruktansvärt. Efter vad jag kunde se, var knäskålen ur led, och hela knät uppsvullet. Som jag satt där på min brits och undersökte det (alla sex jägarna sutto och rökte och pratade med höga röster i kajutan på mellandäck) kastade Henderson en blick på det.

— Ser otrevligt ut, anmärkte han. Knyt en trasa om det, så blir det nog bra. Det var allt.

På land skulle jag ha legat på ryggen i en säng med en kirurg bredvid mig och med stränga föreskrifter att inte göra någonting annat än vila. Men jag måste göra dessa män rättvisa. Lika känslolösa som de voro för mitt lidande, lika känslolösa voro de för sina egna lidanden, då de råkade ut för något. Jag tror, att detta berodde på vanan för det första och för det andra på, att de voro mindre ömtåliga än jag. Jag tror säkert, att en känsligare och mera kultiverad människa skulle lida — två, tre gånger så mycket som de av samma skada.

Huru trött och utmattad jag än var, kunde jag ej sova på grund av smärtan i knät. Allt jag kunde göra var att avhålla mig från att stöna högt. Hemma skulle jag utan tvivel givit luft åt min smärta. Men denna nya och primitiva omgivning tycktes fordra en vildes undertryckande av smärtan. Liksom vildarna tycktes dessa män vara starka i stora ting men barnsliga i småsaker. Jag minns, hur en av jägarna vid namn Kerfoot vid ett senare tillfälle förlorade ett finger, fick det fullkomligt krossat, men han varken öppnade munnen eller förändrade en min. Ändå har jag sett samme man upprepade gånger brusa upp och bli alldeles rasande för en småsak.

Han var det just nu, skrek och tjöt och fäktade med armarna och svor som besatt — endast

på grund av en meningsskiljaktighet med en annan jägare, huruvida sälungen förstår att simma av instinkt. Han påstod, att den gjorde det, att den kunde simma i samma ögonblick, den var född. Den andre jägaren, Latimer, en mager man med yankee-utseende och sluga tättsittande ögon, påstod motsatsen, att sälungen föddes i land, och att den icke kunde simma, förrän dess moder lärt honom det, liksom fåglarna måste lära sina ungar att flyga.

De flesta jägarna lutade sig mot bordet eller lågo på sina britsar och läto de bägge antagonisterna sköta diskussionen. Men de voro högst intresserade, ty hela tiden togo de hetsigt parti för den ena eller andra meningen. Ibland talade alla på en gång, så att deras röster gåvo eko i kajutan, liksom åskdunder i rymden. Lika barnsligt och obetydligt som ämnet var, lika ringa var betydelsen av resonnemanget. Deras metod bestod i påståenden, antaganden och bedömanden. De bevisade, att en sälunge kunde simma eller icke vid födelsen genom att påstå det och sedan fullfölja beviset med en attack mot den andres omdömesförmåga, sunda förnuft, nationalitet eller förflutna liv. Svaret var precis likadant. Jag har berättat detta för att visa de mäns intellektuella ståndpunkt, med vil-

ka jag var i beröring. Intellektuellt voro de barn, fastän de till det yttre voro män.

De rökte, rökte oavbrutet och begagnade någon grov, billig och illaluktande tobak. Luften var tjock och ogenomskinlig av röken, och detta i förening med fartygets häftiga rullningar, då det kämpade mot stormen, skulle säkert ha gjort mig sjösjuk, om jag hade lidit av denna åkomma.

Jag blev ganska illamående, men det berodde säkerligen på smärtan i mitt sjuka knä och på min utmattning.

Då jag nu låg där, tänkte jag naturligtvis på mig själv och på min belägenhet. Det var något overkligt och ofattligt, att jag, Humprey van Weyden, en studerad man och, om ni vill, dilettant i konstnärliga och litterära saker, låg här på en säljaktskonare på väg till Behrings sund. Skeppspojke! Jag hade aldrig förut gjort något grovarbete eller skött någon kökspojkssyssla. Jag hade alltid levat ett lugnt, händelselöst och stillasittande liv, såsom en studerad man, avskild från världen och med en säker och tillräcklig inkomst. Ett rörligt liv och kroppsövningar hade aldrig tilltalat mig. Jag hade alltid varit en bokmal, det hade min fader och mina systrar kallat mig, redan då jag var ett barn. En gång hade jag farit ut på en utfärd, och då lämnade jag sällskapet nästan vid början och återvände till be-

kvämligheterna hemma. Och nu var jag här med utsikter till en dyster och ändlös vistelse ombord, fylld med sådana plikter som bordsdukning, potatisskalning och diskning. Och jag var inte stark. Läkarna hade alltid sagt, att jag hade en mycket god kroppsbyggnad, men jag hade aldrig utvecklat den genom kroppsövningar. Mina muskler voro små och mjuka som en kvinnas, det hade åtminstone läkarna ofta sagt, då de försökt att få mig att deltaga i kroppsstärkande övningar. Men jag hade föredragit att begagna mitt huvud hellre än min kropp, och här var jag alls inte i lämplig kondition för ett hårt liv till sjöss.

Detta är blott några av de tankar, som runno mig i sinnet, och ha återgivits för att förklara den svaga och hjälplösa roll, jag var bestämd att spela. Jag tänkte också på min moder och mina systrar och föreställde mig deras sorg. Jag hörde till dem, som saknades vid Martinez undergång. Jag kunde se huvudrubrikerna i tidningarna, och mina kamrater i »University Club» och i »Bibelot» skaka på huvudet och säga: »Stackars gosse!» Och jag kunde se Charley Furuseth, såsom då jag hade sagt adjö åt honom denna morgon, där han låg och drog sig i en nattrock på sin fönstersofta med kuddar under

sig och föredragande orakelmässiga och pessimistiska utlåtanden.

Hela tiden rullade, störtade och klättrade skonaren Ghost uppför vågberg och sjönk åter ned i skummande dalar, under det den kämpade sig väg allt längre in i hjärtat av Stilla Oceanen — och jag var med. Jag kunde höra vinden ovanför mig. Den hördes som ett dämpat rytande. Då och då hördes fottramp över mitt huvud. Ett ändlöst knarrande hördes runt omkring mig. Trävirket och inredningen stönade och gnisslade och klagade på tusentals sätt. Jägarna pratade och gormade fortfarande som ett slags halvmänskliga amfibier. Luften var fylld med eder och oanständiga uttryck. Jag kunde se på deras ansikten, att de voro upphetsade och vredgade, och brutaliteten i dem betonades ytterligare genom det svaga, gula ljuset från fartygslamporna, som gungade fram och tillbaka. Genom den tjocka rökdimman tycktes britsarna likna vilddjurburar i ett menageri. Oljekläder och sjöstövlar hängde ned från väggarna, och här och där stodo gevär och hagelbössor i sina ställ. Det var en utrustning passande gångna dagars sjörövare och pirater. Min fantasi blev allt livligare, och jag kunde inte sova. Det blev en lång, lång natt, tröttsam, dyster och oändlig.

Kapitel V.

Min första natt på jägarnas mellandäck blev också min sista. Nästa dag blev Johansen, den nye styrmannen, körd ut ur hytten av Varg-Larsen och sänd ned på mellandäck för att hädanefter sova där, medan jag fick taga den lilla hytten i besittning, vilken redan under första dagen av resan hade haft två innehavare. Skälet för denna förändring fick jägarna fort reda på och förorsakade en del knot från deras sida. Det tycktes, som om Johansen i sömnen upplevde alla dagens händelser.

Hans oupphörliga pratande och ropande och kommenderande hade blivit för mycket för Varg-Larsen, därför överflyttade han obehaget till jägarna.

Efter en sömnlös natt steg jag upp svag och utpinad för att linka genom min andra dag på Ghost. Thomas Mugridge körde upp mig halv sex, antagligen på samma sätt, som Bill Sykes använde mot sin hund. Mr Mugridges brutalitet mot mig fick emellertid sin ordentliga be-

straffning. Det onödiga väsen han höll — jag hade ju legat fullt vaken hela natten — måste ha väckt en av jägarna, ty en tung stövel susade genom halvdunklet, och med ett högt tjut av smärta drog han sig ut, i det han ödmjukt bad dem om förlåtelse. Senare märkte jag, att hans öra var krossat och svullet. Det blev aldrig likadant som förut, och han kallades av sjömännen för »blomkålsörat».

Det blev en olycklig dag för mig. Jag hade natten förut tagit mina torkade kläder från köket, och det första jag gjorde var att byta om. Jag sökte efter min börs. Förutom litet växel hade den innehållit etthundraåttiofem dollars i guld och sedlar, jag minns det, ty jag har gott minne i sådana saker. Jag fann börsen, men den var tom på sitt innehåll, så när som på några silvermynt. Jag talade om det för kocken, när jag kom upp på däck för att börja mina göromål. Jag hade väntat ett buttert svar, men inte den fruktansvärda harang, som jag fick över mig.

— Hör du Hump, började han med en elak glimt i ögat och med en morrande röst, vill du ha ett slag på näsan? Om du tror, att jag är en tjuv, så håll det för dig själv, annars skall du se, hur förbannat fel du har. Skall det föreställa tacksamhet? Du kom hit som er stackars us-

ling, och jag tog dig till mig i köket och behandlade dig vackert, och detta är, vad jag får för det. Nästa gång kan du dra' åt helvete, och jag har god lust att hjälpa dig på väg.

Under det han sade detta, lyfte han sin näve och rusade på mig. Skam till sägandes böjde jag mig undan slaget och sprang ut genom köksdörren. Men vad annat skulle jag göra? Kroppsstyrka var det enda, som betydde något på detta fartyg. Moraliska hänsyn voro okända. Ni kunna själva tänka er, vad en man med svaga outvecklade muskler och som har levat hela sitt liv i lugn och ro ovan vid sådana våldsamheter, skulle kunna göra. Det fanns lika litet skäl, för att jag skulle ställa mig ansikte mot ansikte med dessa mänskliga odjur, som att jag skulle göra det med en rasande tjur.

Så tänkte jag då, ty jag kände ett behov att försvara mig och att lugna mitt samvete. Men detta försvar tillfredsställde mig ingalunda. Icke ens nu kan jag se tillbaka på dessa händelser och känna mig belåten. Situationen var sådan, att den överskred vanliga lagar för samvaron mellan människor, och den fordrade mer än kalla förnuftsskäl. När jag ser på den ur formell logisk synpunkt, finns det ingenting, som jag behöver skämmas för, men icke desto mindre skäms jag, då jag erinrar mig händelserna, och jag känner

mig sårad i min stolthet över att ha blivit på ett så oförklarligt vis förnedrad och besudlad.

Allt detta hör egentligen icke hit. Hastigheten, med vilken jag sprang från köket, förorsakade en hemsk smärta i mitt knä, och jag sjönk ned hjälplös vid ingången till haldäck. Men kocken förföljde mig icke.

— Se, så han springer! hörde jag honom ropa. Och med sitt dåliga ben minsann. Kom tillbaka, stackars lille mammas gosse, jag skall inte slå dig.

Jag kom tillbaka och började mitt arbete, och så slutade denna episod för tillfället, men den skulle få en fortsättning senare. Jag dukade frukostbordet i kajutan och serverade jägarna och befälet klockan sju. Stormen hade tydligen lagt sig under nattens lopp, men sjön gick ännu hög och vinden blåste hårt. Seglen hade hissats under första morgonvakten, så att Ghost nu flög iväg för fulla klutar sånär som på två toppsegel och klyvaren. Jag förstod av samtalet, att dessa tre segel skulle sättas till omedelbart efter frukost. Jag förstod också, att Varg-Larsen var angelägen att draga så stor nytta av stormen som möjligt. Den förde honom mot sydväst till den del av oceanen, där han väntade att träffa på de nordostliga passadvindarna. Han hoppades att genom denna stadiga vind tillryggalägga största

vägsträckan till Japan, för att sedan göra en krökning söderut mot tropikerna och så norr ut igen, då han nalkades Asiens kust.

Efter frukosten gjorde jag en ny, föga avundsvärd erfarenhet. Då jag slutat att diska, rengjorde jag spiseln i kajutan och bar upp askan på däck för att kasta bort den. Varg-Larsen och Henderson stodo vid ratten och pratade. Matrosen Johnson styrde. Då jag gick mot vindsidan, såg jag, att han gjorde en hastig nick med huvudet, vilken jag trodde vara något slags tecken, att han sett mig och ett god morgon. I stället försökte han varna mig för att kasta ut askan på vindsidan. Omedveten om mitt misstag gick jag förbi Varg-Larsen och jägaren och kastade askan i lovart. Vinden drev den tillbaka, inte blott över mig utan också över Henderson och Varg-Larsen. I nästa ögonblick sparkade den senare mig, som om han sparkat en byracka. Jag hade aldrig trott, att en spark kunde göra så ont. Jag raglade bort från honom och lutade mig mot kajutväggen nästan medvetslös. Det svartnade för ögonen, och jag kände mig sjuk.

Illamåendet tog överhand, men jag lyckades krypa bort till relingen. Men Varg-Larsen följde inte efter mig. I det han borstade askan från sina kläder, återupptog han samtalet med Henderson. Johansen, som hade sett förloppet

från halvdäcket, skickade ett par matroser akterut för att torka upp smörjan.

Senare på förmiddagen mötte mig en ny överraskning men helt annorlunda. I det att jag följde kockens instruktioner, gick jag in i Varg-Larsens hytt för att göra den i ordning och bädda sängen. Mot väggen i närheten av britsen stod en hylla med böcker. Jag tittade över dem och såg till min förvåning sådana namn som Shakespeare, Tennyson, Poe och De Quincey. Det fanns också vetenskapliga arbeten, bland vilka t. ex. Tyndall, Proctor och Darwin. Astronomi och fysik voro också representerade, och jag lade märke till Bulfinchs Age of Fable, Shaws History of English and American Literature och Johnsons Natural History i två stora volymer. Vidare fanns det en del grammatikor, såsom Metcalfs och Reed och Kellogs, och jag smålog, då jag såg ett exemplar av The Dean's English.

Jag kunde inte förena dessa böcker med denne man, som jag sett honom, och jag undrade, om han verkligen kunde läsa och förstå dem. Men då jag skulle bädda, fann jag mellan lakanen en fullständig Browning, Cambridgeupplagan. Den var öppen vid dikten: »På en balkong», och jag lade märke till, att här och där voro meningar understrukna med blyertsstreck. Vidare

fann jag, då jag vid en häftig rullning råkade tappa boken, ett papper, som föll ur den. Det var överklottrat med geometriska diagram och något slags beräkningar.

Det var uppenbart, att denne förskräcklige man icke var någon okunnig dumbom, som man måste tro honom vara att döma av hans brutala uppförande. Med ens blev han en gåta för mig. Var och en av hans naturer var förklarlig, om de togos var för sig, men tillsammans voro de häpnadsväckande. Jag hade redan lagt märke till, att hans språk var vårdat med endast obetydliga oriktigheter. Naturligtvis fanns det fullt med felaktigheter, då han talade med sjömännen och med jägarna, men det berodde på, att de inte annars skulle förstå det.

Den insikt, jag fått i Varg-Larsens andra natur, måste ha gjort mig djärv, ty jag beslöt att tala med honom om pengarna, jag hade förlorat.

— Jag har blivit bestulen, sade jag till honom en stund senare, då jag fann honom vandrande ensam omkring på halvdäck.

— Sir, rättade han allvarligt men inte ovänligt.

— Jag har blivit bestulen, sir, bättrade jag på.

— Hur gick det till? frågade han.

Då talade jag om för honom, huru mina kläder hade lämnats att torka i köket, och huru jag

nästan fått stryk av kocken, då jag sade honom, att jag förlorat pengarna. Han log åt min berättelse och sade: — Cooky tar vad han kommer över. Och tycker ni inte, att ert eländiga liv är värt det priset? Ni kan ta det som en läxa. Det skall lära er att en annan gång ta vara på pengarna själv. Jag tänker, att hittills har er advokat eller er bankir gjort det för er.

Jag kände piken i hans ord och frågade: — Hur skall jag få dem tillbaka?

— Det blir er egen sak. Här har ni ingen advokat eller någon annan, som kan hjälpa er, så det får ni göra själv. När ni får en dollar, håll fast den. En man, som lämnar sina dollars var som helst som ni, förtjänar att förlora dem. Dessutom har ni syndat. Ni har inte rätt att fresta era medmänniskor på det sättet. Ni frestade Cooky, och han föll. Ni har äventyrat hans o dödliga själ. På tal om det, tror ni på en odödlig själ?

Han lyfte sakta ögonlocken, och det tycktes mig, som om djupet av hans själ syntes i hans ögon. Men det var en illusion. Huru djupt man än tyckte sig se, kunde dock ingen människa se bottnen av Varg-Larsens själ, det är jag övertygad om. Det var en själ, som alltid låg dold

för andra, fastän vid sällsynta tillfällen den tycktes blottas.

— Jag läser odödlighet i era ögon, svarade jag utan att säga sir, ett experiment, som jag vågade mig på, på grund av samtalets intima karaktär.

Han märkte det inte.

— Jag förstår det så, att ni ser någonting, som är levande i mina ögon men därför inte behöver ha något evigt liv.

— Jag läser mer än det, fortsatte jag djärvt.

— Då läser ni medvetenhet. Medvetandet om ett liv som lever, men inte mer, inte något evigt liv.

Hur klart han tänkte och hur väl, han uttryckte sina tankar! Han hade sett på mig nyfiket, men nu vände han huvudet och såg ut över det blygrå havet åt vindsidan. Hans blick blev kylig, och linjerna kring hans mun blevo allvarliga och hårda. Han var tydligen i pessimistisk sinnesstämning.

— Till vad nytta då? frågade han tvärt, i det han åter vände sig mot mig. Varför är jag odödlig, om jag nu är det?

Jag tvekade. Huru skulle jag kunna förklara min idealism för denne man? Hur skulle jag kunna i ord återge en känsla, något som liknade

toner hörda i sömnen, något som övertygade, fastän det ej kunde uttryckas i ord?

— Vad tror ni då på? genmälde jag.

— Jag tror, att livet är en röra, svarade han strax. Det är som surdeg, ett jäsämne, en sak som rör sig, en rörelse som varar en minut, en timme, ett år eller hundra år, men som till slut skall upphöra att röra sig. Det stora äter upp det lilla för att fortfarande kunna röra sig. Det starka äter upp det svaga för att bevara sin styrka. Den, som har tur, äter mest och rör sig längst. Det är allt. Vad säger ni om de där?

Han pekade otåligt på några sjömän, som arbetade med något midskepps.

— De röra sig, men det gör maneten också. De röra sig för att få något att äta och för att kunna röra sig i fortsättningen. Det är det hela. De leva för magens skull, och den är till för dem. Det är en cirkel, som ni inte kunna komma ur, och det kunna inte de heller. Till sist bli de stilla. De röra sig icke mera. De äro döda.

— De drömma, avbröt jag, härliga sköna drömmar.

— Om mat, ja, fortsatte han med eftertryck.

— Om mer än det.

— Om mat, om en större aptit och om fler tillfällen att tillfredsställa den.

Hans röst ljöd sträv. Den var mycket allvarlig.

— Ty, ni förstår, de drömma om att göra lyckliga resor, som kunna inbringa dem mycket pengar, på att bliva styrmän, på att komma i en bättre ställning för att roffa från sina kamrater, för att ha ro om nätterna, få god mat och någon annan att göra grovarbetet. Ni och jag äro likadana. Det finns ingen skillnad, utom att vi ha ätit mera och bättre mat. Jag håller på att äta dem nu och er med. Men förr har ni ätit mer än jag. Ni har sovit i mjuka sängar, burit fina kläder och ätit goda måltider. Vem bäddade er säng? Vem sydde era kläder och vem lagade era måltider? Icke ni. Ni har aldrig gjort något i ert anletes svett. Ni lever av räntorna på de pengar, er far har förtjänat. Ni liknar fregattfågeln, som slår ned på de fåglar, vilka inte förstå att försvara sin föda. Ni hör till den människohop, som har bildat det där, man kallar regering, som äro alla de andras herrar, och som äta den mat, som dessa andra framställa och själva skulle vilja äta. N i bär varma kläder. De gjorde kläderna, de själva frysa i trasor och bedja er, advokaten eller det affärsombud, som har hand om era pengar, om arbete.

— Men det hör inte till saken, utbrast jag.

— Inte alls. Han talade hastigt nu, och hans ögon glänste. Det är djuriskhet, det är livet. Av vad gagn eller mening skulle ett djuriskt odödligt liv vara? Vad är ändamålet? Vad rör det sig om? Ni har aldrig förtjänat er föda, och ändå har ni ätit och förslösat lika mycket, som kunde räddat livet på tjogtals stackare, som frambragt maten men ej fingo äta den. Varför skulle ni ha förtjänat odödligt liv? Eller de? Tänk på er själv och mig! Vad tjänar er beprisade odödlighet till, när ni är i mitt våld. Ni vill gärna komma i land, som är en lämplig plats för e r djuriskhet. Det är en nyck av mig att hålla er ombord, där m i n djuriskhet råder. Och jag vill behålla er. Jag kan skona men också döda er. Ni kan dö i dag, i denna veckan eller månaden. Jag skulle kunna döda er med ett slag av min hand, ty ni är en eländig stackare. Men om vi äro odödliga, vad skulle då det tjäna till? Att vara djuriska, som ni och jag ha varit hela vårt liv, tycks inte vara precis det, som passar odödliga. Jag frågar om igen, vad rör det hela sig om? Varför har jag kunnat behålla er här?

— Emedan ni är den starkare, svarade jag.

— Men varför är jag starkare, fortsatte han genast med sina ständiga frågor. Emedan jag har mer av jäsämne än ni? Förstår ni inte det?

— Endast det hopplösa däri, protesterade jag.

— Det håller jag med er om, svarade han. Varför röra sig alls, då all rörelse är liv. Om icke denna rörelse och detta jäsämne funnes skulle det inte finnas någon tröstlöshet. Men vi vilja leva och röra oss, emedan det ligger i livets natur, fastän vi icke ha något skäl därtill. Om det inte berodde härpå, skulle livet icke finnas. Det är på grund av detta liv i er, som ni drömmer om er odödlighet. Livet, som finns i er, lever och vill leva alltid. Bah! Ett evigt liv i djuriskhet!

Han vände sig plötsligt om och gick framåt men stannade vid trappan till halvdäck och kallade mig till sig.

— Hur mycket var det förresten Cooky tog från er?

— Etthundraåttiofem dollars, sir, svarade jag.

Han nickade. Ett ögonblick senare då jag gick nedför trappan hörde jag honom svära högt på några matroser, som arbetade midskepps.

Kapitel VI.

Följande morgon hade stormen bedarrat, och Ghost gungade lätt på den lugna havsytan. Ej en vindfläkt förmärktes. Ibland kändes emellertid ett lätt drag, och Varg-Larsen patrullerade jämt på halvdäck, under det hans ögon voro riktade mot nordost, varifrån den starka passadvinden skulle blåsa.

Alla man voro på däck, flitigt sysselsatta med att göra i ordning båtarna till säsongens jakt. Det fanns sju båtar ombord, kaptenens slup och de sex övriga, som jägarna skulle använda. Besättningen på en sådan båt utgjordes av tre man, en jägare, en roddare och en båtstyrare. Ombord på skonaren voro dessa roddare och båtstyrare vanliga sjömän. Jägarna voro också vaktbefälhavare, men stodo själva alltid under Varg-Larsens befäl.

Allt detta och ännu mera fick jag reda på. Ghost ansågs vara den snabbaste skona-

ren inom både San Franciscos och Victorias flottor. I själva verket hade hon en gång varit en lustyacht och var byggd för stor hastighet. Hennes linjer och utrustning visade det, fastän jag icke förstår mig på sådana saker. Johnson talade om det för mig under en kort pratstund, vi hade, då han hade andra hundvakten i går. Han talade entusiastiskt med samma kärlek för det vackra fartyget, som hästkännare hysa för en vacker häst. Han var mycket missbelåten med förhållandena, och han lät mig förstå, att Varg-Larsen hade ett mycket dåligt rykte som kapten. Det var Ghost, som frestat Johnson att taga hyra under denna resan, men han hade redan börjat ångra sig.

Han talade också om för mig, att Ghost var en åttiotons skonare av en särskilt fin modell. Hennes bredd var tjugotre fot och längden något över nittio fot. En blyköl av en oerhörd men okänd tyngd gjorde henne mycket stabil, så att hon kunde föra en oerhörd segelmassa. Från däcket upp till knappen på stormasten var det över hundra fot, medan fockmasten med märsstången var åtta till tio fot kortare. Jag nämner dessa detaljer för att giva en föreställning om storleken av denna lilla flytande värld med sina tjugotvå

man. Det var en mycket liten värld, en atom, ett grand, och jag förundrar mig över, att människor våga sig ut på havet i en så liten och bräcklig skuta.

Varg-Larsen hade också rykte om sig att vara oförvägen i fråga om segelföringen.

Jag råkade höra på en gång, då Henderson och en annan av jägarna, Standish, en kalifornier, stodo och talade därom. För två år sedan miste han masterna på Ghost under en svår storm i Behrings hav, varefter de nuvarande, som äro mycket starkare och längre, anskaffades. Han säges då ha yttrat, att han hellre lät henne gå runt än förlorade masterna ännu en gång.

Varje man ombord utom Johansen, som var alldeles överväldigad över sin befordran, tycktes ha en ursäkt för att ha seglat med Ghost. Halva antalet av männen för om masten voro långfärdsseglare, och deras ursäkt var, att de icke kände till något om den eller om dess kapten. Och de, som kände till det, viskade om, att jägarna, som visserligen voro duktiga skyttar, voro kända för sitt bråkiga sätt och oregerliga leverne, så att de inte kunde få någon hyra på ett hyggligt fartyg.

Jag gjorde snart bekantskap med ännu en bland besättningen, Louis, en trind Nova Scotia-

irländare med ett trevligt utseende. Han var mycket sällskaplig och färdig att prata, så länge någon ville lyssna på honom. På eftermiddagen då kocken låg och sov, och jag skalade den evinnerliga potatisen, kom Louis in till mig i köket för att få en pratstund. Hans ursäkt för att han var ombord var, att han hade varit drucken, då han skrev under kontraktet.

— Ack, gosse, han skakade olycksbådande på huvudet, den här va' den värsta båt, du kunde välja och ändå va' du inte full, som ja' va'. En så'n här säljakt ä' en sjömans paradis — på andra skepp. Styrmannen va' den förste, som strök med men märk mina ord, de' kommer att finnas fler döda, innan den här turen ä' slut. Så här oss emellan kan jag säga, att Varg-Larsen ä' en riktig djävul, och Ghost kommer att va' ett helvetesskepp, så länge han har hand om det. Vet jag inte? Tror du inte, jag minns honom i Hakodate för två se'n, när han hade ett bråk med besättningen och sköt ner fyra karlar. Va' inte ja' ombord på Emma L., som inte låg trehundra yards därifrån! Och det va' en karl, som han dödade samma år me' ett slag av näven. Ja, minsann, han slog ihjäl honom på fläcken. Karlens huvu' måste ha krossats som ett äggskal. Och hur va' de' me' guvernören på Kuraön och polischefen,

japanesiska gentlemen ska' du tro, kom' inte de ombord som hans gäster och hade sina fruar me' sej, små söta dockor liksom så'na där, man ser målade på solfjädrar. Och när han gav sig iväg, segla' han från deras män, liksom de' hade va't en olyckshändelse, och en vecka senare satte han de stackars små damerna i land på andra sidan ön utan nå'n annan utväg än att gå hem över bergen i sina tunna små halmsandaler, som inte kunde hålla en miles. Vet jag de' inte? Det är ett riktigt odjur den där Varg-Larsen, ett så'nt där vilddjur, som de' står om i Uppenbarelseboken, och det kommer att gå galet för honom till slut. Men jag har inte sagt nå't till dej, kom ihåg de'. Jag har inte viskat ett ord, för gamle, tjocke Louis skall leva den här resan ut, om också alla ni andra ska' komma till fiskarna.

— Varg-Larsen! fnös han efter en stund. Hör på va' ja' säjer. En varg — de' ä' just vad han ä'. Han har inte nå't syndigt hjärta, som somliga. Han har inte nå't hjärta alls. En varg — de' ä' just va' han ä'. Tycker du inte, de' ä' ett bra namn på honom?

— Men om man så allmänt känner till vad han gå för, hur kan han då få folk med sig? frågade jag.

— Hur kommer de' sig, att man kan få folk

till att göra allting både på land och till sjöss? Louis talade med keltisk häftighet. Du finner mej ombord därför, att jag var full som ett svin, då jag skrev under. Det finns också de, som inte kan segla med bättre folk, som jägarna, och de där borta i fören, de kände inte till honom. Men de kommer säkert att lära känna honom och förbanna den dag, de blev' födda. Jag skulle kunna gråta för de stackarna, kunde jag bara glömma gamle tjocke Louis och hans bekymmer. Men kom ihåg — inte ett knyst om det här.

— De där jägarna är ett elakt folk, började han igen, ty han led av kronisk pratsjuka. Men vänta tills de börja bråka och gräla allesammans, då ä de' han, som gör slut på de'! Det ä' han, som väcker gudsfruktan i deras ruttna, svarta hjärtan. Se på den där jägaren, Horner, »Jock» Horner, som de kalla honom, så lugn och beskedlig han ä', och milt talar han som en flicka. Han döda' sin båtstyrare förra året. De' kallades för en olyckshändelse, men ja' träffa' rodderen i Yokohama och fick reda på hur det gick till. Och så ä' där Smoke, den lille svarte fan, honom hade ryssarna tre år i saltgruvorna i Sibirien, och där va' han fastkedjad vid en kamrat till händer och fötter. Men de kom väl i luven på varandra, för Smoke skicka' upp den andre i

korgarna, ett stycke i taget, ett ben en gång, en arm en annan och nästa gång huvu't och så vidare.

— Det menar ni inte! utropade jag överväldigad av fasa.

— Menar vad? frågade han blixtsnabbt. Ja' har inte sagt nå't. Ja' ä' döv och stum, och de' borde du också vara för din mors skull, och aldrig nå'nsin har ja' öppnat munnen utan att säga gott om dem och om honom. Gud förbanne hans själ, och måtte han stekas i skärselden i tiotusen år, och se'n komma till de' värsta helvetet!

Johnson, den som hade gnidit mig sårig, då jag först kom ombord, tycktes vara den minst tvetydige av männen för om masten. I själva verket fanns det inte något tvetydigt alls hos honom. Man frapperades strax av hans rättframhet och manlighet, vilket lätt kunde tagas för blyghet, eftersom det dämpades av en viss anspråkslöshet. Men blyg var han icke. Han tycktes förr ha övertygelsens mod, den manliga säkerheten. Det var det, som i början av vår bekantskap kom honom att protestera mot att bliva kallad Yonson. Även över honom fällde Louis omdömen och spådomar.

— De' ä' en präktig karl, den där Johnson, vi ha med oss där framme, sade han. Den bäs-

te sjömannen i skansen. Han ä' min roddare. Men de' ä' fara värt, att han kommer ihop me' Varg-Larsen, då gnistorna börja flyga omkring. Ja' vet de' nog. Ja' ser hur de' dra'r ihop och bryter ut som en storm. Ja' har talat me' honom som en bror, men han frågar inte efter att styrka flagg eller hissa falska signaler. Han säger va' han menar, och de' finns alltid nå'n, som talar om 'et för Varg-Larsen. Vargen ä' stark, och de' ä' vargens natur att hata styrka, och styrka ä' va' han ser i Johnson. Han kryper inte och säger: »ja, sir, tackar ödmjukast, sir», då han fått ett slag. Men de' kommer! D e kommer! Och då vete Gud var ja' ska' få nå'n roddare ifrån. Va' tror du, den dåren sa', när gubben kalla'n Yonson? Jo, han sa': »Mitt namn är Johnson, sir», och sen stava' han de' bokstav för bokstav. Ja' trodde, han skulle rusa på'n me' de'samma. Han gjorde de' inte, men han kommer att göra de' att betvinga den tvärviggen, annars vet ja' litet om, hur det går till på sjön.

Thomas Mugridge har blivit odräglig. Jag är tvungen att kalla honom mister och sir, så snart jag tilltalar honom. Ett skäl därför är, att Varg-Larsen synes ha fattat tycke för honom. Jag antar, att det saknas motstycke, att kaptenen är god vän med kocken, men Varg-Larsen var det verk-

ligen. Ett par, tre gånger stack han huvudet in i köket och pratade vänligt med kocken, och en gång stod han vid trappan till halvdäck och pratade med honom under en hel kvart. När Mugridge kom tillbaka till köket, strålade hela hans flottiga ansikte, och under det han skötte sitt arbete, gnolade han sjömansvisor med en missljudande falsett, som var hemskt nervslitande att höra.

— Ja' kommer alltid så bra överens me' befälet, sade han till mig i förtrogen ton. Ja' vet, ja, hur man ska' göra sej omtyckt. Min förre skeppare ba' mej en gång följa me' ner i kajutan och prata en stund och dricka ett glas. »Mugridge, sa' han, ni skulle ha blitt nå't bättre. Va' då? sa' ja'. Ni borde ha fötts te' gentleman och aldrig ha behövt arbeta för ert uppehälle. Gu' fördöme mej, Hump, om ja inte säjer, som de' ä'. Där satt ja' i kajutan, fint och bekvämt och röka' cigarrer och drack rom.

Hans prat höll på att göra mig vansinnig. Jag har aldrig hört en så förhatlig röst. Hans oljiga, inställsamma ton, hans flottiga leende och hans gränslösa inbilskhet pinade mina nerver, så att jag till slut skälvde i hela kroppen. Han var den äckligaste och avskyvärdaste människa, jag någonsin mött. Hans snuskighet vid matlagningen

var obeskrivlig, och eftersom han lagade all mat ombord, måste jag välja ut, vad jag åt, bland det minst snuskiga.

Jag hade mycket besvär med mina händer, ovan som jag var vid arbete. Naglarna blevo smutsiga, och huden blev så ingrodd med smuts, att jag inte kunde få den ren ens med en skurborste. Sedan fick jag blåsor, som voro mycket smärtsamma och långvariga, och jag fick ett stort brännsår på underarmen, då jag en gång tog överbalansen och föll på ugnen vid en krängning av skutan. Mitt knä hade inte blivit mycket bättre. Svullnaden hade inte gått tillbaka, och knäskålen var ännu ur led, och att linka omkring från morgon till kväll gjorde det inte bättre. Vad jag behövde var vila, för att det någonsin skulle bli bra igen.

Vila! Jag har aldrig förr förstått betydelsen av det ordet. Jag hade vilat hela mitt liv. Men nu; hade jag kunnat sitta stilla en halv timme och sluppit att göra någonting, inte ens tänka, skulle det ha varit den härligaste känsla i världen. Det var emellertid en upptäckt, ty hädanefter kommer jag att uppskatta arbetarnas liv. Jag hade aldrig kunnat drömma om, att det var så förskräckligt att arbeta. Från halv sex på morgonen till klockan tio på kvällen var jag allas

slav, utan ett ögonblick för mig själv utom den stund, jag kunde stjäla mig till mot slutet av andra hundvakten. Om jag stannade ett ögonblick för att titta på havet, som gnistrade i solskenet, eller för att se på en sjöman, som äntrade upp till gaffeltoppseglet eller sprang ut på bogsprötet, kunde jag vara säker på att höra den förhatliga rösten säga: — Hör du, Hump, inget söl. Jag håller ögonen på dig.

Det fanns tecken på misshumör på mellandäck och det pratades om, att Smoke och Henderson hade varit i slagsmål med varandra. Henderson tycktes vara den bäste bland jägarna, en saktmodig karl och svår att reta, men retad måste han ha blivit, ty Smoke hade ett blått öga och såg hemskt arg ut, när han kom in i kajutan för att äta kvällsvard.

Före kvällsvarden ägde en grym händelse rum, vilken utvisar dessa mäns känslolöshet och brutalitet. Det fanns en gröngöling bland besättningen vid namn Harrison, en klumpig bondpojke, som antagligen gett sig på sjön på grund av äventyrslystnad. I den svaga vinden hade skonaren stagvänt flera gånger, då seglen slogo över från den ena sidan till den andra. En man sändes då upp för att kasta om gaffeltoppseglet. Då Harrison var till väders, hade seglet på något

vis fastnat i blocket, genom vilket det löper vid gaffeländan. Efter vad jag förstod, fanns det två sätt att göra det klart, antingen genom att fira ned fockseglet, vilket var jämförelsevis lätt och utan fara, eller att klättra ut på pikfallen till gaffeländan; ett utomordentligt farligt företag.

Johansen ropade åt Harrison att klättra ut på fallet. Det syntes tydligt, att pojken var rädd. Och det hade han skäl för att vara där uppe, åttio fot över däcket, med endast smala och skakande rep att lita på. Hade det blåst en stadig bris, skulle det inte ha varit så farligt, men Ghost rullade ostadigt i de långa dyningarna, och vid varje rullning slog och smällde seglen, och fallen slaknade och spändes hårt igen. De skulle kunna slunga bort en karl, som man knäpper bort en fluga.

Harrison hörde befallningen och förstod den, men tvekade. Det var tydligen för första gången i sitt liv, han var till väders. Johansen, som hade smittats av Varg-Larsens härskarmanér, började att hota och skälla ut Harrison.

— Nog nu, Johansen, sade Varg-Larsen tvärt. Ni skall veta, att det är jag, som sköter svärjandet på den här skutan. Om jag behöver er hjälp, skall jag kalla på er.

— Ja, sir, svarade styrmannen undergivet.

Under tiden hade Harrison begivit sig ut på fallet. Jag tittade dit upp från köksdörren, och jag kunde se honom darra, som om han hade frossa. Med den klara himlen som bakgrund liknade han en jättestor spindel, som kryper i maskorna i sitt nät.

Han klättrade snett uppåt, ty fockseglet pekade i den riktningen, och fallet, som löpte genom flera block på gaffeln och masten, gåvo honom stöd för händer och fötter. Men svårigheten låg däri, att vinden icke var tillräckligt stark och stadig för att hålla seglen spända. När han var halvvägs ute, gjorde Ghost en lång rullning mellan två vågberg åt lovart och tillbaka igen. Harrison stannade och klamrade sig fast. Fastän jag var åttio fot nedanför, kunde jag se, hur han spände musklerna och klängde sig fast. Seglet slaknade och gaffeln svängde midskepps. Fallet slappnade, och fastän det hände så hastigt, kunde jag se det bugta sig. under hans tyngd. Gaffeln svängde tvärt åt sidan och med stor hastighet. Det smällde i storseglet som ett kanonskott, och de tre raderna revsejsingar smattrade mot seglen som en gevärssalva. Harrison, som klängde sig fast, gjorde den svindlande färden genom luften, men den slutade tvärt. Fallet spändes ögonblickligen. Det ljöd

som en smäll från en piska, och han släppte taget. Den ena handen rycktes lös från greppet. Den andra höll förtvivlat fast under ett ögonblick men släppte också taget. Kroppen kastades snett nedåt, men på något vis lyckades han hålla sig kvar med benen och hängde kvar med huvudet nedåt. Med en hastig ansträngning fick han upp händerna till fallet igen, men det dröjde en god stund, innan han kunde komma i sin förra ställning igen, den beklagansvärda karlen.

— Jag kan slå vad om, att han inte har någon aptit till kvällsvarden, hörde jag Varg-Larsen säga bakom hörnet av köket. Stå inte rakt under, Johansen. Se upp! Där kommer det!

Harrison var verkligen mycket sjösjuk, och en lång stund klängde han sig fast vid sin vanskliga plats utan att ens försöka att röra sig. Johansen fortsatte emellertid att driva på honom att fullgöra sitt arbete.

— Det är verkligen skam, hörde jag Johnson brumma på pinfullt långsam och korrekt engelska. Han stod vid stormasten, några fot från mig. Pojken är villig nog. Han kommer att lära det, om han bara får tillfälle. Men det här är —. Han teg en stund, ty ordet mord var hans omdöme.

— Tyst med dej! viskade Louis till honom. Håll mun, för din mors skull åtminstone!

Men Johnson fortsatte att mumla, under det att han tittade uppåt.

— Hör på, sade jägaren Standish till Varg-Larsen, den där är min roddare, och jag vill inte mista honom.

— Det är rätt, Standish, blev svaret. Han är er roddare, när ni har honom i er båt, men han är min matros, när jag har honom ombord, och då gör jag, vad fan jag vill med honom.

— Men det är inget skäl — fortsatte Standish ivrigt.

— Nu är det bra med den saken, sade Varg-Larsen. Jag har sagt min vilja, och så är det bra. Karlen är min, och jag kan göra soppa av honom och äta upp den, om jag vill.

Jägaren såg retad ut, gjorde helt om och gick ut på mellandäck, där han stannade och såg uppåt. Alla karlarna voro på däck nu, och allas ögon voro riktade uppåt, där ett människoliv kämpade med döden. Jag, som hade levat avskild från världsvimlet, hade aldrig kunnat drömma om, att arbete där utfördes på sådant sätt. Livet hade alltid stått för mig som något särskilt heligt, men här räknades det för ingenting, det var blott en siffra i handelsräkningen. Jag måste emeller-

tid tillstå, att sjömännen voro lika vänligt stämda som Johnson, men befälet (jägarna och kaptenen) voro hjärtlöst likgiltiga. Standishs protest härrörde sig därav, att han inte ville förlora sin roddare. Om det hade varit någon annan jägares roddare, skulle han känt sig lika road som de andra.

Men låt oss återvända till Harrison. Johansen måste använda tio minuter, innan han kunde få fart i den stackars karlen igen. Efter en stund hade han nått gaffeländan, där han hade lättare att hålla sig fast, i det han satt grensle över spiran. Han gjorde skotet klart och kunde nu försiktigt återvända längs fallet till masten. Men hans nerver voro slut. Hur osäker hans nuvarande ställning än var, ville han dock icke lämna den för den ännu osäkrare på fallet. Han tittade längs den luftiga väg, han måste passera, och sedan ned på däck. Hans ögon voro vidöppna och stirrande, och han darrade häftigt. Jag har aldrig sett dödsfruktan tydligare målat i ett människoansikte. Johansen ropade förgäves på honom att komma ned. I varje ögonblick var han utsatt för faran att kastas av gaffeln, men han var förlamad av skräck. Varg-Larsen gick fram och tillbaka och pratade med Smoke och

brydde sig inte mera om honom. Men en gång ropade han skarpt till karlen vid ratten:

— Ni faller ur kursen, karl! Tag er i akt, så att ni inte råkar illa ut!

— Ja, ja, sir, svarade rorgängaren och vred på ratten.

Han hade gjort sig skyldig till att låta Ghost falla flera streck ur kursen för att låta den smula vind, som fanns, fylla fockseglet och hålla det spänt. Han hade försökt att hjälpa den olycklige Harrison med risk att ådraga sig Varg-Larsens vrede.

Tiden gick, och jag var i förskräcklig spänning.

Thomas Mugridge däremot ansåg det hela vara mycket lustigt, stack ständigt ut huvudet genom köksdörren och gjorde skämtsamma anmärkningar. Vad jag hatade honom! Och mitt hat växte hastigt under denna hemska stund till jättelika dimensioner. För första gången i mitt liv kände jag en önskan att mörda — såg rött — som en del författare pittoreskt uttrycka det. Livet i allmänhet var ännu en helig sak för mig, men livet i det enstaka fallet Mugridge hade för mig blivit mycket profant. Jag blev förskräckt, då jag blev medveten om, att jag »såg rött», och den tanken slog mig: Håller också jag på att

smittas av min omgivnings brutalitet? — jag, som även i fråga om de skändligaste illgärningar förnekat dödsstraffets rättvisa och berättigande.

En dryg halvtimme hade förflutit, då jag fick se Johnson och Louis ha en ordväxling. Det slutade med att Johnson stötte undan Louis arm och gick framåt. Han gick tvärs över däcket, hoppade upp i riggen och började att klättra uppåt. Men Varg-Larsens snabba blick upptäckte honom.

— Hör nu! Varthän skall du? ropade han.

Johnson slutade klättra. Han såg kaptenen i ögonen och svarade långsamt:

— Jag skall hämta ner den där pojken.

— Du skall gå ner från riggen och det fort ändå! Hör du? Ner med dig!

Johnson tvekade, men de många åren av lydnad för skeppsbefälhavaren övervann honom, och han hoppade surmulen ned på däck och gick för ut.

Klockan halv sex gick jag ned i kajutan för att duka bordet, men jag visste knappt vad jag gjorde, ty för mig stod synen av en man, blek och darrande och löjligt lik en lus, som klamrade sig fast i den svängande gaffeln. Klockan sex, då jag skulle servera kvällsvarden och gick över däcket från köket, såg jag Harrison ännu i

samma ställning. Samtalet vid bordet rörde sig om andra saker. Ingen tycktes vara intresserad av detta lättsinnigt på spel satta liv. Men då jag en stund senare tillfälligtvis gick till köket, såg jag till min glädje, hur Harrison med möda stapplade ned från riggen mot luckan till skansen. Han hade till slut fått mod att klättra ned.

Innan jag slutar skildringen av denna händelse, måste jag återgiva något av det samtal, jag hade med Varg-Larsen i kajutan, medan jag torkade av borden.

— Ni har sett dålig ut i eftermiddag, började han. Vad beror det på?

Jag såg, att han förstod, vad det var, som hade gjort mig nästan lika sjuk som Harrison, och att han försökte få mig att säga det. Jag svarade: —Det är på grund av den brutala behandlingen av pojken.

Han lät höra ett kort skratt. — Det är något liknande sjösjuka, tänker jag. Somliga äro känsliga för det, andra inte.

— Nej, det är det inte, invände jag.

— Jo, det är just vad det är, fortsatte han. Jorden är lika full av brutalitet som havet är av vågor. Och somliga bli sjuka av det ena och somliga av det andra. Det är den enda skälet.

— Men ni, som förlöjligar allt mänskligt liv, sätter ni inte värde på någonting? frågade jag.

— Värde? Vad för värde?

Han såg på mig, men fastän hans blick var allvarligt och stadigt fäst på mig, syntes ett cyniskt leende i den. Var för slags värde? Hur mäter ni det? Vem bestämmer det?

— Det gör jag, svarade jag.

— Vad är det värt för er? En annans liv menar jag. Svara på det, vad är det värt?

— Livets värde? Hur skulle jag kunna giva det ett bestämt värde. Jag, som alltid hade ordet i min makt, saknade uttryck inför Varg-Larsen.

Jag har sedermera fått klart för mig, att hans personlighet var delvis skulden härtill, men till största delen berodde det på hans från mitt helt skilda åskådningssätt. I olikhet med andra materialister jag mött, och med vilka jag alltid hade något gemensamt att utgå från, hade jag ingenting alls gemensamt med honom. Kanske berodde det på den elementära enkelheten av hans själ, att han förvirrade mig. Han gick så direkt på sakens kärna och hoppade över överflödiga detaljer med en sådan säkerhet, att det tycktes mig, som om jag befann mig på djupt vatten utan att finna fotfäste. Livets värde? Hur skul-

le jag kunna svara på denna fråga så här med detsamma? Livets helgd hade jag tagit för givet, som ett axiom. Att det ägde ett inneboende värde var för mig en självklar sanning, som jag aldrig ifrågasatt. Men när han utmanade mig att bevisa denna självklara sanning, var jag svarslös.

— Vi talade om det igår, sade han. Jag påstod, att livet kunde liknas vid en surdeg, något jäsande, som uppslukar andra liv för att självt kunna leva, och att livet blott var framgångsrik djuriskhet. Om lagen om tillgång och efterfrågan gäller, så är livet det billigaste ting i världen. Det finns endast en viss mängd vatten, en viss mängd jord och en viss mängd luft, men den mängd liv, som ständigt välla fram, är obegränsad. Naturen är en slösare. Tänk på fiskarna och deras miljontals ägg eller tänk på oss själva. Vi skulle kunna ge upphov till miljontals liv, hade vi bara tid och tillfälle att tillgodogöra oss varje möjlighet att framkalla det liv, som är i oss. Vi skulle kunna bli fäder till hela nationer och befolka kontinenter. Livet? Bah! Det har inget värde. Det är det billigaste av billiga ting. Överallt finns det och inkräktar. Naturen strör ut det med frikostig hand. Där det finns rum för ett liv, utsår den tusen, och det ena livet förtär det andra, tills endast de starkaste och mest djuriska äro kvar.

— Ni har läst Darwin, sade jag. Men ni har missförstått honom, när ni drager den slutsatsen, att kampen för tillvaron tillåter er att lättsinnigt förstöra liv.

Han ryckte på axlarna. — Ni vet, att ni endast menar människoliv, ty kött, fågel och fisk äter ni lika väl som jag eller någon annan. Och mänskligt liv är på intet vis annorlunda, fastän ni känner det så och tror, att ni kan ge skäl för, att det är så. Varför skulle jag vara sparsam med ett liv, som är så billigt och värdelöst? Det finns fler sjömän än det finns skepp åt dem, fler arbetare än fabriker och maskiner, som kunna sysselsätta dem. Ni, som lever i land, vet, att ni hysa edra fattiga i städernas fattigkvarter, släppa lös hungersnöd och pest bland dem, men ändå finns fler fattiga kvar, som dö därför, att de inte ha en brödbit eller ett stycke kött (som betyder ett förstört liv), och ni vet ej, vad ni skall göra med dem. Har ni någonsin sett dockarbetarna i London slåss som vilda djur om ett tillfälle till arbete?

Han gick mot trappan till halvdäck men vände sig om för att säga: — Vet ni, att det enda värde livet har, ger det sig själv? Och naturligtvis blir det överskattat, emedan man har förutfattade meningar om sitt eget värde. Till exempel

den där karlen, som var däruppe. Han höll sig fast, som om han vore mycket värdefull, en skatt, dyrbarare än diamanter och rubiner. För er? Nej. För mig? Inte alls. För sig själv? Ja. Men jag antager ej denna värdering. Han överskattar sig själv. Många liv vänta på att bliva födda. Hade han fallit, och hans hjärna runnit ut på däck, som honung från en cell, skulle världen inte ha gjort någon förlust. Han har icke något värde i världen. Tillgången är för stor. Han har endast värde för sig själv, men hur overkligt detta värde är, utvisar det faktum, att han icke vet sig ha haft något liv, då han är död. Han ensam skattade sig högre än diamanter och rubiner. Men dessa diamanter och rubiner äro försvunna på ett ögonblick, spolade från däck av en pyts havsvatten, och det utan att han har en aning därom. Han förlorar ingenting, ty i och med förlusten av sig själv förlorar han vetskapen om sin förlust. Förstår ni? Har ni något att tillägga?

— Att ni åtminstone är konsekvent, var allt jag kunde säga, och jag fortsatte att torka av borden.

Kapitel VII.

Efter tre dagar med varierande vindar hade vi slutligen kommit in i nordost-passaden. Jag kom upp på däck efter en god sömn, trots mitt sjuka knä och fann Ghost skjutande fart med alla klutar tillsatta utom jagarna. Vi hade en frisk bris akterifrån. O, denna underbara passadvind! Hela dagen seglade vi och hela natten och nästa dag och nästa, dag efter dag. Vinden hade vi ständigt akterifrån, och den blåste stadigt och starkt. Skonaren sköt framåt utan tillsyn. Man behövde varken hala eller fira några skot eller ändar, icke växla toppseglen. Det fanns inget annat arbete för matroserna än sköta rodret. På kvällen, då solen gick ned, släpptes skoten efter, och på morgonen, när de utdunstade daggen och åter slaknade, spändes de hårt igen — det var allt.

Tio, elva eller tolv knop göra vi. Och hela tiden blåser den härliga vinden från nordost och

driver oss tvåhundrafemtio mil framåt varje dygn. Det gör mig ledsen och glad på samma gång denna fart, med vilken vi lämna San Fransisco bakom oss och skumma i väg mot tropikerna. Varje dag blev det varmare. Under andra hundvakten komma sjömännen upp på däck alldeles nakna och skölja över varandra med vatten. Flygfiskar börja visa sig, och på natten kan man höra vakten springa efter sådana, som falla ned på däcket. På morgonen, sedan Thomas Mugridge blivit vederbörligen mutad, fylles köket med en angenäm doft av stekt fisk. Guldmakrill serverades både för och akter om masten, då Johnson fångat några av de glänsande skönheterna från bogsprötet.

Johnson tyckes tillbringa all sin lediga tid där eller också uppe på salningen, där han ser på, hur Ghost klyver vattnet under seglens tryck. Man ser en passion och en tillbedjan i hans ögon, och han går omkring i ett slags hänryckning och ser förtjust på de svällande seglen, det skummande kölvattnet och på skutans lyftningar och sänkningar, då hon skjuter fart över vattenbergen, som röra sig med oss i en ståtlig procession.

Dagar och nätter äro underbara och förtjusande, och fastän jag för det mesta än upptagen

av mitt tråkiga arbete, lyckas jag ibland stjäla mig till ett ögonblick för att se på en härlighet, jag aldrig drömt om att världen kunde äga. Ovanför oss är himmelen blå utan en molntapp — blå som havet, som har samma färg och glans som azurblått siden. Runt omkring är horisonten ljus, beströdd med ulliga moln, som äro orörliga, liknande silverinfattningar på den fläckfria turkosfärgade himlen.

Jag glömmer aldrig en natt, då jag istället för att ligga försänkt i sömn låg i fören och tittade ned på det färgskimrande, porlande skummet, som kastades åt sidan av Ghosts bog. Det ljöd som en bäcks porlande över mossbelupna stenar i en stilla däld, och denna smekande melodi kom mig att glömma mig själv, att jag var Hump, skeppspojken, eller van Weyden, mannen som hade drömt bort trettiofem år bland böcker. Men en röst bakom mig, som jag genast igenkände som Varg-Larsens, stark men ändå klingande mjuk och med känsla för ordens betoning, väckte mig ur mina drömmar i det den citerade:

O the blazing tropic nigth, when the wake's a welt of ligth.
That holds the hot sky tame,

And the steady forefoot snorws through the planet-powered floors.
Where the scared whale flukes in flame.
Her plates are scarred by the sun, dear less.
And her ropes are taut with the dew.
For we are booming down on the old trail, our own trail, the out trail,
We're sagging south on the Long Trail — the trail that is always new.

— Nå, Hump? Vad tycker ni om det där? frågade han efter ett uppehåll just så långt, som orden och stämningen fordrade.

Jag såg honom i ansiktet. Det strålade som havet, och ögonen gnistrade i stjärneljuset.

— Jag tycker det är anmärkningsvärt, att ni kan visa någon entusiasm, svarade jag kallt.

— Men människa, detta är livet, utropade han.

— Livet är ett värdelöst ting, svarade jag honom med hans egna ord.

Han skrattade, och det var den första gången, jag hörde uppriktig munterhet i hans skratt.

— Jag kan inte få er att förstå, vad livet är. Naturligtvis är livet värdelöst utom för sig självt. Och jag kan tala om för er, att mitt är synnerligen värdefullt just nu — för mig själv.

Det finnes inget pris på det, en sak, som ni måste anse som en förskräcklig överskattning,

men jag kan inte hjälpa det, ty det är livet inom mig, som kommer mig att överdriva dess värde.

Han tycktes leta efter ord för att kunna uttrycka sina tankar, och slutligen fortsatte han:

— Vet ni, jag känner mig underligt upplyft. Jag känner det, som om alla tider gåvo genljud i mig. Jag känner sanningen, kan skilja gott från ont, rätt från orätt. Min syn är klar och fjärrskådande. Jag skulle nästan kunna tro på Gud. Men — hans röst skiftade, och hans ansikte mörknade — vad är det för ett tillstånd jag befinner mig i? Denna livsglädje? Denna inspiration, skulle jag kunna kalla det. Det är en sak, som kommer, när man har god matsmältning, när ens mage är i ordning, aptiten god, och allt går en väl i händer. Det är livets lockelse, blodets champagne, jäsämnets uppbrusning, som kommer en del människor att tänka heliga tankar, andra att se Gud eller att skapa honom, om de inte kan se honom. Det är allt, ett livets rus, en rörelse och ett sjudande i jäsämnet, ett sorl av livet, som är vanvettigt, därför att det lever. Bah! I morgon får jag plikta för det lika mycket som en drinkare. Och jag får veta, att jag skall dö, antagligen på havet, upphöra att röra mig och kastas i havet för att giva styrkan i mina lemmar och min musklers rörelseförmåga

åt fiskarna, för att de skola få styrka och rörelseförmåga i senor och tarmar. Bah! Champagnen är redan duven. Skummandet och fräsandet är slut, och den är en dryck utom smak.

Han lämnade mig lika plötsligt, som han hade kommit och hoppade ned på däcket med en tigers mjukhet. Ghost plöjde sig fram på sin väg. Jag tyckte, att sorlet från bogen lät som en snarkning, men medan jag lyssnade till det, försvann så småningom det intryck, Varg-Larsens hastiga växling, från en upphöjd sinnesstämning till en förtvivlad, gjort på mig. Så hörde jag, hur några sjömän midskepps höjde sina präktiga tenorröster och sjöngo »Passadvindarnas sång»:

Ah, I am the wind, the seaman love —
I am steady, and strong, and true;
They follow my by the clouds above,
O'er the fathomless tropic blue.

Kapitel VIII.

I bland tror jag, att Varg-Larsen är galen eller åtminstone halvtokig med sitt underliga humör och tokiga idéer. Vid andra tillfällen tror jag, att han är en stor man, ett geni, som inte har blivit utvecklat. Men slutligen har jag blivit övertygad om att han är den fullständiga typen för en primitiv människa, född tusen år eller generationer för sent och en anakronism i vårt århundrade av stigande civilisation. Han är en individ av den mest utpräglade typ. Och inte bara det, han är mycket originell. Det finns ingen likhet mellan honom och de övriga ombord. Hans väldiga kraft och själsstyrka skiljer honom från dem. De äro som barn i jämförelse med honom, till och med jägarna, och som barn behandlar han dem och är tvungen att sänka sig till deras nivå för att göra sig förstådd, och han leker med dem, som om de vore dockor.

Eller också undersöker han dem med en vivisektors grymma hand, skärskådar deras själsprocesser som om för att se, av vad stoff deras själar äro gjorda.

Jag har hört honom tjogtals gånger vid bordet förolämpa den ene eller den andre jägaren med kall och stadig blick och med ett visst intresse, och han tycktes fundera över deras handlingar och svar eller små vredesutbrott med en nyfikenhet, som verkade nästan skrattretande på mig, som såg på, och som förstod. Vad hans egna vredesutbrott angår, är jag övertygad om, att de äro låtsade, ett slags experiment, en invand hållning, som han anser lämplig att intaga gentemot sina medmänniskor. Jag vet, att, möjligtvis med undantag för den döde styrmannen, jag aldrig sett honom verkligt arg, ej heller önskar jag se honom riktigt rasande, då han läte hela sin styrka spela in.

På tal om hans nyckfullhet skall jag berätta, vad som hände Thomas Mugridge i kajutan och samtidigt fullständiga skildringen av en händelse, som jag redan har berört ett par, tre gånger. En dag, just då middagen var över, och jag höll på att göra kajutan i ordning, kom Varg-Larsen och Thomas Mugridge nedför trappan. Fastän kocken hade ett krypin med öppning mot kajutan,

hade han aldrig vågat uppehålla sig eller visa sig där, utan flaxade fram och tillbaka ett par gånger om dagen skygg som ett spöke.

— Jaså, du spelar »nap», sade Varg-Larsen med belåten röst. Jag kunde väl tro, att en engelsman skulle känna till det. Jag har själv lärt det på engelska båtar.

Thomas Mugridge var utom sig av dum högfärdighet, för att han var så god vän med kaptenen. Den min han hade, och de fruktlösa försök, han gjorde, att taga på sig en obesvärad hållning, som anstod en man född för en större uppgift i livet, skulle ha verkat äcklig, om de icke varit så löjliga. Han ignorerade mig fullständigt, och jag tror, att han inte var istånd att se mig. Hans matta, vattniga ögon voro simmiga, men vilka härliga syner de skådade kunde jag inte uppdaga.

— Hämta korten, Hump, befallde Varg-Larsen, då de togo plats vid bordet, och cigarrerna och whiskyn. Det finns i min hytt.

Jag återvände med sakerna tids nog att höra kocken ge tydliga vinkar om, att det var något mystiskt med honom, att han var en gentlemans son men hade kommit på avvägar på ett eller annat vis, samt att han fick remissor och var betald för att hålla sig borta från England. — Bra be-

tald, sir, sade han, så bra betald, att jag inte behöver se på styvrarna —

Jag hade hämtat de vanliga dricksglasen, men Varg-Larsen rynkade pannan, skakade på huvudet och gjorde ett tecken åt mig att hämta tumlarna. Dessa fyllde han till två tredjedelar med outspädd whisky, »en gentlemans dryck», sade Thomas Mugridge, och de skålade för ett trevligt parti »nap», tände sina cigarrer och började blanda och dela ut korten.

De spelade om pengar och höjde efter hand beloppen på betarna. De drucko whisky, oblandad till och med, och jag måste hämta mera. Jag vet inte, om Varg-Larsen fuskade eller ej, han var i stånd att göra det — men han vann hela tiden. Kocken måste flera gånger gå till sin hytt efter mera pengar. För varje gång gick han allt ostadigare, men han tog aldrig mer än några dollars åt gången. Han blev allt mera »rörd» och familjär och kunde knappt se korten eller sitta upprätt. Som inledning till en ny färd till sin kajuta tog han tag i Varg-Larsens knapphål med sitt smorda pekfinger och lallade gång på gång:

— Ja' har pengar, ja' har pengar, ja' ska' säga ja' ä' en gentlemans son.

Varg-Larsen var oberörd av drickandet, fastän han drack glas efter glas, och hans glas voro

ständigt fullare än kockens. Det syntes ingen förändring hos honom. Han tycktes inte ens vara road av den andres narraktighet.

Till slut hade kocken under högljudda tillkännagivanden, att han kunde förlora som en gentleman, satsat och förlorat alla sina pengar. Då lutade han sitt huvud i händerna och grät. Varg-Larsen såg nyfiket på honom, som om han tänkte undersöka och skärskåda honom men ändrade sig, som om han av föregående erfarenhet visste, att det inte fanns någonting att uppdaga där.

— Hump, sade han till mig, ytterst artigt, var god tag mr Mugridges arm och hjälp honom upp på däck. Han känner sig inte riktigt bra.

— Och säg till Johnson att skölja över honom ett par pytsar saltvatten, tillade han med lägre ton, för att endast jag skulle höra det.

Jag lämnade mr Mugridge på däck åt några grinande sjömän, som hade blivit tillkallade för att ta hand om honom. Mr Mugridge sluddrade oredigt, att han var en gentlemans son. Men då jag gick ned för trappan för att duka av bordet, hörde jag honom skrika, då den första pytsen vatten sköljde över honom.

Varg-Larsen höll på att räkna sin vinst.

— Jämt hundraåttiofem dollars, sade han högt.

Precis vad jag trodde. Den tiggaren kom ombord utan en cent.

— Vad ni har vunnit är mitt, sir, sade jag djärvt. Han gynnade mig med ett gycklande leende. Hump, jag har studerat litet grammatik i mina dagar, och jag tror, att ni blandar hop tempus. »Var mitt» borde ni ha sagt, inte »är mitt».

— Det är icke någon grammatikalisk fråga utan en etisk, svarade jag.

Det dröjde en minut, innan han talade igen.

— Vet ni Hump, sade han med låg, allvarlig ton, som hade en anstrykning av oändlig sorgsenhet, att detta är den första gång, jag hör ordet etik från en mans mun. Ni och jag äro de enda på detta fartyg, som förstå dess betydelse.

— En gång i mitt liv, fortsatte han efter en stunds tystnad, drömde jag, att jag någon gång skulle tala med män, som begagnade ett sådant språk, så att jag skulle kunna lyfta mig från den ställning i livet, till vilken jag blivit född och att samtala och umgås med människor, som tala om sådana saker som etik. Och detta är första gången jag hör det ordet uttalas. Men allt detta är sagt inom parantes, ty ni har fel. Det är varken fråga om grammatik eller etik utan om ett faktum.

— Jag förstår, sade jag. Det är ett faktum, att ni har pengarna.

Hans ansikte ljusnade. Han tycktes vara belåten över min skarpsinnighet.

— Men det är att undvika den verkliga frågan, fortsatte jag, och den gäller rättvisa.

— Ah, anmärkte han med en grimas, jag märker, ni ännu tror på en sådan sak som rättvisa.

— Gör inte ni det — inte alls? frågade jag.

— Inte det minsta. Makt är rätt, det är allt. Svaghet är orätt. Vilket är ett dåligt sätt att uttrycka, att det är bra för en själv att vara stark och illa att vara svag — eller något bättre, det är trevligt att vara stark, därför att det är fördelaktigt men otrevligt att vara svag, ty det medför obehag. Just nu är det mycket trevligt för mig att äga de här pengarna. Det är bra att ha dem. Eftersom jag är i stånd att äga dem, skulle jag göra både mig själv och livet en orättvisa, om jag gav dem åt er och avhände mig nöjet att äga dem.

— Men ni gör mig en orättvisa genom att behålla dem, invände jag.

— Inte alls. En människa kan inte göra en annan orätt. Man kan endast göra orätt mot sig själv. Jag anser alltid, att jag handlar orätt, när jag tager hänsyn till andras intressen. För-

står ni inte det? Hur kan två partiklar av jäsämnet göra orätt mot varandra genom att söka sluka varandra? Driften att söka uppsluka andra för att inte själva bliva uppslukade är deras medfödda arv. Om de inte göra det, synda de.

— Då tror ni inte på altruism? frågade jag.

Det tycktes, som han var van vid ordet, men han funderade ändå en stund.

— Låt mig se, det betyder någonting om samverkan, eller hur?

— Ja, på något vis har det blivit ett slags sammanhang mellan orden, svarade jag, utan att numera bliva förvånad över sådana luckor i hans ordförråd, vilket han tillsammans med sina kunskaper hade förvärvat genom läsning. De berodde på, att ingen hade lett hans studier, men han hade tänkt mycket och talat föga eller ingenting alls. En altruistisk handling utföres för andras välfärd. Den är osjälvisk i motsats till en handling utförd för en själv, vilken är självisk.

Han nickade. — Ja visst, nu minns jag. Jag har träffat på det hos Spencer.

— Spencer! utropade jag. Har ni läst honom?

— Inte mycket, erkände han. Jag förstod en del av First Principles, men hans Biology tog vinden ur mina segel och hans Psychology förde mig in i vindstilla under flera dagar. Jag får

erkänna, att jag inte kunde förstå, vart han ville komma. Jag hänförde det till intellektuell bristfällighet hos mig, men sedermera har jag fått den uppfattningen, att det beror på bristande förkunskaper. Jag hade ingen fast grund. Endast Spencer och jag vet, hur träget jag arbetat. Och jag fick verkligen något ur hans Data of Ethics. Det var där, jag träffade på »altruism», och nu minns jag, i vad sammanhang det begagnades.

Jag undrade, vad denne man kunde ha fått ur ett sådant verk. Jag kom ihåg från Spencer, att altruism var nödvändigt för hans ideal av det mest upphöjda handlingssätt. Varg-Larsen hade tydligen siktat den store filosofens läror och utvalt det, som passade för hans behov och önskningar.

— Vad träffade ni mer då? frågade jag.

Han rynkade pannan en smula under den själsliga ansträngningen att finna lämpliga uttryck för sina tankar, vilka han aldrig förut hade uttalat. Jag kände mig stolt. Jag undersökte nu hans själ, som han undersökt andras. Jag utforskade obeträdda områden. En främmande, vilt främmande region utbredde sig för mina ögon.

— Jag skall fatta mig med så få ord som möjligt, började han. Spencer uttrycker det un-

gefär så här: Först och främst skall man arbeta för sitt eget bästa. Att göra det är att vara moralisk och god. Därefter skall man arbeta för barnens bästa och slutligen för släktets.

— Och det upphöjdaste, vackraste och rättaste, inföll jag, är den handling, som gagnar på samma gång medmänniskan, hans barn och hela människosläktet.

— Det går jag inte med på, svarade han. Jag kan varken inse nödvändigheten eller förnuftet däri. Jag strök släktet och barnen. Jag vill inte offra någonting för dem. Det är bara dumheter och sentimentalitet, det inser man utan vidare, åtminstone om man inte tror på odödlighet. Med odödlighet framför sig, skulle altruism vara en lönande affär. Jag skulle kunna höja min själ hur högt som helst. Men med endast evig död framför sig och endast en kort tid för rörelse och liv skulle det vara omoraliskt att företaga någon handling, som betyder självuppoffring. Varje självuppoffring, som kommer mig att förlora det minsta av min rörelseförmåga, är dåraktig och inte bara det, ty den är ett brott mot mig själv, en syndig handling. Jag får inte förlora det minsta tillfälle till rörelse, om jag vill få ut så mycket som möjligt av förnuftet. Inte heller kommer den eviga stillheten att bliva lättare eller tyngre

genom uppoffring eller genom självviskhet under den tid, då jag kunde röra mig och kräla omkring.

— Då är ni individualist och materialist och följaktligen hedonist.

— Stora ord, sade han småleende. Men vad är hedonist.

Han nickade nöjd, när jag hade givit honom definitionen.

— Och ni är också, fortsatte jag, en man, som inte är att lita på det minsta, så snart ett självviskt intresse ingriper.

— Nu börjar ni förstå, sade han och klarnade upp.

— Ni är en man i fullständig avsaknad på vad världen kallar moral.

— Ja, det är jag.

— Och en man som man alltid måste vara rädd för.

— Så kan man uttrycka det.

— Som man är rädd för en orm eller en tiger eller en haj.

— Nu känner ni mig, sade han. Och ni känner mig, som jag i allmänhet är känd. Man brukar kalla mig Varg.

— Ni är ett slags vidunder, tillade jag djärvt, en Caliban, som har grubblat över Setebos, och

som handlar som ni av nyckfullhet och för nöjes skull.

Hans panna mulnade vid min anspelning. Han förstod icke, och jag fick reda på, att han inte kände till dikten, jag syftat på.

— Jag har just börjat läsa Browning, erkände han, och det är mycket svårsmält. Jag har inte kommit så långt, och för tillfället har jag förlorat landkänning.

För att inte bli tröttsam skall jag tala om, att jag hämtade boken från hytten och läste Caliban högt. Han blev förtjust. Det var det primitiva sätt att resonnera och att se på saker och ting, som han förstod. Han avbröt gång på gång med anmärkningar och kritik. Då jag slutat, måste jag läsa om det både en och två gånger. Vi började att diskutera filosofi, vetenskap, utveckling och religion. Han förrådde en olärd mans bristfälligheter men hade också, det måste erkännas, en primitiv själs säkerhet och rättframhet. Själva enkelheten av hans resonnemang var dess styrka, och hans materialism var mera övertygande än Charley Furuseths skarpsinniga bevisföring. Icke att förstå så, att jag, en avgjord, och som Furuseth uttryckte det, temperamentsfull idealist skulle bliva övertygad, utan så, att Varg-Larsen stormade min övertygelses alla befästningar med

en kraft, som jag måste respektera, men han lyckades dock icke överbevisa mig.

Tiden gick. Kvällsvarden var färdig men bordet icke dukat. Jag blev orolig och ängslig, och då Thomas Mugridge tittade ned i trappen med sjuk och arg uppsyn, beredde jag mig att gå för att fullgöra mina plikter. Men Varg-Larsen skrek åt honom:

— Cooky, du får raska på i kväll. Jag är sysselsatt med Hump, och du får reda dig så gott du kan utan honom.

Och åter hände något oerhört. Den kvällen satt jag till bords med kaptenen och jägarna, medan Thomas Mugridge serverade och diskade efteråt — ett utslag av Varg-Larsens Calibanlynne, och vilket jag förutsåg skulle bereda mig obehag. Under tiden fortsatte vi vårt samtal till jägarnas stora harm, eftersom de inte förstodo ett ord.

Kapitel IX.

Tre dagars vila, tre välsignade dagar, är vad jag haft tillsammans med Varg-Larsen, och jag har ätit vid bordet i kajutan och icke gjort något annat än diskuterat livet, litteratur och universum, under det att Thomas Mugridge skummande av raseri skötte mitt arbete såväl som sitt eget.

— Se upp för stormväder, är allt jag kan säga er, ljöd Louis varning, vilken han gav mig under en fristund, jag hade, medan Varg-Larsen var upptagen med att avstyra ett krakel mellan jägarna.

— Man kan inte veta, vad som ska' hända, fortsatte Louis som svar på min begäran om en närmare förklaring. Människan ä' ombytlig som vind och vågor. Ni kan aldrig veta hans vägar. Just som ni tror, ni känner honom och går i all vänskaplighet bredvid honom, snurrar han runt och rusar tjutande mot er och sliter alla edra finvädersegel i trasor.

Sålunda blev jag inte alltför överraskad, när

ovädret, som Louis talat om, träffade mig. Vi hade haft en livlig diskussion om livet, naturligtvis, och då jag blivit alltför djärv, kritiserade jag Varg-Larsen och hans liv starkt. I själva verket undersökte jag honom och analyserade hans själ lika djärvt och grundligt, som han brukade göra med andras. Det är kanske en svaghet hos mig, att jag talar på ett skarpt och hänsynslöst vis, och jag kastade all försiktighet och skar och högg, tills han var fullkomligt rasande. Hans mörka, solbrända ansikte blev svart av vrede, och hans ögon gnistrade. Det syntes inte en skymt av förnuft i dem, ingenting annat än en vansinnigs fruktansvärda raseri. Det var vargen i honom, jag såg, och en vansinnig varg till på köpet.

Han tog ett språng mot mig med ett tjutande och högg mig i armen. Jag hade stålsatt mig för att härda ut, men jag darrade invärtes, bara hans enorma styrka var för mycket, för att jag skulle kunna behålla min fasthet. Han hade gripit tag i mina armmuskler med ena handen, och när hans grepp blev hårdare, skrek jag högt. Benen veko sig under mig. Jag kunde helt enkelt inte stå upp och uthärda kvalen. Musklerna nekade att göra tjänst. Smärtan var för stor. Mina muskler höllo på att klämmas sönder.

Han tycktes emellertid åter få herravälde över sig, och hans ögon började glänsa normalt igen. Han släppte sitt grepp med ett kort skratt, som mera liknade ett morrande. Jag föll till golvet och kände mig mycket matt, medan han satte sig ned, tände en cigarr och vaktade på mig som en katt vaktar en mus. Då jag låg där och vred mig, såg jag i hans ögon den där nyfikenheten, jag så ofta lagt märke till, en undrande, förvånad och frågande blick, en evig fråga om vad det hela rörde sig om.

Till slut lyckades jag att komma på benen och gick upp för trappan. De ljuvliga vilodagarna voro förbi, och det var ingenting annat att göra än återvända till köket. Min vänstra arm var känslolös, nästan förlamad, och det dröjde flera dagar, innan jag kunde använda den, och veckor gingo, innan stelheten och smärtan försvunno. Och ändå hade han inte gjort något annat än lagt sin hand på min arm och klämt till. Han hade inte vridit eller ryckt i den på något vis. Han hade endast slutit sin hand med ett stadigt tryck. Vad han skulle kunnat ha gjort, förstod jag först riktigt dagen efter, då han stack in sitt huvud i köket och frågade mig, till tecken på förnyad vänskap, hur det var med min arm.

— Det kunde ha blivit värre, sade han med ett leende.

Jag höll på med att skala potatis. Han tog upp en ur skålen. Den var stor, hård och oskalad. Han slöt sin hand om den, klämde till och potatisen sprutade ut mellan hans fingrar i strömmar. Återstoden kastade han tillbaka i skålen, vände sig om och gick, och jag förstod nu tydligt, hur det skulle ha gått för mig, om det odjuret hade klämt till med hela sin styrka.

De tre dagarnas vila gjorde mig gott, trots allt, ty de hade givit mitt knä den tid, det behövde för att bliva läkt. Jag kände mig mycket bättre, svullnaden hade till största delen försvunnit, och knäskålen tycktes återtaga sin normala plats. Men de tre dagarnas vila bragte mig även bekymmer, vilket jag emellertid förutsett. Det var tydligen Thomas Mugridges mening att ge mig betalt för dessa tre dagar. Han behandlade mig nedrigt, svor ständigt över mig och lät mig göra sitt eget arbete. Han vågade till och med att lyfta handen mot mig, men jag höll också på att bliva djurisk och fräste mot honom, så att han skrämd drog sig tillbaka. Det är ingen trevlig bild, jag minns, då jag tänker på hur jag, Humphrey van Weyden, satt där hopkrupen över mitt arbete i ett hörn i det stinkande köket

med ansiktet lyft mot odjuret, som stod i begrepp att slå mig. Läpparna hade jag skilt och morrade som en hund, med ögonen glimmande av fasa och hjälplöshet. Jag tycker icke om bilden. Den påminner alltför mycket om en råtta i en fälla. Jag bryr mig inte om att tänka på den, men det var en effektiv handling, ty det hotade slaget utdelades icke.

Thomas Mugridge drog sig tillbaka och stirrade lika hotfullt och ilsket på mig som jag på honom. Vi voro ett par djur instängda tillsammans och visade varandra tänderna. Han var feg och vågade icke slå mig, därför att jag inte hade krupit ihop av rädsla med detsamma. Han valde därför ett nytt sätt att skrämma mig. Det fanns endast en kökskniv, som dög till någonting. Denna hade genom många års bruk och slitning fått sitt blad långt och smalt. Den såg ovanligt hemsk ut, och i början hade jag ryst varje gång, jag använde den. Kocken lånade en brynsten av Johansen och började slipa kniven. Han gjorde det mycket utmanande och såg ibland menande på mig. Han höll på med att slipa hela dagen. Varje ledig stund han hade, använde han till att slipa kniven. Kniven blev till slut skarp som en rakkniv. Han försökte den mot tummen och mot naglarna. Han rakade hår från baksidan

av sin hand och undersökte eggen med mikroskopisk noggrannhet och fann eller låtsade sig alltid finna någon liten ojämnhet. Och så satte han den mot stenen igen och slipade och slipade, så att jag till slut knappt kunde hålla mig för skratt, så löjligt var det.

Det kunde emellertid bliva allvarligt, ty jag fick veta, att han var i stånd att använda den. Under hans feghet fanns feghetens mod liksom hos mig, och den kunde driva honom till att göra saker, som hela hans natur uppreste sig mot, och som han var rädd för att göra. »Cooky slipar kniven för Hump», viskades bland jägarna, och en del av dem förebrådde honom det. Detta tog han mycket nådigt upp. Han tycktes vara riktigt nöjd och nickade hemlighetsfullt, tills George Leach, den förutvarande skeppspojken, vågade säga något grovkornigt skämt om saken.

Det hände sig emellertid så, att Leach var en av de matroser, som blivit tillsagda att skölja över Mugridge med vatten efter kortspelet med kaptenen. Leach hade tydligen utfört uppgiften med en grundlighet, som Mugridge icke hade glömt, ty de började skälla ut varandra och varandras förfäder. Mugridge hotade med kniven, han höll på att slipa för min räkning. Leach

skrattade och överhopade honom fortfarande med ovett, men innan varken han eller jag visste ordet av, hade hans högra arm blivit uppsprätt från armbågen till handloven genom ett hastigt hugg med kniven. Kocken drog sig tillbaka med ett djävulskt uttryck i ansiktet. Kniven höll han framför sig till försvar. Men Leach tog det lugnt, fastän blodet sprutade ut på däcket som vatten ur en springbrunn.

— Jag ska' nog få fast i dig, Cooky, sade han, och då ska' du få ordentligt igen. Ja' har inte så brått om, och ja' ska passa på, när du inte har den där kniven.

Då han sagt detta, vände han sig om och gick lugnt för ut. Mugridge var likblek i ansiktet av fruktan för vad han gjort, och för vad han kunde vänta förr eller senare från karlen, han hade stuckit. Men hans uppförande mot mig blev ännu vildare än någonsin. Trots fruktan vid tanken på vedergällningen för vad han gjort, kunde han se, att det varit en god läxa för mig, och han blev ännu mera övermodig och oförskämd än han varit förut. Det hade också väckts en lusta, nära besläktad med vansinne, hos honom vid åsynen av blodet, han hade utgjutit. Han började att se rött, vart han såg. Psykologiskt sett är det mycket

svårt att förklara detta, men jag kunde ändå läsa i hans själ med samma lätthet som i en bok.

Åtskilliga dagar gingo. Ghost skummade iväg i samma riktning som passadvindarna, och jag kan svärja på, att jag såg, hur vansinnet växte fram i Thomas Mugridges ögon, och jag får erkänna, att jag var rädd, mycket rädd. Han slipade och slipade dagen i ända. Blicken i hans ögon, då han prövade den skarpa eggen och tittade på mig, var hemskt blodtörstig. Jag var rädd att vända ryggen åt honom, och när jag lämnade köket, gick jag ut baklänges till sjömännens och jägarnas nöje, som brukade samlas för att se på. Spänningen blev för stark. Jag trodde ibland, jag skulle bliva vansinnig, en lätt sak på detta skepp av vansinniga och vilddjur. Varje minut, varje timme jag tillbragte där, var mitt liv i fara. Jag var en människosjäl i nöd, och ändå hyste ingen varken för eller akter om masten tillräcklig sympati för mig för att komma till min hjälp. Ibland tänkte jag att bedja Varg-Larsen om barmhärtighet, men minnet av det djävulska hånet i hans ögon, som stirrade så frågande på livet och hånlog åt det, tvingande mig till behärskning, och hindrade mig att utföra min tanke. Vid andra tillfällen funderade jag allvarligt på självmord, och hela styrkan av

min filosofi behövdes för att avhålla mig från att hoppa över bord i nattens mörker.

Flera gånger försökte Varg-Larsen inleda en diskussion med mig, men jag svarade honom kort och undvek honom. Slutligen befallde han mig att återtaga min plats vid bordet och låta kocken sköta mitt arbete. Jag talade då öppet om för honom, vad jag hade fått utstå från Thomas Mugridge på grund av de tre dagars vila, jag åtnjutit. Varg-Larsen såg leende på mig.

— Jaså, ni är rädd? hånade han.

— Ja, sade jag trotsigt och ärligt, jag är rädd.

— Det är likt sådana som ni, utbrast han, nästan arg, ni prata så sentimentalt om er odödliga själ, och ändå äro ni rädda för att dö. Vid åsynen av en skarp kniv i handen på en feg usling glömmer ni alla edra dumheter och klänger er fast vid livet. Men kära ni, ni skall ju leva alltid. Ni är en gud, och Gud kan inte dödas. Cooky kan inte skada er. Ni är säker på att åter uppstå. Vad har ni att vara rädd för?

Ni har evigt liv framför er. Ni är millionär i fråga om odödlighet, och en millionär, vilkens förmögenhet icke kan förloras, och vilken är mindre förgänglig än stjärnorna och lika varaktig som

rum eller tid. Det är omöjligt för er att förminska ert kapital. Odödlighet är något, som är utan både början och slut. Evigheten är evig, och fastän ni dör då och då, skall ni fortsätta att leva någon annorstädes. Det är mycket vackert det hela, att skaka av sig kroppen och låta den odödliga själen svinga sig i höjden.

(Forts. i femte bandet.)

S0-BKL-461